Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

MAJ — CZERWIEC, 1928. Nr. 5 — 6.

NOWE TORY
LES VOIES NOUVELLES

ORGAN NACZELNY POLSKIEJ KONFEDERACJI PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH. MIESIĘCZNIK.
REVUE MENSUELLE DE LA CONFÉDÉRATION POLONAISE DES TRAVAILLEURS INTELLECTUELS.

MAI-JUIN, 1928. *VARSOVIE — SZPITALNA 1 m. 3.*

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: WARSZAWA, SZPITALNA 1 m. 3. TEL. 295-85.
KONTO CZEKOWE W P. K. O. — 16.215.

Cena pojedyńczego numeru 1 zł. 50 gr

MAJ — CZERWIEC, 1928. Nr. 5 — 6.

NOWE TORY
LES VOIES NOUVELLES

ORGAN NACZELNY POLSKIEJ KONFEDERACJI PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH. MIESIĘCZNIK.
REVUE MENSUELLE DE LA CONFÉDÉRATION POLONAISE DES TRAVAILLEURS INTELLECTUELS.

MAI-JUIN, 1928. *VARSOVIE — SZPITALNA 1 m. 3.*

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: WARSZAWA, SZPITALNA 1 m. 3. TEL. 295-85.
KONTO CZEKOWE W P. K. O. — 16.215.

C. I. T. I.

La quatrième place
dans la Commission Consultative des Travailleurs Intellectuels près du B. I. T.

Lors de la séance du Conseil d'Administration du Bureau International du Travail près de la Société des Nations, du 25 avril 1928, fut prise la résolution définitive de créer une Commission Consultative pour les questions des Travailleurs Intellectuels près du B. I. T. Le nombre des représentants de la Confédération Internationale des Travailleurs Intellectuels au sein de cette commission a été, sur la proposition du Délégué du Gouvernement Polonais, le Ministre Sokal, porté à quatre. Il faut établi que le Comité de la Commision sera composé de trois membres du Conseil d'Administration du B. I. T. et de deux représentants de la Commmission Internationale de Collaboration Intellectuelle. On a invité en qualité de membres de la Commission: 4 délégués de la C. I. T. I., un délégué du Cartel de travailleurs intellectuels allemands, un — des travailleurs intellectuels italiens, deux — des pays non européens (Asie et Amérique), un — de la Fédération Internationale des journalistes, deux délégués des employeurs.

Considérant ceci, le Conseil de la C. I. T. I., en sa séance du 6 mai 1928, a décidé à l'unanimité:

1. D'assigner la quatrième place dans la Commission Consultative près du B. I. T. à la Pologne et d'offrir cette fonction au président du Comité Central de la C. T. I. P., le Prof. Henri Rygier; 2. D'exprimer de chaleureux remerciements au Ministre Sokal, Délégué du Gouvernement Polonais à la Société des Nations, et au Directeur du B. I. T., M. Albert Thomas. En

N. B.: Dans tous les articles suivants nous emploierons les abréviations suivantes: C. I. T. I.—Confédération Internationale des Travailleurs Intellectuels, C. T. I. P. — Confédération des Travailleurs Intellectuels polonais, B. I. T. — Bureau International du Travail, I. I. C. I. — Institut International de Coopération Intellectuelle, S. D. N. — Société des Nations.

même temps, le Conseil de la C. I. T. I. constate que la conquête de la quatrième place dans la Commission Consultative pour la C. I. T. I. est le résultat, en premier lieu, de l'énergique action de la Confédération Polonaise.

Les délégués de la C. I. T. I. au Commission Consultative pour les questions des travailleurs Intellectuels, pour les deux années suivantes sont: MM: G. Lathan — Angleterre, V. Brdlik — Tchécoslovaquie, L. Gallié — France et H. Rygier — Pologne.

Czwarte miejsce w Komisji Doradczej Pracowników Umysłowych przy B.I.T.

Na posiedzeniu Rady Administracyjnej Międzynarodowego Biura Pracy przy Lidze Narodów dn. 25 kwietnia 1928 r. zapadła ostateczna uchwała powołania do życia Komisji Doradczej od spraw Pracowników Umysłowych przy B. I. T. Ilość przedstawicieli Międzynarodowej Konfederacji Pracowników Umysłowych w tej Komisji powiększono na wniosek Delegata Rządu Polskiego p. Ministra Sokala — do czterech. Ustalono, iż zarząd Komisji składać się będzie z 3 członków Rady Administracyjnej B. I. T., oraz z dwóch przedstawicieli Międzynarodowej Komisji Współpracy Umysłowej. Jako członkowie Komisji powołani zostali: 4-ej delegaci C. I. T. I.; jeden delegat kartelu niemieckich pracowników umysłowych; jeden — włoskich pracowników umysłowych; dwóch — z krajów pozaeuropejskich (Azja i Ameryka); jeden — Federacji Międzynarodowej Dziennikarzy; dwóch delegatów Pracodawców zatrudniających pracowników umysłowych.

Wobec powyższego Rada C. I. T. I. na posiedzeniu dn. 6 maja r. b. jednomyślnie postanowiła: 1) czwarte miejsce w Komisji Doradczej przy B. I. T. przyznać Polsce i powołać na to stanowisko prezesa Zarządu Głównego Polskiej Konfederacji Pracowników Umysłowych, prof. Henryka Rygiera; 2) wyrazić gorące podziękowanie p. Ministrowi Sokalowi, Delegatowi Rządu Polskiego do Ligi Narodów, oraz Dyrektorowi B. I. T., p. Albertowi Thomas. Jednocześnie Rada C. I. T. I. stwierdza, że zdobycie czwartego miejsca w Komisji Opinjodawczej dla C. I. T. I. zawdzięcza się w pierwszym rzędzie energicznej akcji Polskiej Konfederacji.

W skład Komisji Doradczej do Spraw Pracowników Umysłowych na następne dwa lata wchodzą od C. I. T. I.: p. G. Lathan — Anglja, p. V. Brdlik — Czechosłowacja; p. L. Gallié — Francja i p. H. Rygier — Polska.

POLSKA
(LA POLOGNE)

Organizacja Współpracy Inteligencji

Skoordynowanie prac inteligencji jest jednem z tych zasadniczych zagadnień, którego powstanie i właściwe rozwiązanie ma ogromne znaczenie dla prawidłowego ukształtowania stosunków społecznych, wytworzenia zdrowej opinji publicznej, racjonalnego systemu rządów, — jednem słowem: dla całokształtu życia narodowego i międzynarodowego.

Współpraca inteligencji, nadanie jej okre-

UWAGA: We wszytkich dalszych artykułach używać będziemy następujących skrótów: C. I. T. I. — Międzynarodowa Konfederacja Pracowników Umysłowych; P. K. P. U. w polskim tekście i C. T. I. P. we francuskim — Polska Konfederacja Pracowników Umysłowych; B. I. T. — Międzynarodowe Biuro Pracy; I. I. C. I. — Międzynarodowy Instytut Współpracy Intelektualnej.

ślonego i trwałego kierunku była i jest obecnie zadaniem bardzo trudnem, — a składa się na to dużo różnorodnych przyczyn.

Jedną z ważniejszych jest specjalizowanie się pracowników umysłowych w pewnych dziedzinach, dzięki czemu tworzą się kadry: pedagogów, lekarzy, prawników, inżynierów, artystów, bankowców, handlowców i t. p.

Następnie właściwy pracownikowi umysłowemu indywidualizm — częstokroć wybujały, naogół dosyć silny, utrudnia mu pracę zbiorową. Przeciętny nawet inteligent ma swoje własne poglądy na życie i interesujące go zagadnienia, ma swoje zasady, któremi kieruje się w pracy indywidualnej, stosunek krytyczny do pracy innych, niechęć zasadniczą do zbierania się, dyskutowania i rozstrząsania zagadnień innych od tych, któremi się zajmuje, lub traktowanych z innego punktu widzenia, niż jego własny.

Pozatem inteligent jest przeważnie „samotnikiem“, co wynika z natury jego pracy umysłowej i kontemplacyjnej, a co zatem idzie, jest jednostką w większości wypadków bierną w stosunku do pracy zbiorowej: jeżeli wejrzymy w życie organizacyj i stowarzyszeń inteligencji, to stwierdzimy, iż utrzymują się one raczej pracą, inicjatywą i energją jednostek, niż współpracą wszystkich członków.

Do tej bierności przyczyniają się niewątpliwie i warunki pracy inteligenta, a zwłaszcza warunki materjalne w dobie powojennej: niedostatecznie uposażony musi on gonić za pracą zarobkową, jest przemęczony, nie ma czasu i środków na konieczny odpoczynek i odświeżenie umysłu, na zaspokojenie najniezbędniejszych potrzeb kulturalnych. Zasklepia się w swoich brakach i troskach, buntuje się wewnętrznie, lecz zniechęca i odsuwa od życia zbiorowego. Wytwarza się przez to błędne koło: bez współpracy jednostek niema organizacji, bez organizacji trudna jest do pomyślenia współpraca celowa i zaspokojenie potrzeb jednostek!

Jedną z dalszych przyczyn jest brak lub niedostateczność odpowiednich warunków zewnętrznych i instytucyj, jak to: bibljotek, czytelni, muzeów, pracowni, lokali klubowych, domów wypoczynkowych i t. p. i t. p., zaspakajających różne potrzeby inteligencji w dziedzinie naukowej, zdrowotnej i towarzyskiej. Zajęcie się temi sprawami ze strony rządów i samorządów jest minimalne. Odnoszą się one też naogół obojętnie do prac i poczynań inteligencji, mało licząc się z jej potrzebami i żądaniami, bez porównania mniej, niż z żądaniami zorganizowanych w związki zawodowe pracowników fizycznych.

Bierność inteligencji, brak skoordynowania, chęć unikania burzliwych demonstracyj i protestów składają się na to, że interesy inteligencji zaspakajane są w nieznacznym zaledwie stopniu i to na szarym końcu!

Wymieniłem powyżej najważniejsze przeszkody w skoordynowaniu pracowników umysłowych: djagnoza choroby jest bowiem konieczna dla jej zwalczania i zastosowania właściwych środków zapobiegawczych

Pomimo odrębnych dziedzin pracy i odrębnych zainteresowań różnych kategoryj pracowników umysłowych, są jednak takie zagadnienia, które wszystkich w równej mierze powinny zajmować, a których wysunięcie i przedyskutowanie ma doniosłe znaczenie nietylko dla właściwego oświetlenia samych zagadnień, nietylko dla wytworzenia zdrowego poglądu i opinji publicznej, lecz przedewszystkiem dla zbliżenia i organizacji współpracy inteligencji.

Konstytucja i jej wykładnia, system wychowania młodych pokoleń, naukowa organizacja pracy, normalizacja przemysłu, racjonalizacja handlu, zagadnienia ekonomiczne, kulturalne, artystyczne, polityka wewnętrzna i zewnętrzna, najnowsze zdobycze nauki w różnych dziedzinach i wiele, wiele innych, — oto zagadnienia życiowe, w stosunku do których różne organizacje inteligencji mogą i powinny zająć uzgodnione stanowisko, wytknąć wspólną linję postępowania dla zwalczania ustalonych braków, a wcielania w życie najnowszych zdobyczy i właściwych zasad.

Wnosząc rzeczowość, spokój, umiar i bezstronność w atmosferę życia publicznego

i stosunków społecznych, inteligencja spełni swój obowiązek i przyczyni się do postępu kultury. Spełni szczytną swoją rolę w interesie dobra publicznego i postępu ludzkości, a zaprawi się do zorganizowanej współpracy, podniesie swoje wartości, a co zatem idzie i — stopę życiową.

Z dorobkiem na polu skonsolidowania wewnętrznego życia narodowego i państwowego inteligencja wejdzie w orbitę działalności międzynarodowej i odegra rolę czynnika, jednoczącego ludzkość.

Nie są to mrzonki i utopje: stoją przed nami zadania konkretne współpracy, której owoce nie dadzą na siebie długo czekać, a która przy dobrych chęciach i zdrowych założeniach jest możliwą do zrealizowania choćby dzisiaj.

Mamy zresztą wzory, na których możemy się oprzeć: system wykładowo-dyskusyjny, z którego zawsze wynikają te czy inne konkretne zagadnienia życiowe stosuje czynna od kilku lat w Genewie w ciągu miesięcy letnich szkoła studjów międzynarodowych. Ma ona pewien specjalny kierunek i zabarwienie, założeniem jej bowiem jest propaganda międzynarodowej pokojowej współpracy inteligencji.

Dysponując pewnemi środkami finansowemi z dobrowolnych składek jednostek i organizacyj (przeważnie amerykańskich), oraz korzystając ze znakomitych warunków, jakie daje Genewa, dzięki temu, że w czasie sesji Ligi Narodów przebywa tam dużo pierwszorzędnych sił naukowych, wybitnych ekspertów, pracujących w komisjach Ligi, oraz polityków, szkoła studjów międzynarodowych w Genewie urządza cykle wykładów z różnych dziedzin z dyskusjami, przeznaczone dla słuchaczów różnych narodowości, ściąganych z całego świata.

W ubiegłym roku odbyły się tam dwa cykle podstawowe, przeznaczone w zasadzie dla młodzieży uniwersyteckiej różnych krajów, a poświęcone: 1) zagadnieniom polityki międzynarodowej na tle zagranicznych polityk różnych państw i 2) zagadnieniom rządzenia międzynarodowego w stosunku do kultury i sposobu rządzenia się różnych państw i narodów.

Równolegle w terminach: 11—22 lipca, 25 lipca — 5 sierpnia, 8—19 sierpnia, 22 sierpnia — 2 września odbyły się cykle skrócone, dostępne dla szerokich warstw publiczności, a cieszące się ogromną frekwencją.

Cykl ostatni, którego słuchaczem byłem w ubiegłym roku, obejmował następujące zagadnienia:

1. przymusowy arbitraż a Liga Narodów,
2. światowe zagadnienia ekonomiczne,
3. międzynarodowy przegląd kultury,
4. polityka międzynarodowa,
5. rządy międzynarodowe.

Każdy z wymienionych punktów uzupełniał cały szereg referatów zasadniczych, dyskusyj i wniosków praktycznych.

Dzięki dyskusjom i swobodnej koleżeńskiej atmosferze szkoły wytwarza się ogromne zbliżenie między słuchaczami i nawiązuje się nić międzynarodowej współpracy intelektualnej.

W ubiegłym roku osobno była zaproszona grupka pedagogów i działaczów oświatowych różnych krajów, i poza normalnym porządkiem zajęć odbywały się zebrania i konferencje tej grupki dla omówienia zasadniczych zagadnień z dziedziny oświaty i wychowania młodego pokolenia. Konkretnym wynikiem prac tej grupki było opracowanie ankiety, dotyczącej położenia materjalnego i społecznego nauczycieli szkół powszechnych, ich przygotowania zawodowego i warunków pracy — a to w celu zebrania odpowiednich materjałów z różnych państw i wszczęcia na ich podstawie akcji w kierunku podniesienia poziomu i stanowiska społecznego nauczyciela-wychowawcy.

Przytaczam to, jako przykład organizacji międzynarodowej współpracy intelektualnej. Tem łatwiej jednak jest zorganizować i skoordynować prace inteligencji na terenie mniejszym, na terenie narodowym.

Dla Polskiej Konfederacji Pracowników Umysłowych i dla jej sekcyj, zwłaszcza kulturalno-oświatowej, społecznej i gospodar-

czej otwiera się tutaj szerokie pole działalności [1]).

Organizowanie odnośnych kursów, które by gromadziły słuchaczów z całego kraju, pociągnie za sobą najdonioślejsze konsekwencje: wzajemne poznanie się działaczy związkowych, podniesienie poziomu społecznego pracowników umysłowych, ustalanie podstawowych zadań związków zawodowych, stopniowe precyzowanie programu konfederacyjnego, wytwarzanie nowych sił kierowniczych dla pracy związkowej i zawodowej, urabianie opinji publicznej w kierunku oceniania roli i doniosłości związków zawodowych w życiu zbiorowem i t. d. i t. d., a jako korona — scalenie ruchu zawodowego pracowników umysłowych.

Sprawa ta dojrzała już — należy rozpocząć ją niezwłocznie.

[1]) Polska Konfederacja Pracowników Umysłowych jako zapoczątkowanie tej akcji przystąpiła do organizowania kursu społecznego dla działaczy związkowych.

Organisation de la Collaboration entre Intellectuels

La coordination des travaux des intellectuels est un de ces problèmes fondamentaux dont la présentation comme la solution convenable, ont une énorme importance pour l'instauration des rapports sociaux, pour la formation d'une opinion publique vraiment saine, de même que pour l'établissement d'un système rationnel de gouvernement, en un mot: pour la formation même de la vie nationale et internationale.

La collaboration entre intellectuels, ainsi que son orientation dans un sens défini et stable, fut et est encore aujourd'hui, un problème difficile à résoudre; bien des raisons d'origines diverses contribuent à cet état de choses.

L'une des principales c'est la spécialisation assez étroite des travailleurs intellectuels d'où proviennent les cadres des pédagogues, médecins, ingénieurs, artistes, banquiers, commerçants, hommes de loi etc etc.

En outre, l'individualisme propre à chaque travailleur intellectuel, individualisme souvent exubérant et généralement assez fort, lui rend plus difficile tout travail en commun. L'intellectuel moyen lui-même, a son propre point de vue sur la vie et sur les problèmes qui le touchent; il a également des principes qui lui sont propres et qui lui servent de guides dans son travail individuel; il a, d'autre part, son sens critique sur le travail des autres et éprouve par principe de l'aversion pour discuter ou régler les problèmes autres que ceux dont il s'occupe ou qui sont traités sous un point de vue autre que le sien.

Outre cela, l'intellectuel est généralement solitaire, ce qui est la conséquence même de son travail fait de pensée et de méditation, partant, il est dans la plupart des cas une individualité passive à l'égard des travaux en commun. Si nous jetons un coup d'oeil sur la vie des organisations ou associations d'intellectuels, nous constatons qu'elles tirent leur existence beaucoup moins de la collaboration de l'ensemble des membres, que du travail, de l'initiative et de l'énergie de chacun d'eux pris séparément.

A cette passivité contribuent sans aucun doute et les conditions de vie dans lesquelles se trouvent les intellectuels, et surtout les conditions matérielles d'après-guerre; insuffisamment rétribué, l'intellectuel doit chercher un travail rémunérateur, il est fatigué, il n'a pas le temps ni les moyens de prendre un repos indispensable, de détendre son esprit ou d'obtenir les choses les plus nécessaires à ses besoins culturels. Il se confine dans les soucis et les nécessités de l'existence, s'insurge intérieurement, mais d'autre part se désaffectionne et s'éloigne de la vie en commun. Cet état de choses engendre un cercle vicieux: sans collaboration entre individus pas d'organisation, et sans organisation il est difficile d'imaginer une collaboration afin d'atteindre un but et de fournir aux individus, pris séparément, ce dont ils ont besoin.

Une autre cause c'est l'insuffisance ou le manque de moyens appropriés ou d'institutions telles que bibliothèques, salles de lecture, musées, ateliers, clubs, maisons de repos etc. etc. répondant aux différents besoins de la classe intellectuelle, soit dans le domaine de l'étude, soit dans celui de la vie en société, soit même sous le rapport de la santé. Les gouvernements et les institutions communales ne portent à ces questions qu'un intérêt minime; ils considèrent généralement avec indifférence les travaux et les efforts initiaux des intellectuels, ne portant que fort peu d'attention à leurs besoins comme à leurs revendications, et en tout cas s'y intéressant beaucoup moins qu'à celles des travailleurs manuels organisés en syndicats professionnels.

La passivité des intellectuels, leur manque de cohésion, leur tendance à éviter toutes protestations ou manifestations tumultueuses, contribuent beaucoup à ce que leurs intérêts soient rarement pris en

considération et encore quand ils le sont, c'est en tout dernier plan.

J'ai mentionné ci-dessus les principaux obstacles qui s'opposent à toute cohésion de la part des travailleurs intellectuels: le diagnostic du mal est en effet indispensable pour permettre de le combattre ou de prendre des moyens préventifs.

Malgré la diversité des travaux et des intérêts des différentes catégories de travailleurs intellectuels. il est pourtant des problèmes dont tous devraient se préoccuper au même titre et dont l'exposé comme la discussion sont de la plus haute importance, non seulement pour en arriver à une saine manière de voir et former une opinion publique, vraiment sage mais surtout pour opérer un rapprochement entre les intellectuels et organiser leur collaboration.

La constitution avec son interprétation, le système d'éducation appliqué aux jeunes générations. l'organisatoin scientifique du travail, l'établissement du commerce et de l'industrie sur des bases normales et rationnelles, les problèmes d'ordre économique, culturel ou artistique, la politique intérieure et extérieure, des nouvelles conquêtes de la science dans les différents domaines et beaucoup, beaucoup d'autres questions encore, voilà les problèmes vitaux en présence desquels les différentes organisations de travailleurs intellectuels peuvent et doivent constituer un front unique, par l'adoption d'une ligne d'action commune en vue de combler toutes les lacunes, d'appliquer leurs principes propres et de mettre en valeur leurs dernières conquêtes.

En introduisant dans la vie publique et dans les relations sociales le sens du positif, la paix, la modération et l'impartialité, la classe intellectuelle remplit son devoir et contribue au progrès de la civilisation. Elle joue son rôle honorable dans l'intérêt public et du progrès de l'humanité; elle se prépare à une action commune organisée, augmente ainsi sa valeur et, partant, améliore sa situation dans la vie.

La classe intellectuelle n'entre réellement dans l'orbite de l'activité internationale et ne joue vraiment le rôle de facteur d'union centre les hommes qu'à partir du moment où elle contribue, par les progrès qu'elle réalise, à consolider la vie intérieure du pays.

Ce ne sont pas là des chimères ou des utopies. devant nous sont posés les problèmes concrets d'un travail en commun, dont les fruits ne se feront pas attendre longtemps et qui peut être réalisé aujourd'hui même sur des bases rationnelles.

Nous avons d'ailleurs des initiatives qui peuvent nous servir d'exemple: le système des conférences suivies de discussions, d'où sortent toujours des problèmes concrets. est employé, au cours de l'été, par l'école des études internationales, ouverte depuis quelques années à Genève. Cette école possède son orientation et son caractère propres: son but est en effet de propager la collaboration pacifique des intellectuels de tous les pays.

Disposant de certaines ressources financières sous forme de dons volontaires provenant de personnes privées ou d'organisations (principalement américaines) et tirant parti des conditions remarquables qu'offre Genève par le fait que, durant la session de la Société des Nations, elle est le séjour de nombreuses personnalités du monde de la science, experts éminents attachés au Secrétariat de la Société, ou hommes politiques, l'école des études internationales de Genève organise dans les différents domaines de la science tout un cycle de conférences suivies de discussions, destinées à des auditeurs de nationalités diverses, venus de tous les points du monde.

L'année dernière furent présentés deux cycles fondamentaux, destinés en principe à la jeunesse universitaire des différents pays et consacrés:

1) aux problèmes de la politique internationale, en fonction de la politique particulière des différents Etats, 2) aux problèmes d'un système de gouvernement international tenant compte de la vie culturelle et de la manière de se gouverner propres aux différentes nations.

Parallèlement, du 11 au 22 juillet, du 25 juillet au 5 août, du 8 au 19 août, et du 22 août au 2 septembre, furent présentés des cycles abrégés, accessibles au grand public et qui attirèrent un grand nombre d'auditeurs.

Le dernier cycle, auquel j'assistais comme auditeur, embrassait les problème suivants:

1) l'arbitrage obligatoire et la Société des Nations,

2) les problèmes économiques mondiaux,

3) l'examen du développement culturel des différents pays,

4) la politique internationale,

5) les systèmes de gouvernement internationaux.

Chacun des points ci-dessus était complété par une série de rapports fondamentaux, de discussions et de propositions pratiques.

Grâce à ces discussions, comme aussi à la libre atmosphère de camaraderie qui règne dans l'école, de grands rapprochements s'opèrent entre les élèves et se crée le lien de la collaboration intellectuelle internationale.

L'an dernier fut invité, à part, un petit groupe de pédagogues et de promoteurs de l'enseignement, originaires de différents pays; en dehors de l'emploi du temps normal, eurent lieu des réunions et conférences organisées par les membres de ce groupe dans le but de discuter sur les problèmes fondamentaux du domaine de l'enseignement et de l'éducation de la jeune génération. Le résultat des travaux de ce groupe fut concrétisé par l'enquête ouverte sur la situation matérielle et sociale des instituteurs primaires, sur leur formation professionnelle et leurs conditions de travail; cette enquête avait pour but de recueillir. dans les différents

pays, des matériaux convenables et d'entreprendre sur leur base une action tendant à relever le niveau et la situation sociale de l'instituteur-éducateur.

J'indique tout ceci comme un exemple d'organisation de la collaboration intellectuelle internationale. Il est d'ailleurs beaucoup plus facile d'organiser et de coordonner les travaux des intellectuels sur un terrain plus restreint, c'est-à-dire sur le terrain national.

Pour la Confédération Polonaise des Travailleurs Intellectuels et pour ses sections, surtout pour les sections culturelle et d'enseignement, sociale et économique, s'ouvre ici un vaste champ d'action.

L'organisation de cours relatifs à ces questions[1]), et qui réuniraient des auditeurs du pays entier, entraîne des conséquences de la plus haute portée: connaissance mutuelle entre les promoteurs d'action sociale des syndicats, relèvement du niveau social des travailleurs intellectuels, fixation des problèmes fondamentaux concernant les syndicats professionnels, augmentation progressive de la précision du programme de la Confédération, création de nouvelles forces directrices pour le travail syndical et professionnel, formation de l'opinion publique dans le sens d'une juste estimation du rôle et de la haute portée des syndicats professionnels pour la vie collective etc. et comme couronnement, la centralisation du mouvement professionnel des travailleurs intellectuels.

La question est à point, il s'agit de l'aborder sans plus attendre.

[1]) La Confédération Polonaise des Travailleurs Intellectuels a entrepris, comme premier pas dans ce sens, d'organiser un cours d'enseignement social pour les promoteurs syndicaux.

Polska Konfederacja Pracowników Umysłowych

IV Walny Zjazd Delegatów Związków Polskiej Konfederacji Pracowników Umysłowych dnia 22 kwietnia 1928 r.
IV-e Congrès Général des Délégués des unions de la C. T. I. Polonaise du 22 avril 1928.

PROTOKÓŁ
IV Walnego Zjazdu Delegatów Związków Polskiej Konfederacji Pracowników Umysłowych — odbytego w dn. 22 kwietnia 1928 r. w Warszawie.

Obecni — oficjalni przedstawiciele Rządu: dyr. depart. Śliwiński, radca Marjan Szumlakowski, dyr. Mieczysław Szerer, dyr. Jerzy Drecki.

Zaproszeni goście: A. Augustynowicz, Gustaw Simon, J. Tarkowski, Hipolit Wohl, E. Zarębski, M. Grzybowski, Jan Hellman, Radca Horszowski, Dr. T. Makowski, Zofja Spokorny, M. Poznański.

Przedstawiciele Organizacyj Pracowników Umysłowych: Międzyzwiązkowej Komisji Kulturalno-Artystycznej — Czubek i T. Piech, Polskiego Stowa-

rzyszenia Muzyków Pedagogów — K. Winnicki, R. Winnicka, Senatu Akademickiego Wolnej Wszechnicy Polskiej — prorektor W. Trojanowski, Stowarzyszenia Urzędników Skarbowych — Mag. Juljan Krupa, Unji Zrzeszeń Pracowników Instytucyj Państwowych Finansowych i Gospodarczych — Rogala Sobieszczański, Zrzeszenia Lekarzy Rz. Polskiej — dr. Jerzy Blay, Zrzeszenia Pracowników Państwowego Banku Rolnego — K. Wojcicki, L. Borkowski, Związku Autorów i Kompozytorów Scenicznych — St. Ossorya-Brochocki, Związku Muzyków Pedagogów — K. Winnicki, Związku Zawodowego Pracowników Bankowych R. P. — Dabulewicz, Związku Zawodowego Pracowników Miejskich R. P. — Łobkowski, Związku Zawodowego Polskich Nauczycieli Szkół Średnich — Wanda Drzewiecka i S. Drzewiecki, Związku Zawodowego Pracowników Handlowych, Przemysłowych i Biurowych—St. Lewandowski, Zrzeszenia Lekarzy Kasy Chorych — Dr. Kaszubski, Centralnej Organizacji Związków Zawodowych Pracowników Umysłowych — W. Szturm de Sztrem, W. Szczepański, W. Leśniewski, Świata Pracowniczego — K. Rożniewicz oraz pięciu przedstawicieli prasy.

Członkowie Rady Naczelnej P. K. P. U.: Prezes Dr. K. Dłuski, Kazimierz Mora-Brzeziński, prof. Franciszek Niemiec, prof. Henryk Rygier, Stanisław Sasorski, Jan Kłobukowski, Jan Kizler.

Delegaci Związków wchodzących w skład P. K. P. U.: Związku Adwokatów Polskich — mec. W. Szumański, Związku Inspektorów Szkolnych — E. Miller, Zygmunt Piotrowski, Zrzeszenia Pracowników Banku Polskiego — St. Bobiński, H. Przełocki, L. Trawiński, Związek Inteligencji Pracującej w Warszawie — K. Mora-Brzeziński, Związek Urzędników Kolejowych — J. Augustynowicz, Wacław Słępiński, Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych — Włodzimierz Topoliński, Związku Pracowników Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń — Franciszek Zarębski, Zrzeszenia Urzędników Banku Gospodarstwa Krajowego — Stanisław Bielecki, W. Lewandowski, Zrzeszenia Pracowników Pocztowej Kasy Oszczędnościowej — A. Staniszewski, W. Dobrzyński, W. Połoński. Związku Lekarzy Weterynaryjnych — A. Koskowski, L. Matuszewski, Dr. Łabędź, Stowarzyszenia Urzędników Państwowego Monopolu Spirytusowego Cz. Jankowski. J. Kisielewski, Zjednoczonych Związków Pracowników Umysłowych Przemysłu, Handlu i Samorządu woj. Śląskiego — Bernard Gut, Związku Księgowych w Polsce — Tomasz Piętowski, Cz. Kopecki.

Członkowie Komisji Rewizyjnej — Jan Tarkowski, Inż. Ign. Gliksman.

PORZĄDEK OBRAD:

1. Część oficjalna:
   a) Zagajenie.
   b) Przemówienia powitalne.
2. Wybór Prezydjum Zjazdu.
3. Zatwierdzenie protokółu poprzedniego Zjazdu Delegatów.
4. Sprawozdanie z działalności.
5. Sprawozdanie finansowe.
6. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.
7. Dyskusja nad sprawozdaniami i wnioski.
8. Referaty:
   Ustawodawstwo socjalne.
   Zagadnienia gospodarcze i zawodowe.
   Zagadnienia kulturalne.
   Zagadnienia organizacyjne.
   Zagadnienia międzynarodowe.
9. Budżet na 1928 r.
10. Wybór 11 członków Rady Naczelnej, Komisji Rewizyjnej i Komisji Rozjemczej.
11. Wnioski.
12. Zamknięcie Zjazdu.

Ad p. 1 i p. 2. — Obrady o godz. 11 m. 30 zagaja Prezes Rady Naczelnej, *Dr. Kazimierz Dłuski,* wygłaszając przemówienie, w którem określa ogólne cele i zadania P. K. P. U., poczem wita przybyłych przedstawicieli pp. Ministra Pracy i Opieki Społecznej — *p. dyr. J. Dreckiego,* Ministra Spraw Zagranicznych — p. radcę *M. Szumlakowskiego,* Ministra Oświecenia Publicznego — p. dyr. *M. Szerera,* Ministra Spraw Wewnętrznych — p. dyr. *Śliwińskiego,* oraz zebranych delegatów i zaproszonych gości.

Do prezydjum Zjazdu proponuje na przewodniczącego — inż. *Ignacego Rogala-Sobieszczańskiego,* na asesorów — pp. *Stanisława Bobińskiego, Wilhelma Dobrzyńskiego, Franciszka Zarębskiego, Bernarda Guta,* na sekretarza — p. *J. Kizlera,* których wybór zgromadzeni zatwierdzają przez aklamację.

Przewodniczący Zjazdu — inż. Rogala-Sobieszczański stawia wniosek o uczczenie zasług Prezesa Rady Naczelnej P. K. P. U. Doktora Kazimierza Dłuskiego, obecnego Prezesa Międzynarodowej Konfederacji (huczne oklaski). Wniosek jednogłośnie przyjęto.

Przemówienia powitalne wygłaszają:

Z ramienia Ministra Pracy i Opieki Społecznej— Dyrektor Departamentu p. inż. *J. Drecki.*

Centralnej Organizacji Związków Zawodowych Pracowników Umysłowych — p. *Witold Szturm de Sztrem.*

Stowarzyszenia Urzędników Skarbowych — p. *J. Krupa.*

Zrzeszenia Urzędników Banku Rolnego — p. *K. Wójcicki.*

Zrzeszenia Urzędników Banku Gospodarstwa Krajowego — prezes Zarządu Głównego — *St. Bielecki.*

Związku Pracowników Handlowych, Przemysłowych i Biurowych — p. *St. Lewandowski.*

Komisji Międzyzwiązkowej Kulturalno-Artystycznej — p. *St. Czubek.*

Związku Zawodowego Nauczycielstwa Polskich Szkół Średnich — p. *St. Drzewiecki.*

Związku Autorów i Kompozytorów Scenicznych — p. *St. Ossorya-Brochocki.*

Podczas swych przemówień delegaci Zrzeszenia Urzędników Banku Gospodarstwa Krajowego oraz Związku Autorów i Kompozytorów Scenicznych zgłaszają, w imieniu swych związków, przystąpienie do P. K. P. U. Związki Urzędników Banku Rolnego oraz Monopolu Tytuniowego zapowiadają przez swych delegatów przystąpienie do P. K. P. U. w najbliższym czasie.

Ad p. 3. — Prezes Zarządu Głównego *Henryk Rygier* odczytuje protokół poprzedniego Zjazdu Delegatów Związków Polskiej Konfederacji Pracowników Umysłowych, odbytego w dn. 19.XII 1926 roku. Protokół przyjęto.

Ad p. 4. — Zgromadzeni uchwalają nieodczytywanie sprawozdania za rok 1927, ponieważ zostało ono rozesłane członkom przed Walnym Zjazdem, poczem prezes Zarządu Głównego p. Henryk Rygier wygłasza krótkie przemówienie, w którem charakteryzuje rozwój Konfederacji od jej założenia oraz jej działalność za rok ostatni. Ten ostatni zwłaszcza okres, dzięki ustaleniu programu P. K. P. U. przez Komisję Jedenastu, był istotnie płodny w realne czyny. W krótkim czasie władzom P. K. P. U. udało się wejść w doskonałe stosunki z Rządem Polskim, delegować przedstawicieli do wszystkich instytucyj państwowych i autonomicznych, gdzie zasiadają przedstawiciele społeczeństwa, wpłynąć na rozwój ustawodawstwa socjalnego, rozwinąć szerszą akcję w kierunku scalenia ruchu pracowniczego, odnieść duże sukcesy na terenie międzynarodowym, przysporzyć nowych członków P. K. P. U., uruchomić organ prasowy „Nowe Tory", które są zarazem, do czasu powstania oddzielnego organu Międzynarodowej Konfederacji, pismem, gdzie umieszczają swe sprawozdania Międzynarodowa i poszczególne narodowe Konfederacje i t. p.

W dalszym ciągu swego przemówienia p. Prezes Zarządu Głównego podkreśla konieczność: silnego poparcia władz P. K. P. U. przez ogół członków, poparcia tak moralnego jak i finansowego, o którem będzie mówił skarbnik Zarządu Głównego w swem sprawozdaniu, oraz dostarczenia władzom P. K. P. U. ludzi chętnych do pracy (oklaski).

Przewodniczący p. Rogala-Sobieszczański podkreśla ogromną pracę prof. Henryka Rygiera, który przy boku dr. K. Dłuskiego, a łącznie z pp. St. Sasorskim, Z. Nagórskim, J. Kłobukowskim, K. Mora-Brzezińskim i innymi zdołał w tak krótkim czasie rozwinąć na szerszą skalę działalność P. K. P. U. oraz wszcząć akcję ku najważniejszemu jej celowi — scaleniu ruchu zawodowego pracowników umysłowych.

Ad p. 5. — Skarbnik Zarządu Głównego p. *Jan* Kłobukowski składa sprawozdanie finansowe, w którem podkreśla, iż szereg związków niedostatecznie wywiązuje się z zobowiązań finansowych, wypływających z odnośnych paragrafów statutu. Następnie odczytuje poszczególne pozycje bilansowe, zamknięte deficytem zł. 3.543.49. Pozycję deficytową motywuje niewpłaceniem składek członkowskich w odpowiednich terminach i w należytej wysokości.

Ad p. 6 i p. 7. — W imieniu Komisji Rewizyjnej odczytuje protokół tejże p. *Jan Tarkowski,* poczem Zjazd, bez dyskusji, na wniosek Komisji Rewizyjnej uchwala jednomyślnie ustępującemu Zarządowi Głównemu absolutorjum wraz z podziękowaniem.

Przewodniczący zarządza przerwę w obradach od godz. 13 m. 30 do godz. 16-ej.

Godz. 16 min. 30 przewodniczący wznawia obrady.

Ad. p. 8. — P. Dr. *Ignacy Gliksman* wygłasza referat p. t. „Ustawodawstwo socjalne" (w załączeniu) oraz zgłasza 5 wniosków, które jednogłośnie przyjęto.

P. *W. Dobrzyński* wygłasza referat p. t. „Zagadnienia gospodarcze i zawodowe" (w załączeniu) oraz zgłasza 8 wniosków. Wnioski przyjęto.

P. inspektor *Fr. Niemiec wygłasza referat p. t.* „Zagadnienia kulturalne" (w załączeniu) oraz zgłasza 9 wniosków. Wnioski przyjęto.

P. *K. Mora-Brzeziński* wygłasza referat p. t. „Zagadnienia organizacyjne" (w załączeniu) oraz zgłasza 6 wniosków. Wnioski przyjęto.

P. *J. Kizler* — w związku z wygłoszonym referatem składa wniosek następującej treści: „Poleca się władzom Konfederacji wszcząć bezzwłocznie akcję, zmierzającą ku zjednoczeniu na terenie Konfederacji w Centralę Zawodową Zrzeszenia i Związki Pracowników Instytucyj o charakterze publiczno-prawnym.

P. *K. Mora-Brzeziński* wyjaśnia, że wnioski należy zgłaszać w przepisanym statutowo terminie, Zjazd może powyższy wniosek przyjąć w formie dezyderatu do władz P. K. P. U. Dezyderat przyjęto.

P. prof. *H. Rygier* wygłasza referat p. t. *„Zagadnienia* międzynarodowe", zgłaszając 4 wnioski. Wnioski przyjęto.

Ad p. 9. — P. *Kłobukowski* referuje preliminarz budżetowy na 1928 r., w którym wzięto pod uwagę słabą intensywność wpłat członkowskich składek; w konkluzji preliminarz na 1928 r. zostaje zamknięty deficytem, wypływającym z nieuregulowania składek za rok ubiegły.

Przewodniczący p. inżynier Rogala-Sobieszczański oświadcza, że w Prezydjum Zjazdu została poruszona kwestja niemożliwości poddania pod głosowanie preliminarza budżetowego z deficytem.

P. *Piętowski* wyjaśnia, że preliminować na rok przyszły „deficyt" jest rzeczą w księgowości niespotykaną; wobec tego, że deficyt jest przewidywany w związku z nieuiszczeniem należnych składek przez niektóre związki, proponuje pozycję deficyto

wą skreślić, natomiast preliminować ściągnięcie należnych składek.

Przewodniczący p. inż. Rogala-Sobieszczański uzupełnia wniosek przedmówcy, proponując powierzenie uregulowania powyższej sprawy specjalnej komisji, jaką stworzą przyszłe władze P. K. P. U.

Następnie zabierają głos pp. Zarębski i Bobiński, podkreślając niemoralność w targowaniu się związków przy uiszczaniu należności.

Przyjęto wniosek p. Piętowskiego wraz z uzupełnieniem p. Rogala-Sobieszczańskiego w brzmieniu następującem:

„Walny Zjazd poleca Radzie Naczelnej wyłonić Komisję Finansową z delegatów Związków, która opracuje rozkład składek między organizacje celem całkowitego pokrycia preliminowanych na 1928 r. wydatków, a także utworzenie funduszu obrotowego na pokrycie deficytu z okresu sprawozdawczego 1927 r.".

Ad p. 10. — Wybrano przez aklamację:

Do Rady Naczelnej: dr. Kazimierza Dłuskiego, inżyniera Ignacego Gliksmana, Jana Kłobukowskiego, Jana Kizlera, Wojciecha Lewandowskiego, Kazimierza Mora-Brzezińskiego, dr. Zygmunta Nagórskiego, prof. Franciszka Niemca, prof. Henryka Rygiera, Stanisława Sasorskiego.

Do Komisji Rewizyjnej: Jana Tarkowskiego, Tomasza Piętowskiego, Stanisława Bobińskiego.

Do Komisji Rozjemczej: Antoniego Jurkowskiego, dr. Jana Kiszkiela, inż. Zygmunta Ponikowskiego, dr. Zygmunta Sokołowskiego, prof. Pawła Sosnowskiego.

Zjazd upoważnił Radę Naczelną do kooptacji jedenastego członka Rady z wyboru.

Ad p. 11. — Zgłoszone (w terminie statutowym) wnioski Zjednoczonych Związków Pracowników Umysłowych Przemysłu, Handlu i Samorządu woj Śląskiego referuje p. *Bernard Gut.* Z wniosków tych zasadniczy, t. j. rozciągnięcie na całe województwo Śląskie dotychczasowego ustawodawstwa socjalnego, obowiązującego w innych dzielnicach Rzeczypospolitej został już poprzednio przez Zjazd (przy punkcie 8) uchwalony. Wykonanie innych wniosków, omawiających poszczególne punkty powyższego zasadniczego wniosku, przekazano do wykonania przyszłym władzom Konfederacji.

Ad p. 12. — Posiedzenie zamknięto o godz. 19 min. 20 podziękowaniem przewodniczącemu p. inżynierowi Ignacemu Rogala-Sobieszczańskiemu za sprawne prowadzenie obrad.

Przewodniczący *I. Rogala-Sobieszczański.*
Sekretarz: *J. Kizler.*

Zagadnienia gospodarcze i zawodowe

Referat powyższy wygłosił Prezes Zarządu Głównego Zrzeszenia Pracowników P. K. O. p. Wilhelm Dobrzyński.

I. Zagadnienia gospodarcze

W zakresie spraw gospodarczych program Konfederacji wyodrębnia dwie grupy zagadnień:

a) stosunek do problemów gospodarczych Państwa i

b) zaspokojenie konkretnych potrzeb gospodarczych pracowników umysłowych.

Opracowanie programu gospodarczego pracowników umysłowych napotykało dotychczas na większe trudności, niż w innych dziedzinach programowych, ponieważ różnorodność zawodów, wykonywanych przez pracowników umysłowych, pociąga za sobą w wielu razach rozbieżność interesów, a przez to trudność ich skoordynowania.

Kardynalnemi warunkami sprecyzowania programu gospodarczego są: wyeliminowanie lokalnych zagadnień poszczególnych związków, dopóki nie uda się uzgodnić ich na platformie wspólności interesów ogółu pracowników umysłowych oraz ustalenie pewnego zasadniczego stosunku naszych interesów zawodowych do zagadnień gospodarczych Państwa.

Konfederacja ujmuje te zagadnienia w sposób następujący:

1. Konfederacja stoi na stanowisku, że interesy gospodarcze poszczególnych klas i warstw społecznych powinny być regulowane przez zasadnicze ich ustosunkowanie do potrzeb gospodarczych Państwa, oraz że interesy gospodarcze poszczególnych zawodów pracowników umysłowych winny być uzgadniane z interesem ogółu pracowników umysłowych.

2. Konfederacja stoi na stanowisku, że dla podniesienia dobrobytu ogólnego i należytej sprawności życia gospodarczego Państwa, jako wspólnego dobra wszystkich obywateli, niezbędny jest udział reprezentantów

wszystkich warstw społecznych w kierowaniu tem życiem.

3. Konfederacja winna współdziałać na gruncie społecznym z zabiegami, zmierzającemi do ustalenia czynnego bilansu handlowego i zachowania czynnego bilansu płatniczego Państwa, zmniejszenia kosztów produkcji i pośrednictwa, do utrzymania równowagi budżetowej Państwa w granicach, wskazanych niezbędnemi potrzebami Państwa i siłą płatniczą społeczeństwa, do równomiernego rozkładu obciążenia podatkowego, zmniejszenia przywilejów podatkowych oraz do oszczędności w całokształcie gospodarki publicznej i prywatnej.

4. Konfederacja winna współdziałać z akcją, zmierzającą do zwiększenia tętna życia gospodarczego i zdolności płatniczej społeczeństwa, oraz utrzymania równowagi w uwzględnianiu potrzeb przemysłu i rolnictwa, Konfederacja uważa za konieczne dalsze prowadzenie badań podstaw i organizacji poszczególnych działów produkcji i uproszczenia organizacji pracy.

5. Uważając, że braki gospodarcze w Państwie pochodzą przedewszystkiem z dysproporcji między potrzebami a środkami, któremi Państwo dysponuje, między spożyciem a produkcją, z powodu zachwiania stosunków w gospodarce światowej, oraz skutkiem słabej zdolności społeczeństwa do orjentowania się w zagadnieniach gospodarczych, Konfederacja dążyć winna do wyjaśnienia istotnych przyczyn niedomagań, rozpowszechnienia w społeczeństwie wiedzy gospodarczej, oraz do zwiększenia wpływu na życie i politykę gospodarczą czynników, reprezentujących fachową wiedzę.

„Wychodząc z założenia konieczności udziału reprezentantów sfer gospodarczo-czynnych w kierownictwie życiem gospodarczem Państwa, Walne Zgromadzenie Delegatów poleca władzom Konfederacji wystąpienie do odnośnych czynników o jaknajrychlejsze powołanie do życia Państwowej Rady Gospodarczej“.

„Ponieważ miasta wogóle, a specjalnie pracownicy umysłowi są niepomiernie opodatkowani w stosunku do mieszkańców wsi Walne Zgromadzenie Delegatów poleca władzom Konfederacji opracowanie projektów zmian w systemie podatkowym w myśl zasady równomiernego rozkładu obciążeń podatkowych i wszczęcie akcji zbiorowej celem uzyskania dla pracowników umysłowych skali podatkowej, odpowiadającej realnej wartości ich zarobków“.

W stosunku do konkretnych potrzeb pracowników umysłowych, program Konfederacji zdąża do przeprowadzenia akcji zbiorowej pracowników umysłowych w zakresie zorganizowania kredytu, ruchu spożywczego i budowlanego.

Jako do pierwszego punktu realizacji tego programu, Konfederacja przystąpiła do utworzenia Centrali Kredytowej dla istniejących spółdzielni, organizowanych przez pracowników umysłowych.

„Walne Zgromadzenie Delegatów uważa utworzenie Centrali Kredytowej Spółdzielni Pracowników Umysłowych za wskazane i wzywa spółdzielnie i związki do zapisywania się na członków Centrali oraz do czynnego popierania jej poczynań“.

„Walne Zgromadzenie Delegatów poleca władzom Konfederacji zbadanie sprawy możliwości scentralizowania spółdzielczego ruchu spożywczego i budowlanego“.

II. Zagadnienia zawodowe

Program Konfederacji przewiduje:

a) Inicjowanie i prowadzenie akcji w zakresie spraw zawodowych, dotyczących ogółu pracowników umysłowych.

b) Czuwanie nad biegiem spraw w zakresie potrzeb zawodowych poszczególnych grup pracowników umysłowych i udzielania im poparcia zarówno w wypadkach zatargów zawodowych, jak i w wypadkach zatargów, w których pracownicy umysłowi nie biorą bezpośredniego udziału, a jednak są zainteresowani.

„Wychodząc z założenia, że obecne uposażenia pracowników umysłowych są niewspółmierne z wykonywanemi przez nich funkcjami, a nawet spadają poniżej minimum egzystencji, Walne Zgromadzenie Delegatów poleca władzom Konfederacji wszczęcie energicznej akcji w celu zapewnie-

nia pracownikom umysłowym odpowiednich warunków egzystencji".

„Walne Zgromadzenie Delegatów poleca władzom Konfederacji wystąpienie do odnośnych czynników z projektami w zakresie dalszej rozbudowy socjalnego ustawodawstwa rozpoczętego przez obecny Rząd, oraz w dziedzinie ochrony pracowników umysłowych przed represjami za ich działalność społeczno-zawodową".

„Walne Zgromadzenie Delegatów wzywa władze Konfederacji do dbania, aby współpraca reprezentantów i zainteresowanych pracowników ze swoimi władzami mogła mieć miejsce we wszystkich wypadkach, gdzie omawiane są interesy zawodowe tych grup pracowników, jak układanie pragmatyk służbowych, zawieranie umów zbiorowych, ustalanie regulaminów pracy i t. p.".

Pozatem Walne Zgromadzenie Delegatów poleca władzom Konfederacji, aby dążyły do wprowadzenia w życie następujących postulatów:

a) *„W wypadkach, kiedy pracownicy umysłowi są płatni od sztuki, winna im być zagwarantowana zapłata również i w tym wypadku jeżeli cele, dla których praca była zamówiona i wykonana, nie zostały zrealizowane".*

b) *„W razie upadłości firmy, wynagrodzenie pracowników umysłowych za osobiste usługi winno posiadać takie same prawo pierwszeństwa, jak i wynagrodzenie pracowników najemnych".*

Polskie Ustawodastwo Socjalne w r. 1927 i 1928

Referat wypowiedziany przez Inż Ignacego Gliksmana

Polskie ustawodawstwo socjalne wzbogaciło się w ciągu ostatniego roku o kilka istotnej wagi ustaw, wydanych drogą dekretów Prezydenta. Są to:

dekret z dn. 28 maja 1927 r. o kaucjach, składanych w związku z umową o pracę;

dekret z dn. 14 lipca 1927 r. o Inspekcji Pracy;

dekret z dn. 17 września 1927 r. o Radzie Ochrony Pracy;

dekret z dn. 24 listopada 1927 r. o Ubezpieczeniu Pracowników Umysłowych;

dekret z dn. 16 marca 1928 r. o Umowie o Pracę Pracowników Umysłowych;

dekret z dn. 16 marca 1928 r. o Umowie o Pracę Robotników;

dekret z dn. 16 marca 1928 r. o Bezpieczeństwa i Higjeny Pracy;

dekret z dn. 22 marca 1928 r. o Sądach Pracy.

Pierwszy z tych dekretów stanowi skuteczną ochronę przeciw tak częstym dotychczas nadużyciom, których ofiarą padali składający kaucje pracownicy. Pracodawcom zezwala się na żądanie kaucyj jedynie dla zabezpieczenia rzeczywistych szkód i strat, powstałych z winy pracownika, i jednocześnie zastrzega się, że pracodawca może pokryć z kaucji swą stratę tylko za zgodą pracownika lub na podstawie orzeczenia sądowego. Wzbronione jest składanie kaucyj bezpośrednio pracodawcom. Kaucje mogą być lokowane jedynie w Banku Polskim i instytucjach kredytowych państwowych i komunalnych; o ile zaś zostały już złożone na innych zasadach, powinny być w ciągu trzech miesięcy podjęte i złożone ponownie, zgodnie z obecnem rozporządzeniem. Przepisy tego dekretu nie dotyczą kaucyj hipotecznych i kaucyj, przekraczających 5000 zł.

Drugi z powyżej wymienionych dekretów, dotyczący Inspekcji Pracy, określa, jako zadanie inspekcji, obowiązek sprawowania nadzoru nad wykonywaniem przepisów prawa o ochronie pracy, o umowie, regulaminie i czasie pracy, o dniach świątecznych, urlopach, o pracy kobiet, nieletnich i t. d. Nadzór wykonywują inspektorowie i podinspektorowie pracy. Do pomocy inspektorom w zakresie ochrony zdrowia i higjeny pracy powoływani są lekarze inspekcyjni. Prócz tego dla współdziałania z inspekcją pracy Minister może powołać asystentów

inspekcyjnych z pośród osób, które pracowały przynajmniej przez 5 lat w charakterze robotnika, rzemieślnika, pracownika technicznego lub handlowego. Opiece inspekcji poddani są pracownicy wszelkich zakładów i przedsiębiorstw, w których stosowana jest praca najemna, nie wyłączając przedsiębiorstw państwowych i instytucyj publiczno-prawnych. Rozciągnięcie kompetencji inspektorów pracy na tę ostatnią kategorję zakładów ma szczególne znaczenie dla pracowników umysłowych, którzy w tego rodzaju zakładach prawie wyłącznie pracują.

Dekret o Radzie Ochrony Pracy ustanawia przy Ministrze Pracy i Opieki Społecznej Radę Ochrony Pracy, jako organ opinjodawczy we wszystkich sprawach z zakresu ochrony pracy, które należą do kompetencji Ministerstwa. Do zakresu działania Rady należy rozważanie projektów ustaw i zarządzeń administracyjnych Ministwa, jakoteż wnioskowanie o potrzebie nowych ustaw i zarządzeń. Rada składa się z 45 osób, powoływanych przez Ministra w jednej trzeciej z przedstawicieli robotników i pracowników umysłowych, przedstawianych przez ogólnokrajowe zrzeszenia pracowniczych związków zawodowych, w jednej trzeciej z przedstawicieli pracodawców, przedstawianych przez izby przemysłowo-handlowe i rolnicze oraz przez organizacje pracodawców, i w jednej trzeciej z nominatów rządowych, powołanych z pośród techników, lekarzy, ekonomistów, i innych znawców zagadnień, związanych z ochroną pracy.

Dekret o Ubezpieczeniu Pracowników Umysłowych rozciąga przymus ubezpieczenia na wszystkich pracowników umysłowych, z wyjątkiem stałych urzędników państwowych. Pracownicy Banku Polskiego, Pocztowej Kasy Oszczędności, Banku Gospodarstwa Krajowego i Banku Rolnego, oraz instytucyj samorządowych i publiczno- prawnych mogą być zwolnieni od przymusu ubezpieczenia w ogólnym zakładzie ubezpieczeń, o ile instytucje, w których pracują, zapewniają im nie mniejsze świadczenia niż zakład ogólny. Świadczenia polegają na tem, że ubezpieczeni otrzymują po 5 latach trwania ubezpieczenia, w razie niezdolności do pracy, rentę, która wynosi 40% zarobku, o ile niezdolność do pracy powstała w ciągu pierwszych lat 10, i następnie wzrasta o 2% za każdy rok pracy. W razie braku pracy ubezpieczeni otrzymują już po 6 miesiącach trwania ubezpieczenia zasiłki pieniężne, które wynoszą 30% zarobku dla samotnych i 40% dla osób, posiadających rodzinę; prócz tego na każde dziecko otrzymuje się pewien dodatek. Wreszcie po dojściu do wieku lat 65 lub po 40 latach pracy (mężczyźni) i po dojściu do wieku lat 65 lub po 35 latach pracy (kobiety) otrzymuje się pełną rentę. Dla wdów i sierot przewidziane są również świadczenia. Przepis przejściowy głosi, że starcy powyżej lat 65, nie mający środków do życia i niezdolni do pracy, o ile przez 5 ostatnich lat byli w zatrudnieniu, uzasadniającem obecnie obowiązek ubezpieczenia, otrzymują rentę, podług najniższej klasy, na rachunek Skarbu Państwa.

Dekret o Umowie o Pracę Pracowników Umysłowych zawiera przepisy, dotyczące wynagrodzenia, zawarcia i rozwiązania umowy, które regulują jednolicie całokształt stosunków, dotyczących umowy o pracę a w szeregu artykułów wprowadzają bezwzględnie korzystne dla pracowników inowacje. Moc dekretu tego nie rozciąga się na uczniów i praktykantów oraz na osoby, zatrudnione w urzędach i instytucjach państwowych i samorządowych, w których stosunek pracy jest unormowany specjalnemi ustawami lub rozporządzeniami.

Analogiczny co do treści przepisów dekret dotyczy umowy o pracę robotników.

Trzeci dekret z tego samego dnia, co i dwa ostatnie (16 marca r. b.), nakazuje wprowadzenie we wszelkich zakładach pracy środków, zapewniających bezpieczeństwo i higjenę.

Dekret o Sądach Pracy stosuje się tak do pracowników fizycznych, jak umysłowych, z wyjątkiem pracowników, pobierających powyżej 10.000 zł., a w gospodarstwach rolnych i leśnych powyżej 3600 zł. rocznie, oraz z wyjątkiem osób, zatrudnionych w urzędach i szkołach państwowych lub

związkach komunalnych. Sądowi Pracy podlegają spory w sprawach cywilnych, nie przekraczające 5.000 zł., i sprawy karne, przekazane w pierwszej instancji orzecznictwu inspektorów pracy lub władz administracyjnych, o ile skazany żąda przekazania sprawy sądowi. Sąd Pracy w sprawach cywilnych składa się z przewodniczącego-sędziego i ławników, powoływanych z pośród pracodawców i pracowników. Przy rozpoznawaniu spraw robotników ławnikiem powinien być przedstawiciel robotników, przy rozpoznawaniu spraw pracowników umysłowych — przedstawiciel pracowników umysłowych. W sprawach karnych prowadzi sprawy i orzeka jednoosobowo sędzia - przewodniczący, lub jego zastępca.

We wszystkich wyżej przytoczonych dekretach, poza naturalnym dla ustawodawstwa socjalnego celem — uporządkowaniem stosunków i polepszeniem położenia sfer pracujących i również naturalnym dla ustawodawstwa polskiego celem — usunięciem różnic w prawodawstwie poszczególnych dzielnic, ujawniają się, wprawdzie w postaci zarodkowej, czy w postaci prób tylko, ale w każdym razie zupełnie wyraźnie, dwie nowe, bardzo doniosłe myśli: 1) uwzględnienie specjalnych potrzeb pracowników umysłowych i 2) objęcie jednolitem z resztą kraju prawodawstwem autonomicznej dzielnicy województwa Śląskiego.

Obie te pozostające jeszcze w stanie zarodkowym myśli powinny stać się wytycznemi w dalszym rozwoju ustawodawstwa społecznego. Co do drugiej z nich, to Polska Konfederacja Pracowników Umysłowych jest w posiadaniu uchwał i petycyj śląskich związków pracowników umysłowych, w których związki te skarżą się na upośledzenie Śląska pod względem ustawodawstwa socjalnego i domagają się wprowadzenia ustaw, które w tej dziedzinie obowiązują na pozostałem terytorjum państwa. *Ze względu na układ ekonomicznych i etnograficznych stosunków na Śląsku, jakoteż na solidarność potrzeb i interesów ludności pracującej wszystkich bez wyjątku dzielnic kraju, niezbędne jest wprowadzenie w województwie śląskiem ustaw socjalnych, obowiązujących w pozostałych województwach, i tego Polska Konfederacja Pracowników Umysłowych powinna domagać się od władz państwowych.*

Co do pierwszej idei, to specyficzne potrzeby pracowników umysłowych, które nie dają się w całości uwzględnić w ustawach i instytucjach, przeznaczonych dla ogółu ludności pracującej, powinny znaleźć uwzględnienie w odrębnych ustawach i odrębnych organach, przeznaczonych do wykonywania tych ustaw.

Zapoczątkowane dekretem Prezydenta z dn. 24 listopada r. ub. odrębne ubezpieczenie pracowników umysłowych na wypadek bezrobocia, starości, śmierci i niezdolności do pracy powinno znaleźć uzupełnienie w odrębnem ubezpieczeniu od chorób i wypadków przy pracy i połączeniu organizacyjnem wszystkich rodzajów ubezpieczenia pracowników umysłowych w jedną całość.

Sam charakter pracy umysłowej, odmienny od charakteru pracy fizycznej, spowodował pewne odrębności w stosunkach pracy pracowników umysłowych. Podczas, gdy robotnicy pracują, w myśl ustaw, 8 godzin dziennie, pracownicy umysłowi w przeważnej ilości zakładów pracują godzin 7. Ten zwyczajowo przyjęty 7-godzinny czas pracy dziennej nie znajduje ochrony prawnej w ustawodawstwie ogólnem. *Wychodząc z założenia, że ustawy socjalne nie powinny zawierać przepisów, których wykonanie pogorszyłoby istniejący faktycznie stan rzeczy, należy przedsięwziąć starania u władz ustawodawczych w celu usankcjonowania prawnego zwyczajowo obecnie przyjętego 40-godzinnego tygodnia pracy pracowników umysłowych.*

Ale i te ustawy, wprowadzające 40, czy 46 - godzinny tydzień pracy, wyrosłe na gruncie stosunków ekonomicznych i politycznych, niezupełnie odpowiadają celowi, o ile, jako ustawy ochronne, mają rzeczywiście bronić pracowników od wyjałowienia umysłu i wyczerpania, zniżającego władze intelektualne ponad pewną normę.

Ponieważ nie wszystkie gałęzie pracy w jednakowym stopniu wyczerpują organizm pracowników, a obowiązujące obecnie

ustawy rozstrzygają kwestję długości dnia roboczego ryczałtowo, bez uwzględnienia specyficznych warunków pracy w różnych zawodach, niezbędne jest rozpoczęcie studjów nad wyczerpaniem przy pracy, któreby dały materjał do zracjonalizowania ustawodawstwa pracy. Badania takie, analogiczne do badań psychotechnicznych, powinny być prowadzone po kopalniach, fabrykach, gospodarstwach rolnych, biurach i t. d. przez specjalnie przygotowanych do tej pracy fachowców.

W związku z tem byłoby wskazane żeby w Radzie Ochrony Pracy, pomiędzy specjalistami z dziedziny zagadnień, związanych z ochroną pracy, jak technicy, lekarze i ekonomiści, znaleźli się psychologowie dla badań nad zagadnieniami, związanemi z powodowanem przez pracę wyczerpaniem intelektualnem.

Wszystkie te wyżej wymienione projekty nie wyczerpują oczywiście potrzeb pracowników umysłowych. Są to tylko uwagi przeważnie z powodu rozporządzeń, które zostały wydane w ostatnim roku. Życie w dalszym ciągu nasuwać będzie moc zagadnień, które będą wymagały ustawowego załatwienia.

Ponieważ dotychczas wydane rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej będą musiały wkrótce wejść pod obrady Sejmu i Senatu, a i w dalszym ciągu polskie ustawodawstwo socjalne rozwijać się musi, ponieważ ilość pracowników umysłowych i ich znaczenie w życiu społeczeństwa w dalszym ciągu zwiększać się powinny i będą, niezbędne jest dla należytego uwzględnienia potrzeb pracowników umysłowych przy opracowywaniu ustaw i wykonywaniu ich w życiu utworzenie w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej Podsekretarjatu Stanu do spraw pracowników umysłowych.

Zadania Organizacyjne

Referat wypowiedziany przez Sekretarza Generalnego P. K. P. U. p. Kazimierza Mora-Brzezińskiego

Scalenie ruchu zawodowego

„IV Walny Zjazd Delegatów Związków Polskiej Konfederacji Pracowników Umysłowych poleca władzom Konfederacji niezwłoczne wszczęcie oficjalnej akcji w kierunku scentralizowania wszystkich istniejących w kraju central zawodowych i związków pracowników umysłowych“.

Zarówno pewność, iż władze Konfederacji dołożą wszelkich starań, aby zadanie powyższe urzeczywistnić, jak i przekonanie, że słuszność i konieczność wykonania tego zadania dostatecznie głęboko ugrutowała się w świadomości ogółu zrzeszonych pracowników umysłowych, pozwalają nam sądzić, iż scalenie nastąpić winno w najbliższym czasie, a ostateczne posunięcia ułatwić może Ogólnopolski Kongres, przeto

„IV Walny Zjazd uchwala zwołanie Ogólno-polskiego Kongresu Pracowników Umysłowych“ na jesieni r. b.

Przedstawicielstwo pracowników umysłowych

Drugą bardzo ważną sprawą, bezpośrednio wynikającą z pierwszej, jest zagadnienie reprezentacji pracowników umysłowych w ciałach ustawodawczych i samorządowych, w instytucjach, komisjach, ankietach i t. zw. „Radach“ rządowych i samorządowych, w t. zw. „delegacjach“ instytucyj prywatnych, słowem wszędzie tam, gdzie powoływani są z głosem decydującym czy doradczym przedstawiciele innych warstw społecznych. Przedstawicielstwo w omówionym wyżej zakresie jest dotychczas niedostateczne, a przeto:

„IV Walny Zjazd Delegatów Związków Polskiej Konfederacji Pracowników Umysłowych poleca władzom Konfederacji jaknajenergiczniejsze zajęcie się sprawą zapewnienia pracownikom umysłowym dostatecznej reprezentacji w ciałach, instytucjach i ko-

misjach ustawodawczych, rządowych, samorządowych i prywatnych, których zakres działania wpływa bezpośrednio lub pośrednio na interesy pracowników umysłowych".

Rozwijając myśl powyższą:

„IV Walny Zjazd poleca władzom Konfederacji zbadanie możliwości utworzenia na wzór Zachodu koła poselskiego i senatorskiego do spraw pracowników umysłowych".

Nowe Tory

Powołanie do życia miesięcznika „Nowe Tory" stało się czynem niezmiernie donioslym dla życia organizacyjnego pracowników umysłowych, co stwierdził między innemi szereg pism krajowych i zagranicznych oraz zarządy kilku Konfederacyj Narodowych.

Żaden działacz związkowy nie może sprawnie i wydatnie pracować, o ile nie jest dokładnie i systematycznie poinformowany o całokształcie ruchu zawodowego pracowników umysłowych w kraju i zagranicą.

W olbrzymim wysiłku Zarządu Głównego Konfederacji i Redakcji „Nowych Torów" muszą wziąć udział nietylko zarządy organizacyj należących do P. K. P. U., ale i szerokie warstwy pracowników umysłowych, wobec tego

„IV Walny Zjazd wzywa zarządy związków zawodowych do energicznego i natychmiastowego popierania „Nowych Torów" przez utrzymywanie stałego kontaktu z redakcją i zrobienie nacisku na oddziały i koła o przymusowe prenumerowanie pisma".

„IV Walny Zjazd zwraca się z apelem do ogółu zrzeszonych pracowników umysłowych o prenumerowanie i rozpowszechnianie „Nowych Torów".

Udział i pomoc Rządu Polskiego w pracach Konfederacji

W imieniu Zarządu Głównego Konfederacji stwierdzić muszę niezmiernie przychylne i pełne zrozumienia stanowisko Rządu Polskiego, a przedewszystkiem pp. Ministra Pracy, Spraw Zagranicznych i Delegata Rządu do Ligi Narodów w sprawach, dotyczących zagadnień pracowników umysłowych, a wszczególności dla Polskiej Konfederacji Pracowników Umysłowych. Wobec powyższego proszę w imieniu Zarządu Głównego o uchwalenie następującego wniosku:

„IV Walny Zjazd Delegatów Związków Polskiej Konfederacji Pracowników Umysłowych wyraża Rządowi Polskiemu, a w szczególności p. Ministrowi Dr. Jurkiewiczowi, p. Ministrowi Zaleskiemu i p. Ministrowi Sokalowi wyrazy uznania i podziękowania za przychylne popieranie stanowiska pracowników umysłowych zarówno na terenie Polski, jak i na terenie międzynarodowym".

Zagadnienia kulturalne

Referat wypowiedziany przez p. Inspektora Franciszka Niemca

Polska Konfederacja Pracowników Umysłowych, obok zagadnień społecznych, gospodarczych i organizacyjnych, od samego początku swego istnienia zajęła się sprawami kulturalno - oświatowemi swych członków i całego społeczeństwa.

Zadania Konfederacji w tej dziedzinie zostały dokładnie opracowane przez Komisję Jedenastu, powołaną na Walnem Zjeździe Delegatów Związków P. K. P. U. w dniu 8 listopada 1925 r. do opracowania programu Konfederacji, i zatwierdzone przez Radę Zarządzającą z udziałem członków Komisji „Jedenastu" w dniu 18 czerwca 1926 r.

W myśl zasad tego programu:

1) Zadaniem Polskiej Konfederacji Pracowników umysłowych jest wprowadzenie w wysiłki organizacyj pracowników umysłowych czynnika celowości społecznej, tj. związania ich dążeń z potrzebami ogólno społecznemi i państwowemi w możliwie jaknajszerszej perspektywie dziejowej.

2) Konfederacja powinna rozstrzygnąć pytanie, jaki charakter uwarstwowienia spo-

łecznego odpowiada najlepiej potrzebom społecznym i dążyć do wytworzenia jedności kulturalnej społeczeństwa. W związku z tem powstaje dążenie do należytego ustosunkowania społeczeństwa do różnych dziedzin pracy zawodowej i do należytej rekrutacji pracowników.

3) W szczególności Konfederacja winna dążyć do potęgowania twórczości naukowej i artystycznej i do oceniania jej wartości nietylko z punktu widzenia formalno-artystycznego, ale również społecznego, oraz dążyć do upowszechnienia kultury.

W myśl powyższego Konfederacja winna jaknajrychlej przystąpić do:

a) walki z wydawnictwami, obliczonemi na spekulację na niskiej kulturze szerokich mas i popierania wydawnictw cennych z punktu widzenia państwowego, naukowego i artystycznego (prasa, odczyty, zebrania dyskusyjne, odezwy i t. p.);

b) zainteresowania szerokich kół inteligencji i innych warstw społecznych istotnemi problemami z dziedziny prawa, życia gospodarczego, finansowego i kulturalnego oraz zagadnieniami, dotyczącemi pracowników umysłowych;

c) oddziaływania w kierunku podniesienia poziomu etycznego i świadomości prawnej społeczeństwa;

d) udostępnienia szerszym kołom możności korzystania ze środków kulturalnych.

Z tak szeroko nakreślonego programu wypływają dla Konfederacji dwa zasadnicze wskazania na przyszłość w dziedzinie zagadnień kulturalno - oświatowych, a mianowicie praca: 1) w kierunku naukowego i teoretycznego ujęcia powyższych zagadnień i 2) w kierunku praktycznego zastosowania zdobyczy teoretycznych i naukowych w tej dziedzinie.

W pierwszym wypadku Polska Konfederacja Pracowników Umysłwych dążyła i dążyć nadal powinna do naukowego opracowania celów i zadań kulturalno-oświatowych swych członków, społeczeństwa i Państwa, do koordynowania i regulowania poczynań w tej dziedzinie poszczególnych jednostek, towarzystw i ugrupowań, do wskazywania na podstawie dokładnego badania ruchów kulturalno - oświatowych w kraju i zagranicą ogólnych ideałów w pracy kulturalno-oświatowej i zachęcanie do ich urzeczywistnienia.

W drugim wypadku Konfederacja dążyła i dążyć nadal powinna do stworzenia w kraju jaknajlepszych warunków pracy dla tych jednostek, które się zajmują sprawą podniesienia kultury narodowej, wyrobieniem smaku estetycznego społeczeństwa i budzeniem w niem zainteresowań dla zagadnień kulturalno-oświatowych; powinna otoczyć baczną opieką i troską wszystkie wysiłki w tym kierunku oraz dać wszystkim możność korzystania ze zdobyczy ducha ludzkiego w dziedzinie kultury, sztuki i nauki.

W imieniu Zarządu Głównego mam zaszczyt złożyć Prezydjum IV Zjazdu następujące wnioski:

Dla zrealizowania wyżej nakreślonego programu IV Walny Zjazd Delegatów poleca władzom Konfederacji podjęcie w najbliższej przyszłości starań o zrealizowanie następujących postulatów:

1) *Wystąpić do władz państwowych o powołanie przy Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Naczelnej Rady Wychowania Narodowego, powołać komisję do opracowania projektu organizacji i programu działania wymienionej Rady oraz dążyć do zapewnienia sobie wpływów na bieg prac Rady.*

2) *Wystąpić do Władz Państwowych o powołanie przy Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Rady Kultury i Sztuki, powołać komisję do opracowania projektu organizacji i programu działania wymienionej Rady oraz zapewnić sobie wpływ na bieg prac Rady, rozumiejąc, że w sprawach Kultury i Sztuki powinien być uwzględniony w jaknajszerszych rozmiarach głos czynników społecznych.*

3) *Wystąpić do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z przedstawieniem, by przy opracowywaniu projektu organizacji Bibljoteki Narodowej uwzględniono narówni z działami naukowemi działy dotyczące zagadnień naukowej organizacji pracy, oraz rozwoju ruchów i zagadnień zawodowych i dążyć do*

zapewnienia sobie odpowiedniej reprezentacji przy opracowywaniu odnośnych ustaw i rozporządzeń.

4) *Wystąpić do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o niezwłoczne przedstawienie do uchwalenia ciałom ustawodawczym projektu ustawy o bibljotekach publicznych i o szybkie jej zrealizowanie.*

5) *Podjąć usilne starania u władz polskich o rewizję ceł na dzieła kultury, sztuki i nauki.*

6) *Zwrócić się do Międzynaroaowej Konfeerdacji Pracowników Umysłowych o podjęcie starań celem obniżenia cen na książki oraz przedmioty z zakresu nauki, kultury i sztuki, w krajach gospodarczo silnych, na rzecz krajów gospodarczo słabszych.*

7) *W zrozumieniu zasług artystów i uczonych dla skarbnicy ducha narodowego i narodowej kultury wystąpić do władz państwowych o zapewnienie uczonym, artystom, pisarzom, malarzom i t. p. zabezpieczenia na starość w formie odpowiedniej ustawy emerytalnej, a nie w formie daru z łaski, jak to dotychczas w praktyce się stosuje.*

8) *Uważając, że niskie uposażenia pracówników umysłowych, a w pierwszym rzędzie nauczycieli, przyczyniają się do obniżenia poziomu nauki i kultury w kraju, Polska Konfederacja Pracowników Umysłowych dążyć winna do podniesienia płac wymienionych grup pracowników.*

9) *Wobec trudności w zdobywaniu materjałów i informacyj dla tych, którzy się zajmują sprawami kulturalno-oświatowemi z punktu widzenia naukowego, P. K. P. U. dążyć będzie w granicach posiadanych środków do zorganizowania Biura Porad Zawodowych oraz Biura Informacyjno - Naukowego w zakresie zagadnień kulturalno-oświatowych.*

Zagadnienia Międzynarodowe

Referat wygłosił prezes Zarządu Głównego P. K. P. U. prof. H. Rygier

Dążąc do zapewnienia należytej reprezentacji pracowników umysłowych w Międzynarodowem Biurze Pracy, zgodnie z uchwałami wszystkich dotychczasowych kongresów międzynarodowych pracowników umysłowych,

„IV Walny Zjazd Delegatów Związków Polskiej Konfederacji Pracowników Umysłowych kategorycznie domaga się, aby pracownicy umysłowi byli reprezentowani w Międzynarodowem Biurze Pracy na tych samych prawach, co i pracownicy fizyczni, i poleca władzom Polskiej Konfederacji prowadzenie w dalszym ciągu jaknajbardziej stanowczej akcji w tym kierunku“.

Dla zapewnienia skutecznej i ciągłej współpracy Polskiej Konfederacji na terenie międzynarodowym

„IV Walny Zjazd Delegatów Związkow Polskiej Konfederacji Pracowników Umysłowych poleca władzom Konfederacji, aby z całą stanowczością domagały się dla przedstawiciela Polski miejsca w Komisji Doradczej do Spraw Pracowników Umysłowych przy Międzynarodowem Biurze Pracy i aby zwróciły się do Międzynarodowej Konfederacji Pracowników Umysłowych o energiczne poparcie tego żądania“.

Dążąc do jaknajaktywniejszego udziału w pracach Międzynarodowej Konfederacji Pracowników Umysłowych i mając możność oddania wspólnej sprawie zjednoczenia pracowników umysłowych na terenie międzynarodowym wydatnych usług,

„IV Walny Zjazd Delegatów Związków Polskiej Konfederacji Pracowników Umysłowych stwierdza, że Polska Konfederacja jako jeden z najczynniejszych członków Międzynarodowej Konfederacji, powinna posiadać stałe miejsce we władzach wykonawczych Międzynarodowej Konfederacji i poleca władzom Polskiej Konfederacji zajęcie pod tym względem kategorycznego stanowiska“.

Wychodząc z założenia, że jednym z podstawowych czynników, zapewniających po-

wodzenie akcji międzynarodowej pracowników umysłowych, jest ich wzajemne zbliżenie się i wzajemna wymiana usług,

„IV Walny Zjazd Delegatów Polskiej Konfederacji Pracowników Umysłowych poleca władzom Konfederacji zajęcie się sprawą międzynarodowej wymiany intelektualnej i domaga się zniesienia ograniczeń paszportowych przy wyjazdach za granicę“.

Centrala Kredytowa Spółdzielni Pracowników Umysłowych

W rozwoju spółdzielczości kredytowej ostatnich lat dużą rolę odgrywają spółdzielnie, zakładane przez pracowników poszczególnych instytucyj, oparte na zasadach samopomocy. Zwą się one spółdzielniami kredytu konsumcyjnego, ponieważ mają na celu niesienie pomocy materjalnej swym członkom w tych nadzwyczajnych wypadkach, kiedy kwota budżetu miesięcznego pracownika, niewystarcza na pokrycie jednorazowego, nieprzewidzianego częstokroć wydatku. K. Sokołowski, w odbitce Głównego Urzędu Statystycznego, zatytułowanej „Spółdzielnie Kredytu Konsumcyjnego (1924 — 1925)“ oblicza, że w końcu 1925 r. liczba tych spółdzielni wynosiła 68, z czego większa część przypada na spółdzielnie pracowników umysłowych. W owym czasie stanowiły już one dużą siłę, a wyniki ich działalności były pokaźnym dorobkiem na polu spółdzielczości kredytowej. 24 spółdzielnie, które odpowiedziały na ankietę Głównego Urzędu Statystycznego, liczyły 31 grudnia 1925 r. — 17.843 członków, w tem około 85% było pracowników umysłowych. Fundusze własne tych 24-ech spółdzielni wynosiły około 600 tysięcy zł., a suma kapitałów obrotowych przekraczała 1.500.000 zł. Jeśli zważymy, iż liczby te odnoszą się jedynie do 24 spółdzielni i zebrane były w okresie spadku złotego i ogólnej ucieczki wkładów z instytucyj kredytowych, będziemy mogli należycie ocenić, jak doniosłą rolę mogą odegrać w życiu społecznem spółdzielnie kredytowe tego typu. W latach 1926, 1927 i 1928 liczba tych spółdzielni zwiększyła się pokaźnie.

W samej Warszawie powstały w tym czasie nowe spółdzielnie kredytowe, które w krótkim czasie zdołały rozwinąć bardzo żywą działalność i, operując w chwili obecnej poważnemi kapitałami, stanowią bardzo mocne placówki gospodarcze. Wobec powstawania coraz większej ilości tych placówek, wysunęła się konieczność skoordynowania ich poczynań, a zarazem nadania obecnej działalności spółdzielni jednolitego kierunku. W tym celu powstała w Warszawie *(ul. Szpitalna 1 m. 3, tel. 295 - 85)* Centrala Spółdzielni Kredytowych Pracowników Umysłowych. Na zebraniu organizacyjnem, które odbyło się 8 maja r. b. 11 instytucyj przyjęło i podpisało statut Centrali. Ważniejsze postanowienia statutu są następujące:

Centrala Kredytowa oparta jest na zasadach spółdzielczych i działa na całym obszarze Rzeczypospolitej. Członkami jej mogą być tylko osoby prawne — spółdzielnie i związki pracowników umysłowych. Spółdzielnie, będące członkami Centrali Kredytowej, obowiązane są zadeklarować tyle udziałów, ile posiadają pełnych setek członków, najmniej zaś 1 udział. Związki zawodowe deklarują dowolną ilość udziałów. Władze Centrali stanowią: Walne zgromadzenie, Rada Nadzorcza i Zarząd. W Walnem Zgromadzeniu biorą udział pełnomocnicy poszczególnych członków. Spółdzielnie, będące członkami Centrali Kredytowej, mają na Walnem Zgromadzeniu tyle głosów, ile liczą pełnych setek członków, conajmniej jednak jeden głos. Związki zawodowe posiadają jeden głos.

Walne Zgromadzenie wybiera z pośród siebie na okres roczny Radę Nadzorczą

i Zarząd. Rada Nadzorcza składa się conajmniej z siedmiu osób i dwóch zastępców; zarząd składa się conajmniej z 5 członków i 2 zastępców.

Inne postanowienia statutu nie odbiegają od ogólnie przyjętych statutów i opierają się ściśle na ustawie o spółdzielniach z dn. 29-V-1920 r.

Zebranie organizacyjne powołało Radę i Zarząd Centrali Kredytowej, które niezwłocznie ukonstytuowały się w następujący sposób:

Rada Nadzorcza: Kazimierz Puchowicz (prezes); Czesław Jankowski i Władysław Maliszewski (viceprezesi); Czesław Osuch i Tadeusz Rokowski (sekretarze); Marjan Biernacki, Jan Kłobukowski, Witold Szturm de Sztrem i Franciszek Zarębski (członkowie); Henryk Suniewski i Henryk Wyrzykowski (zastępcy).

Zarząd: Henryk Rygier (prezes); Stefan Warchoł i Witold Zdanowicz (vice-prezesi); Wacław Szewczyk i Bolesław Czerwiński (sekretarze); Jan Kisielewski (skarbnik); Kazimierz Mora-Brzeziński i Miłosz Niedźwiecki (członkowie); Jerzy Augustynowicz i Juljan Nowiński (zastępcy).

Rada i Zarząd odbyły już po dwa zebrania, na których ustalono program działania (Zarząd) i uchwalono regulamin (Rada).

Biuro „Centrali" mieści się w Warszawie — Szpitalna 1 m. 3 — tel. 295-85 — czynne codziennie od 11-ej do 2-ej i od 5-ej do 8-ej w.

Wobec zdecydowanego poparcia przez Polską Konfederację, któremu dała wyraz na ostatniem posiedzeniu Rady Naczelnej, i dużego zainteresowania wśród spółdzielni pracowników umysłowych, nowa ta placówka w najbliższym już czasie powinna rozwinąć się znakomicie.

Protokół

posiedzenia Rady Naczelnej Polskiej Konfederacji Pracowników Umysłowych dnia 18 maja 1928 r. w Warszawie

Obecni: Pp. Dr. Kazimierz Dłuski, dr. Ignacy Gliksman, Jan Kłobukowski, Kazimierz Mora-Brzeziński, Zygmunt Nagórski, prof. Franciszek Niemiec, prof. Henryk Rygier, Kazimierz Młodzianowski, Stanisław Bobiński, Eugenjusz Müller, Jerzy Augustynowicz, Tomasz Piętowski, Włodzimierz Topoliński, dr. Antoni Jurkowski, Franciszek Zarębski, inż. Ignacy Rogala-Sobieszczański, A. Koskowski.

Przewodniczy dr. Kazimierz Dłuski, sekretarzuje p. Franciszek Zarębski.

Przyjęto następujący porządek obrad:

1) Zagajenie; 2) Ukonstytuowanie się Rady, 3) Uzupełnienie składu Rady; 4) Odczytanie protokółu poprzedniego posiedzenia; 5) Przyjęcie nowych członków; 6) Sprawozdania Zarządu Głównego: a) z działalności, b) finansowe, c) sprawy specjalne: Centrala Kradytowa Spółdzielni i Związków Pracowników Umysłowych, zawarcie umowy z P. K. O. w sprawie ubezpieczeń ludowych, „Nowe Tory"; 7) Zatwierdzenie uchwał ustępującego Zarządu Głównego; 8) Wybory Zarządu Głównego; 9) Wykonanie uchwał IV Walnego Zjazdu Delegatów P. K. P. U.; 10) Sprawa poprawy bytu pracowników umysłowych; 11) Wolne wnioski.

Ad. p. 1. — O godz. 8 min. 15 w krótkiem przemówieniu prezes *dr. K. Dłuski* powitał zebranych, wyrażając radość, iż zainteresowanie sprawami Konfederacji wzrasta stale wśród zrzeszonych.

Ad. p. 2. — a) Na prezesa Rady Naczelnej wybrano ponownie przez aklamację dr. K. Dłuskiego.

b) Na wiceprezesów wybrano przez aklamację w następującej kolejności panów: adwokata Antoniego Jurkowskiego, Stanisława Bobińskiego i inżyniera Ignacego Rogala-Sobieszczańskiego;

c) Na sekretarza Rady ponownie wybrano przez aklamację p. Franciszka Zarębskiego.

Ad. p. 3. — Upoważniono prezydjum Rady do kooptacji jedenastego członka Rady z wyboru na przedstawienie Zarządu Głównego.

Ad. p. 4. — Protokół poprzedniego posiedzenia zatwierdzono.

Ad p. 5. — Przyjęto w skład rzeczywistych członków P. K. P. U.:

a) Związek księgowych w Polsce.

b) Zrzeszenie Urzędników Banku Gospodarstwa Krajowego.

c) Związek Autorów i Kompozytorów Scenicznych.

Ad p. 6. — A) Sprawozdanie Ogólne Zarządu Głównego z działalności zdaje prezes *Henryk Rygier.*

Szanowni Panowie! Przystępując do sprawozdania Zarządu Głównego z działalności Konfederacji za ubiegły kwartał, musimy stwierdzić, że prace Konfederacji rozwijają się w dalszym ciągu intensywnie i zataczają coraz szersze kręgi.

Pomimo, iż sprawy nasze posunęły się znacznie naprzód i uświadomienie działaczy związkowych oraz szerszych warstw wzrosło tak znacznie, że nie da się wprost porównać ze stanem uświadomienia z przed roku czy dwóch, choć łączność między poszczególnemi związkami a centralą wzrasta z miesiąca na miesiąc, to jednak z przykrością stwierdzić należy, że zarówno inicjatywa, jak i praca wykonawcza ciąży w dalszym ciągu na nielicznej grupie ludzi.

Wobec olbrzymiej pracy, jaką władze Konfederacji mają wykonać w roku bieżącym w związku z uchwałami IV Walnego Zjazdu Delegatów, ustępujący Zarząd Główny poczuwa się do obowiązku — na mocy dotychczasowego doświadczenia, — zwrócić uwagę pp. członków Rady Naczelnej, aby przy wyborach do nowego Zarządu kierowali się względami najistotniejszemi, t. j. ideowością kandydatów, ich fachowością oraz możnością wykonywana wziętych na siebie obowiązków.

Przechodząc do wykonanych prac w poszczególnych dziedzinach naszego życia, musimy zaznaczyć, iż w okresie sprawozdawczym:

W DZIALE ORGANIZACYJNYM Zarząd kontynuował z całą energją akcję w kierunku scalenia ruchu zawodowego pracowników umysłowych i, sądząc z rezultatów narad oraz uchwał. Walnych Zgromadzeń szeregu związków, zarówno należących, jak i nienależących do Konfederacji, sprawa ta posunęła się znacznie naprzód. Przejawem tego kierunku jest między inymi fakt, że przystąpiły do Konfederacji w ciągu ostatniego kwartału 3 nowe związki.

W ZAKRESIE SPOŁECZNYM. Na kilkakrotnych audjencjach w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej interwenjowaliśmy w kilku sprawach ustawodawstwa socjalnego, domagając się rozszerzenia tego ustawodawstwa w całej rozciągłości na województwo Śląskie; omawialiśmy sprawy Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych, sprawę Państwowej Rady Ochrony Pracy, kursów dla działaczy związkowych i t. p.

W powyższej dziedzinie sprawozdania oddzielne złożą pp. dr. Z. Nagórski i dr. I. Gliksman.

W ZAKRESIE SPRAW GOSPODARCZYCH wkroczyliśmy w nowe dziedziny zagadnień, a mianowicie:

1) dzięki naszym staraniom zebranie założycielskie Centrali Kredytowej Spółdzielni Pracowników Umysłowych odbyło się dnia 10-go maja r. b., statut podpisało 11 organizacyj, wybrano władze; (szczegółowiej sprawę tę omówię w specjalnym punkcie obrad).

2) pertraktujemy z P. K. O. o otrzymanie przedstawicielstwa ubezpieczeń mieszanych bez badania lekarskiego na terenie związków zawodowych pracowników umysłowych w całej Polsce.

Inicjatywa Kanfederacji w zakresie naukowej organizacji pracy musi być narazie odroczona wobec tego, że p. Prezes Akademji Umiejętności w Krakowie dla uzasadnionych powodów nie zgodził się patronować tej akcji.

W ZAKRESIE SPRAW KULTURALNYCH prowadzimy nadal wydawnictwo „Nowych Torów", ogłosiliśmy w prasie codziennej szereg artykułów, oraz przygotowujemy dalszą akcję w kierunku realizacji Polskiego Ustawodawstwa Bibljotecznego.

SPRAWY MIĘDZYNARODOWE. Dzięki poparciu p Ministra Zaleskiego, niezmiernie energicznej akcji p. Ministra Sokala i życzliwemu współdziałaniu p. Ambasadora Chłapowskiego, oraz dzięki zabiegom Międzynarodowej Konfederacji Pracowników Umysłowych, Polska Konfederacja uzyskała miejsce w Komisji Doradczej do Spraw Pracowników Umysłowych przy Międzynarodowem Biurze Pracy. Delegatem naszym jest p. Henryk Rygier z mandatem dwuletnim.

W sprawie powyższej podkreślić musimy wielkie zasługi naszego delegata w Paryżu dr. Edwarda Woronieckiego.

Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej na mocy wspólnego przedstawienia Polskiej Konfederacji i Centralnej Organizacji Związków Zawodowych Pracowników Umysłowych mianowało rzeczoznawcami delegacji polskiej na XI Międzynarodową Konferencję Pracy w Genewie p. Henryka Rygiera i p. Eugenję Waśniewską. Godnym podkreślenia jest fakt, że rzeczoznawcy nasi po raz pierwszy udają się do Genewy nie w charakterze rzeczoznawców RZĄDOWYCH, lecz rzeczoznawców DELEGACJI PRACOWNIKÓW; jest to znaczny krok naprzód.

W okresie sprawozdawczym vice-prezes naszego Zarządu Głównego p. dr. Zygmunt Nagórski podczas ostatniej bytności w Paryżu złożył szereg przedłożeń p. Ambasadorowi Chłapowskiemu, oraz omówił sprawy konfederacyjne z sekretarzem generalnym Międzynarodowej Konfederacji p. Louis Gallié, z prezesem naszego oddziału w Paryżu p. Antonim Potockim i z naszym delegatem do Rady C. I. T. I. p. Edwardem Woronieckim. W wyniku tych konferencyj ustalono między innemi termin V Międzynarodowego Kongresu Pracowników Umysłowych na dz. 26, 27, 28 i 29 września r. b. w Warszawie.

Na zakończenie ustępujący Zarząd zwraca się do Panów delegatów z gorącym apelem o czynną i energiczną współpracę związków z Konfederacją. Im więcej organizacje dadzą z siebie Konfederacji, tem więcej od Konfederacji będą miały prawo wymagać, tem więcej od niej otrzymają.

Dajcie, Panowie, nowym władzom Konfederacji to, czegoście w dostatecznej mierze nie dawali dotychczasowym: inicjatywę, ludzi do pracy, współpracę, poparcie i środki materjalne — a zamierzenia nasze ziszczą się w całej pełni.

Sprawozdanie z pierwszego posiedzenia Państwowej Rady Ochrony Pracy zdał dr. Zygmunt Nagórski, sprawozdanie z dotychczasowej działalności Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych — dr. Ignacy Gliksman. Sprawozdania przyjęto do wiadomości, *wyrażając prezesowi p. H. Rygierowi oraz całemu ustępującemu Zarządowi Głównemu podziękowanie i wyrazy uznania za ofiarną i owocną pracę.*

B) Następnie sprawozdanie finansowe zdaje skarbnik *p. Jan Kłobukowski,* podkreślając opieszałość niektórych związków w przesyłaniu składek członkowskich, wyrażając natomiast uznanie szeregowi związków, a przedewszystkiem *Zrzeszeniu Pracowników P. K. O., Kołu Prawników Polskich, Towarzystwu Medycyny Społecznej i Zrzeszeniu Pracowników Banku Polskiego* za niezmiernie skrupulatne uiszczanie się ze swych zobowiązań. Ze sprawozdania okazuje się, iż w pierwszym kwartale wpłynęło składek w sumie 1910 zł., natomiast wydatki wyniosły 2467 zł. 97 gr., przez co zobowiązania Konfederacji zwiększyły się w dalszym ciągu. Następnie p. Kłobukowski zdaje sprawozdanie z obrad Komisji Skarbników, z którego wynika, iż preliminowany budżet na r. 1918 da się pokryć, natomiast na uregulowanie deficytu z roku zeszłego nie znaleziono pokrycia. W powyższej sprawie wyłoniła się obszerna dyskusja, w której brali udział prawie wszyscy obecni. P. *Tomasz Piętowski* proponuje zwiększenie wpływów Konfederacji przez urządzanie imprez dochodowych: P. *Bobiński* uzupełnia myśl tę, rzucając projekt powołania do życia „Komisji Dochodów Niestałych"; p. *Nogórski* proponuje utworzenie „Komisji Propagandowej", któraby, organizując akcję i przedsięwzięcia propagandowe, jednocześnie miała na celu zwiększenie tą drogą dochodów Konfederacji. Przedstawiciele T. N. S. W. — p. *Topoliński* i Z. U. K. — p. *Augustynowicz* oddają do dyspozycji Konfederacji dla powyższego celu swoje związkowe sale odczytowe. P. *Rygier* uważa, iż nie drogą imprez, lecz drogą regularnego i w należytej wysokości płacenia składek należy pokrywać budżet P. K. P. U. P. *Mora-Brzeziński* stwierdza przykładowo, iż imprezy o poważnym charakterze propagandowym nie dają żadnych zysków, a wszelkie inne imprezy nie licują z powagą Konfederacji, popiera zdanie to p. *Zarębski*. P. *Rogala-Sobieszczański* uważa, że jedynie zdrową zasadą, na której należałoby oprzeć budżet Konfederacji byłoby wprowadzenie indywidualnej przymusowej składki członków zrzeszeń, należących do Konfederacji, choćby w minimalnej wysokości, np. 1 zł. od członka rocznie, ale poza zwykłą składką członkowską, wpłacaną na rzecz danego zrzeszenia. Prezes p. *Rygier,* reasumując powyższe przemówienia, stawia następujące wnioski: 1) *Rada Naczelna P. K. P. U. poleca Zarządowi Głównemu zbadanie możliwości powiększenia funduszów Konfederacji przez urządzanie imprez propagandowych, jak odczyty, koncerty o specjalnym charakterze, zebrania towarzyskie i t. p.*. 2) *Rada poleca wszystkim swoim członkom zwrócenie się do swych zarządów o regularne i w odpowiedniej wysokości płacenie składek członkowskich.*

Wnioski powyższe przyjęto. Oprócz tego polecono Zarządowi Głównemu rozpatrzenie wniosku inż. Rogala-Sobieszczańskiego.

C) — a) Przyjęto do wiadomości sprawozdanie p. *H. Rygiera* o powstaniu Centrali Kredytowej Spółdzielni Pracowników Umysłowych, oraz przyjęto następujące wnioski, zgłoszone przez p. *K. Mora-Brzezińskiego: „Rada Naczelna P. K. P. U. zwraca się do wszystkich zarządów organizacyj, wchodzących w skład P. K. P. U., aby: 1) niezwłocznie zapisały się w poczet członków „Centrali Kredytowej", o ile dotąd tego nie uczyniły; 2) wywarły wpływ na spółdzielnie oszczędnościowo-kredytowe, budowlane i spożywcze, egzystujące na terenie danego związku, aby bezzwłocznie przystąpiły do „Centrali Kredytowej"; 3) rozesłały do wszystkich swoich kół i oddziałów dostarczone przez „Centralę Kredytową" okólniki, wzorowy statut i wskazówki, jak zakładać spółdzielnie, z poleceniem natychmiastowego przystąpienia do organizowania kas oszczędnościowo-kredytowych z jednoczesnem zapisywaniem się ich do „Centrali Kredytowej".*

b) Po zreferowaniu przez p. *K. Mora-Brzezińskiego* sprawy t. zw. „ubezpieczeń bez badania lekarskiego" Rada Naczelna zaakceptowała zasadnicze punkty projektu umowy z P. K. O. oraz uchwaliła, aby akcję ubezpieczeń przeprowadzić centralistycznie dla wszystkich związków, przekazując techniczne wykonanie akcji „Centrali Kredytowej".

c) P. *K. Mora-Brzeziński* przypomina o niezmiernie życzliwym stosunku prasy polskiej i zagranicznej do *„Nowych Torów"* i ogólnem przyznaniu im wysokich wartości; zaznacza entuzjastyczne przyjęcie „Nowych Torów" przez rozmaite Narodowe Konfederacje, wyraża żal, iż ze wszystkich pism związkowych, jedynie „Łącznik" (Z. U. K.) napisał obszerny i życzliwy artykuł, podczas gdy inne dały tylko lakoniczne wzmianki, albo wogóle sprawę tę przemilczały; kładzie nacisk na to, że pierwsze 4 numery „Nowych Torów" kosztują prawie tyle, co wynosi całoroczny budżet Konfe-

deracji, a jednak Zarząd potrafił sumę tę uzyskać. Oświadcza wreszcie, że nadal *„Nowe Tory“ wychodzić muszą i będą, ale w tym ogromnym wysiłku Zarządu Głównego P. K. P. U. muszą wziąć udział wszystkie zarządy organizacyj wchodzących w skład P. K. P. U., a jednocześnie i ogół ich członków.* W załączeniu stawia wnioski:

1) Rada Naczelna Polskiej Konfederacji Pracowników Umysłowych zwraca się do wszystkich organizacyj P. K. P. U. o niezwłoczne polecenie wszystkim ich oddziałom i kołom zaprenumerowania „Nowych Torów“ w ilości minimum jednego egzemplarza;

2) Rada, uważając za wskazane, aby zasadnicze artykuły „Nowych Torów“ były podawane do wiadomości szerokim masom pracowników umysłowych, upoważnia i wzywa wszystkie pisma związkowe do przedruków z „Nowych Torów“;

3) Rada wzywa zarządy wszystkich organizacyj P. K. P. U. o prenumerowanie „Nowych Torów“.

Trzy powyższe wnioski Rada jednomyślnie uchwala.

Ad p. 7. — Po wyjaśnieniu Sekretarza Generalnego sprawę zdjęto z porządku obrad.

Ad p. 8. — Przez aklamację wybrano Zarząd Główny w następującym składzie: pp. *inż. Ignacy Gliksman, Jan Kłobukowski, Wojciech Lewandowski, Kazimierz Mora-Brzeziński, dr. Zygmunt Nagórski, inspektor Franciszek Niemiec, prof. Henryk Rygier, Stanisław Sasorski.*

Upoważniono Zarząd Główny od kooptacji dalszych dwóch członków w porozumieniu z Prezydjum Rady Naczelnej.

Ad p. 9. — Po odczytaniu uchwał IV Walnego Zjazdu Delegatów Związków P. K. P. U., które obejmując całokształt zagadnień ruchu pracowniczego, są jednocześnie programem Konfederacji na najbliższą przyszłość, Rada Naczelna postanowiła przekazać je w całości do wykonania Zarządowi Głównemu.

Ad p. 10. — W sprawie poprawy bytu pracowników umysłowych Rada postanawia powołać do życia komisję, złożoną ze specjalnych delegatów wszystkich związków, wchodzących w skład Konfederacji, dla opracowania wniosków w powyższej sprawie i po zatwierdzeniu ich przez Zarząd Główny dla natychmiastowego wszczęcia szerokiej i planowej akcji w tym kierunku. Na wniosek p. *K. Mora-Brzezińskiego* Rada postanawia prosić p. *Stanisława Sasorskiego* o pokierowanie pracami powyższej Komisji.

Ad p. 11. — Obrady zakończono o godz. 11 min. 35.

Sekretarz: *Fr. Zarębski.*

Prezes: *Dr. K. Dłuski*

La C. T. I. Polonaise

Compte-rendu

du IV-e Congrès Général des Délégués des Unions de la C. T. I. P. du 22 avril 1928 à Varsovie

Présents: Les Délégués officiels du Gouvernement: le Directeur de Département Śliwiński, le Dir. M. Szumlakowski, le Dir. M. Szerer, le Dir. J. Drecki.

Les invités: MM. A. Augustynowicz, Dr. J. Blay, S. Bobiński, W. Dobrzyński, G. Simon, W. Szturm de Sztrem, J. Tarkowski, H. Wohl, F. Zarębski, Grzybowski, J. Hellmann, le Conseiller Horszowski, Lewandowski, Leśniewski, Dr. T. Makowski, Mme S. Spokorny.

Les représentants des Organisations de Travailleurs Intellectuels: de la Commission Internationale Intellectuelle et Artistique — MM. Czubek et T. Piech; de l'Association Polonaise des Musiciens Pédagogues — K. Winnicki, R. Winnicka, du Sénat de l'Université Libre Polonaise — M. W. Trojanowski; de l'Association des Employés des Finances — M. Julien Krupa, de l'Union des Associations de Travailleurs d'Institutions d'Etat Financières et Economiques — Sobieszczański; de l'Association des médecins de la République — le Dr. Georges Blay; de l'Association des Employés de la Banque de l'Economie Nationale, — Bielecki et Lewandowski; de l'Association de la Banque Agraire de l'Etat — K. Wójcicki et L. Borkowski; de l'Union des Auteurs et Compositeurs Scéniques — St. Ossorya-Brochocki; de l'Union des Musiciens Pédagogues — K. Winnicki; de l'Union Professionnelle des Employés des Banques de la République — Dabulewicz; de l'Union Professionnelle des Instituteurs des Ecoles Secondaires— Mme W. Drzewiecka et M. S. Drzewiecki; de l'Union Professionnelle des Employés de Commerce, de l'Industrie et des Bureaux — M. Lewandowski; de l'Association des Médecins de la Caisse des Malades — le Dr. Kaszubski; de l'Organisation Centrale des Professionnelles des Travailleurs Intellectuels — MM. Szturm de Sztrem, W. Szczepański, W. Leśniewski; des Milieux travailleurs — M. Roźniewicz et cinq représentants de la presse.

Les membres du Conseil Central de la C. T. I. P.: le Président le Dr. K. Dłuski, M. Casimir Mora-Brzeziński, le Prof. François Niemiec, le Prof. Henri Rygier, MM. Stanislas Sasorski, Jean Kłobukowski et Jean Kizler.

Les Délégués des Unions faisant partie de la C. T. I. P.: de l'Union des Avocats Polonais — M. W. Szumański; de l'Union des Inspecteurs d'Ecoles— MM. E. Miller, Z. Piotrowski; de l'Union des Employés de la Banque de Pologne — MM. Bobiński, H. Przetocki, L. Trawiński; de l'Union des Travailleurs Intellectuels, à Varsovie, M. K. Mora-Brzeziński; de l'Union des Employés des Chemins de Fer — MM. J. Augustynowicz et W. Stępiński; de la Société des Professeurs des Ecoles Secondaires et Supérieures — M. Vladimir Topoliński; de l'Union des Employés des Etablissements d'Assurance Générale — M. François Zarębski; de l'Association des Employés de la Banque de l'Economie Nationale — M. Stanislas Bielecki; de l'Association des Employés de la Caisse d'Epargne Postale — MM. A. Staniszewski et W. Dobrzyński; de l'Union des Médecins Vétérinaires — MM. A. Koskowski, L. Matuszewski, le Dr. Łabędź; de l'Association des Employés du Monopole de l'Alcool— J. Rogala Sobieszczański; des Unions Réunies des Travailleurs Intellectuels de l'Industrie, du Commerce et des administrations autonomes — M. Bernard Gutt des l'Union des Comptables de Pologne — M. T. Piętowski.

Les membres de la Commission de Vérification: J. Tarkowski, l'Ing. I. Gliksman.

ORDRE DU JOUR.

1. Partie officielle:
   a) Ouverture de la séance
2. Election de la Présidence du Congrès.
3. Approbation du procès-verbal du précédent Congrès des Délégués.
4. Compte-rendu de l'activité du Comité Directeur Central.
5. Compte-rendu financier
6. Compte-rendu de la Commission de Vérification.
7. Discussion sur les comptes-rendus et motions,
8. Rapports:
   Législation sociale.
   Problèmes économiques et professionnels.
   Problèmes intellectuels.
   Problèmes d'organisation.
   Problèmes internationaux.
9. Budget pour l'année 1928.
10. Election de 11 membres du Conseil Général, de la Commission de Vérification et de la Commission d'Arbitrage,
11. Motions.
12. Clôture du Congrès.

ad p. 1 et 2. A 11 h. 30, le Président du Conseil Général, *le Dr. Casimir Dluski* a ouvert la séance en prononçant un bref discours, dans lequel il a défini le but et la mission de la C. T. I. Polonaise. Ensuite il a souhaité la bienvenue aux délégués du Ministre du Travail et de la Protection Sociale le Dir. Drecki, du Ministre des Affaires Etrangères — le Conseiller Szumlakowski, du Ministre de l'Instruction Publique — le Dir. Szerer, du Ministre de l'Intérieur — le Dir. Śliwiński, ainsi qu'aux 35 délégués et 47 invités présents.

Il a invité pour présider le Congrès, *l'Ingénieur Ign. Rogala-Sobieszczański,* MM. St. Bobiński, B. Gutt, W. Dobrzyński et Fr. Zarębski en qualité d'assesseurs et M. Jean Kizler — en celle de secrétaire. L'assistance a accepté les élections par acclamation.

Sur la proposition du Président du Congrès on a rendu honneur aux mérites du Président du Conseil de la C. T. I. Polonaise, le Dr. K. Dłuski, président en fonctions de la C. I. T. I. (chaleureux applaudissements). Cette motion a été acceptée à l'unanimité.

Les paroles de bienvenue ont été prononcées:

au nom *du Ministre du Travail et de la protection Sociale* — par le *Dir. de Département l'ing. Drecki.*

au nom *du Ministre du Travail et de la Protection Professionnels des Travailleurs Intellectuels* — par *M. W. Szturm de Sztrem,*

au nom de *l'Association des Employés des Finances — par M. Krupa,*

au nom de *l'Association des Employés de la Banque Agraire* — par *M. Wójcicki,*

au nom de *l'Association des Employés de la Banque de l'Economie Nationale* — par le Président de son Comité Central, *M. S. Bielecki,*

au nom de *l'Union des Employés du Commerce, de l'Industrie et des Bureaux* — par *M. St. Lewandowski,*

au nom *de la Commission Artistique* — par M. Czubek, *au nom de l'Union Professionnelle des Instituteurs des Ecoles Secondaires Polonaises* — par *M. St. Drzewiecki,*

au nom de *l'Union des Auteurs et des Compositeurs Scéniques* — par *M. St. Ossorya-Brochocki.*

Pendant leurs discours les délégués de l'Association des Employés de la Banque de l'Economie Nationale et de l'Union des Auteurs et des Compositeurs Scéniques ont déclaré au nom de ces Unions leur accès à la Confédération .Les Unions des Employés de la Banque Agraire et du Monopole du Tabac ont annoncé par leurs délégués leur décision d'y accéder dans le temps le plus proche.

Ad p. 3. — Le Président du Comité Central Directeur, le *Prof. Henri Rygier,* donne lecture du procès-verbal du dernier Congrès des Délégués des Unions de la C. T. I. P. qui eut lieu le 19.XII 1926. Le procès-verbal a été accepté.

Ad .p. 4. — Le rapport pour l'année 1927 ayant été envoyé avant le Congrès Général à tous les membres, l'assistance consent à ce qu'il n'en soit pas donné lecture et le Président du Comité Central le *Prof. Henri Rygier* prononce un bref discours dans lequel il donne l'historique de la Confédération, depuis sa création et présente son activité au cours de l'année écoulée, qui grâce au pro-

gramme de la C. T. I. P. établi par la Commission des Onze, était réellement féconde en faits positifs. Les autorités de la C. T. I. P. sont arrivées à nouer des relations parfaites avec le Gouvernement Polonais; à déléguer des représentants à toutes les institutions d'Etat et autonomes qui admettent des représentants de la société; à exercer son influence sur le développement de la législation sociale; à développer une activité plus intense pour l'unification du mouvement des travailleurs; à remporter des succès importants sur le terrain international; à gagner à la C. T. I. P. de nouveaux membres; à réaliser la publication de la revue „les Voies Nouvelles" qui, jusqu'à la publication d'un bulletin spécial de la C. I. T. I. sert d'organe qui donne à la C. I. T. I. et aux Confédérations Nationales la possibilité de publier leurs rapports, comptes-rendus etc. etc.

Dans la suite de son discours, le Président du Comité Central convie tous les membres à offrir leur appui aux autorités de la C. T. I. P. tant en ce qui concerne le côté moral que le côté matériel dont parlera dans son compte-rendu le trésorier du Comité Central, et à gagner pour collaborer des personnes de bonne volonté.

Le Président du Congrès l'ing. Rogala-Sobieszczański, accentue les grands efforts du Prof. Henri Rygier, qui aux côtés du Dr. K. Dłuski et avec le concours de MM. J. Kłobukowski, K. Mora-Brzeziński, Z. Nagórski et Sasorski, a su dans si peu de temps donner de l'envergure à l'activité de la C. T. I. P. et entreprendre une action tendant à la réalisation de sa tâche la plus importante — celle d'unifier le mouvement professionnel des travailleurs intellectuels.

Ad p. 5 Le trésorier du Comité Central *M. Jean Kłobukowski,* présente le compte-rendu financier dans lequel il souligne le fait que beaucoup d'Unions ne remplissent pas complètement leurs engagements financiers résultant des paragraphes des Statuts. Ensuite il donne lecture des postes du bilan, donnant le déficit de 3.543 zł, 49 gr. Il cite comme justification du solde déficitaire le non-réglement, des cotisations des membres aux dates et aux montants fixés .

Ad p. 6 i 7. — *M. Jean Tarkowski,* au nom de la Commission de Vérification, donne lecture de son procès verbal et sur la proposition de cette Commission, le Congrès vote à l'unanimité et sans discussion des remerciements et l'absolutorium pour le Comité Central démissionnaire.

A 13 h. 30 le Président du Congrès annonce l'interruption de la séance jusqu'à 16 heures.

A 16 h. 30 la discussion est reprise.

Ad p. 8. — Le *Dr. Ignace Gliksman* prononce un discours sur *la Législation Sociale* et propose 5 motions qui sont acceptées .M. *W. Dobrzyński* prononce un discours sur les *Problèmes économiques et professionnels* et propose 8 motions qui sont acceptées.

L'inspecteur Niemiec prononce un discours sur *les Problèmes Intellectuels* et propose 9 motions qui sont acceptées.

M. K. Mora-Brzeziński prononce un discours sur les *Problèmes d'organisation* et propose 6 motions qui sont acceptées.

M. Jean Kizler, en rapport avec le discours précédent propose la motion suivante:

„On invite les Autorités de la C. T. I. P. à entreprendre sans tarder une action ayant pour but d'unir sur le terrain de la Confédération les Associations et les Syndicats des Travailleurs Intellectuels des Institutions financières et économiques d'Etat, en une Union Centrale."

M. K. Mora-Brzeziński explique, que les motions ne peuvent être présentées qu'aux termes prévus par le Statut et que le Congrès ne peut accepter cette motion, que comme désir adressé aux autorités de la C. T. I. P. La motion a passé comme tel.

Le *Prof. Henri Rygier* prononce un discours sur les *Problèmes Internationaux* et propose 4 motions qui sont acceptées.

Ad p. 9. *M. J. Kłobukowski* présente le projet du budget pour l'année 1928, tenant compte du peu d'empressement dont font preuve les membres dans le réglement des cotisations. En définitive le projet du budget pour l'année 1928 se ferme par un déficit qui est la conséquence du non-règlement des cotisations de l'année écoulée.

Le Président du Congrès *l'ing. Rogala-Sobieszczański* déclare que la présidence du Congrès a discuté la question de l'impossibilité de présenter au vote un projet de budget déficitaire.

M. Piętowski explique que la comptabilité n'admet pas que l'on puisse accepter dans le projet de budget un „déficit". Comme dans l'occurence le déficit est prévu à la suite du fait que certaines Unions n'ont pas versé leur cotisation, il propose de supprimer le poste déficitaire et de porter au projet la perception des cotisations en souffrance .Le Président du Congrès l'ing .Rogala-Sobieszczański soutient la proposition de M. Piętowski en proposant de confier le réglement de cette question à une commission spéciale à former par les autorités de la C. T. I. P. à venir. Ensuite, *MM. Zarębski et Bobiński* prennent la parole et blâment l'immoralité du marchandage pratiqué par certaines Unions dans le réglement des cotisations.

Eusuite on a accepté la proposition de M. Piętowski, complétée par M. Rogala-Sobieszczański, et conçue comme suit:

„Le Congrès Général invite le Conseil Central à constituer une Commision Financière composée des trésoriers et des délégués des Unions, et chargée d'établir la répartition des cotisations entre

les organisations pour la couverture complète des dépenses prévues pour l'année 1928 et pour le fonds de roulement pour combler le déficit de l'exercice de 1927."

Ad p. 10. — Ensuite on a élu par acclamation:

Au Conseil Central: Le Dr. Casimir Dłuski, l'Ing. Ignace Gliksman, MM. Jean Kłobukowski, Jean Kizler, Wojciech Lewandowski, Casimir Mora-Brzeziński, le Dr. Sigismond Nagórski, le Prof. François Niemiec, le Prof. Henri Rygier, M. Stanislas Sasorski.

A la Commision de Vérification: MM. Jean Tarkowski, Thomas Piętowski, Stanislas Bobiński.

A la Commission d'Arbitrage: MM. Antoine Jurkowski, Jean Kiszkiel, l'ing. Sigismond Ponikowski et le Prof. Paul Sosnowski.

Le Congrès a autorisé le Conseil Central de coopter un onzième membre par élection.

Ad p. 11. Les motions présentées (à la date prévue par les Statuts) par les Unions Réunies des Travailleurs Intellectuels, de l'Industrie, du Commerce et des Administrations Autonomes de la Voiévodie de Haute-Silésie sont présentées par *M. Bernard Gutt.* La plus essentielle de ces motions, notamment celle qui concerne l'extension sur toute la Voiévodie de Haute-Silésie de la législation sociale actuellement en vigueur dans les autres provinces de la République a été déjà votée par le Congrès (point 8). On a confié aux autorités de la C. T. I. P. à venir, l'exécution des autres motions précisant les points particuliers de la motion essentielle susmentionnée.

Ad p. 12. — La séance a été close à 19 h. 20 par les remerciements exprimés à l'ing. Ignace Rogala - Sobieszczański, pour la présidence habile des délibérations.

LE PRÉSIDENT:

signé (—) *I. Rogala-Sobieszczański.*

Le Secrétaire:

(—) *J. Kizler.*

Problèmes économiques et professionnels

Rapport prononcé par le président du Comité Central des Employés de la Caisse d'Epargne Postale, M. Guillaume Dobrzyński.

I. Problèmes économiques.

Dans le domaine des questions économiques, le programme de la Confédération distingue deux genres de problèmes:

a. Le rapport aux problèmes économiques de l'Etat,

b. La satisfaction des besoins économiques concrets des travailleurs intellectuels.

La Confédération traite ces problèmes de la façon suivante:

1. La Confédération est d'avis que les intérêts économiques des différentes classes et milieux sociaux, doivent être réglés dans leurs principes d'après les besoins économiques de l'Etat, ainsi que les intérêts économiques des différentes professions doivent être coordonnés aux intérêts de l'ensemble des travailleurs intellectuels.

2. La Confédération est d'avis, que pour augmenter le bien être général et la bonne organisation de la vie économique de l'Etat, comme bien commun à tous les citoyens, la participation des représentants de tous les milieux sociaux à la direction de la vie économique est indispensable.

Partant de ces deux points de vue, M. Dobrzyński les développe en détail et les résume dans les deux motions suivantes:

„Considérant la nécessité de la participation des représentants des milieux économiques actifs dans la direction de la vie économique de l'Etat, le Congrès Général des Délégués invite les autorités de la Confédération à faire des démarches auprès des milieux compétents en vue de provoquer la création, dans le délai le plus proche, du Conseil Economique de l'Etat".

„Vu que les villes en général, et les travailleurs intellectuels en particulier, ont une charge d'impôts beaucoup trop lourde par rapport aux habitants de la campagne, le Congrès Général des Délégués invite les autorités de la Confédération à élaborer les projets des modifications à apporter dans le système d'impôts, d'après le principe de la répartition uniforme des charges d'impôts, et les projets d'une action collective ayant pour but d'obtenir pour les travailleurs intellectuels une échelle d'impôts, correspondant à la valeur réelle de leurs appointements".

Par rapport aux besoins concrets des travailleurs intellectuels, le programme de la Confédération tend à provoquer une action collective des travailleurs intellectuels pour organiser le fonctionnement des crédits, l'approvisionnement alimentaire et le mouvement de construction. De là les motions suivantes:

„Le Congrès Général des Délégués trouve la création de la Centrale de Crédit des Coopératives des Travailleurs Intellectuels nécessaire et invite les coopératives et les unions à s'inscrire comme membres de la Centrale et à prendre une part active à ses travaux".

„Le Congrès Général des Délégués invite les autorités de la Confédération à étudier la question de la possibilité de centraliser le mouvement coopératif de l'approvisionnement alimentaire et de construction".

II. Problèmes Professionnels.

Le programme de la Confédération prévoit:

a. L'initiative et l'exécution d'une action dans le domaine des questions professionnelles, se rapportant à l'ensemble des travailleurs intellectuels,

b. La surveillance du cours des questions dans le domaine des besoins professionnels des différents groupes de travailleurs intellectuels et le secours à leur porter en cas de differends professionnels, tant qu'en cas de différends auxquels les travailleurs intellectuels ne participent pas directement, mais auxquels ils sont intéressés.

„Partant du point de vue, que les appointements actuels des travailleurs intellectuels ne sont pas équivalents aux fonctions qu'ils exécutent, et même tombent au-dessous du minimum d'existence, „le Congrès Général des Délégués invite les autorités de la Confedération à entreprendre une action énergique en vue d'assurer aux travailleurs intellectuels des conditions d'existence convenables".

„Le Congrès Général des Délégués invite les autorités de la Confédération à présenter aux facteurs compétents des projets dans le domaine de l'extension de la législation sociale, commencée par le Gouvernement actuel, et dans le domaine de la protection des travailleurs intellectuels contre les représailles provoquées par leur activité sociale et professionnelle".

„Le Congrès Général des Délégués invite les autorités de la Confédération à surveiller que le collaboration des représentants et des travailleurs intéressés avec leurs autorités ait lieu dans tous les cas, dans lesquels sont discutés les intérêts professionnels de ces groupes de travailleurs, tels que l'élaboration des prescriptions de service, les contrats collectifs, la fixation des règlements de service etc.".

En dehors de ceci le Congrès Général des Délégués invite les autorités de la Confédération, à tendre à la mise en vigueur des postulats suivants:

a. „Dans les cas où les travailleurs intellectuels sont payés à la pièce, ils doivent avoir la garantie que leur travail sera rétribué même au cas, où la fin à laquelle leur travail a été commandé et effectué, n'a pas été réalisée".

b. „En cas de faillite de la firme, la rétribution des travailleurs intellectuels pour leurs services personnels doit avoir le même droit de priorité que les rétributions des travailleurs salariés.

Législation sociale polonaise en 1927 et 1928

C'est sous ce titre qu'a prononcé son rapport l'un des membres de la Commission Sociale et délégué de la Confédération à la Commission d'Organisation de l'Etablissement d'Assurances des Travailleurs Intellectuels, l'Ing. I. GLIKSMAN. Au commencement le rapporteur énumère toutes les lois promulguées par voie de décrets du Président. à savoir: le décret du 28 mai 1927 sur les cautionnements déposés en vertu du contrat de travail: celui du 14 juillet 1927 sur l'inspection du travail; celui du 17 septembre 1927 sur le Conseil de la Protection du Travail; celui du 24 novembre 1927 sur l'assurance des travailleurs intellectuels; trois décrets du 16 mars 1928: 1) sur les contrats de travail des travailleurs intellectuels; 2) sur les contrats de travail des ouvriers; 3) sur la sécurité et l'hygiène du travail, enfin le décret du 22 mars 1928 sur le tribunaux paritaires.

Ensuite le Dr. GLIKSMAN a rappelé les principes généraux de tous ces décrets, faisant valoir leurs bons côtés et leurs manques du point de vue des intérêts des travailleurs intellectuels. Puis, il souligne le fait qu'outre le caractère social, dans le plein sens du mot, de ces décrets, on y remarque deux tendances nouvelles: 1) ils prennent en considération les besoins spéciaux des travailleurs intellectuels et 2) ils étendent cette législation uniforme pour toute la Pologne. sur le terrain de la Haute-Silésie. Et du moment que la tâche de la Confédération consiste à donner l'initiative et à collaborer avec le Ministère du Travail, le Dr. GLIKSMAN présente à l'Assemblée Générale les motions suivantes:

1) L'assurance spéciale des travailleurs intellectuels en cas de chômage, de vieillesse et d'incapacité au travail, initiée par le décret du Président du 25 novembre 1927, devrait être completée par une assurance spéciale en cas de maladie et d'accident de travail et par la réunion de tous les genres d'assurances des travailleurs intellectuels en une seule organisation.

2) La journée de travail de 7 heures, d'usage dans la majeure partie des établissements employant des travailleurs intellectuels, ne trouve pas de garantie légale dans la législation. *Partant du point de vue, que les lois sociales de doivent pas amoindrir l'état de choses existant de fait, la C. T. I. P. décide d'entreprendre les démarches nécessaires auprès des pouvoirs législatifs, en vue de sanctionner juridiquement 40 heures de travail par semaine pour les travailleurs intellectuels, faisant coutume actuellement.*

3) Vu que les différentes catégories de travail. n'épuisent pas dans la même mesure l'organisme des travailleurs, et que les lois actuellement en vigueur décident la question de la durée de la journée de travail en bloc, sans considérer les conditions de travail spéciales aux différentes professions, il est nécessaire d'entreprendre des études sur l'épuisement au travail, qui serviraient de matériel pour la rationalisation de la législation du travail. Ces études analogues aux études psycho-

techniques, devraient être faites parmi les travailleurs des mines, des fabriques, des entreprises agraires, des bureaux etc. par des spécialistes, préparés à ce travail.

Par rapport à ceci, la C. T. I. P. trouve indiqué qu'au sein du Conseil de la Protection du Travail, outre les spécialistes des problèmes ayant rapport à la protection du travail, tels que techniciens, médecins et économistes, il se trouve aussi des psychologues pour étudier les problèmes se rapportant à l'épuisement intellectuel causé par le travail.

4) *Considérant la configuration économique et ethnographique de la Silésie, et la solidarité des besoins et des intérêts de la population laborieuse de toutes les régions de la Pologne sans exception, la C. T. I. P. demande l'extension sur la Voiévodie de Silésie des lois sociales en vigueur dans les autres voiévodies de l'Etat.*

5) Vu que les ordonnances du Président de la République publiées jusqu'à ce jour, devront être bientôt soumises aux délibérations de la Diète et du Sénat, et que la législation sociale polonaise doit toujours se développer, que le nombre des travailleurs intellectuels et leur importance dans la vie sociale doivent augmenter et augmenteront, *la C. T. I. P.. trouve, que pour prendre suffisamment en considération les besoins des travailleurs intellectuels pour élaborer les lois et les mettre en vigueur, il est nécessaire de créer, près du Ministère du Travail et de la Prévoyance Sociale, un sous-secrétariat d'Etat pour les questions des travailleurs intellectuels.*

Problèmes d'organisation

Sous ce titre le Secrétaire Général du Comité Directeur Central M. *K. MORA - BRZEZIŃSKI* a prononcé un rapport dans lequel il donne les principes et développe le projet de l'unification du mouvement professionnel des travailleurs intellectuels et présente les motions suivantes:

> *„Le IVe Congrès Général des Délégués des Unions de la C. T. I. P. invite les autorités de la Confédération à entreprendre immédiatement des démarches officielles en vue de centraliser toutes les Centrales Professionnelles et les Unions de Travailleurs Intellectuels. existant en Pologne“.*
>
> *„Le IVe Congrès Général décide de convoquer pour l'automne 1928 un Congrès Général Polonais des Travailleurs Intellectuels“.*
>
> Constatant l'insuffisance de la représentation des travailleurs intellectuels dans les corps législatifs, du Gouvernement et des administrations autonomes, le rapporteur propose la motion suivante:
>
> *„Le IVe Congrès Général invite les autorités de la Confédération à faire le nécessaire de la façon la plus énergique, afin d'assurer aux travailleurs intellectuels une représentation suffisante dans les corps, institutions et commissions législatifs du Gouvernement, des administrations autonomes et privés, dont le champ d'action se rapporte directement ou indirectement aux intérêts des travailleurs intellectuels“.*

Soulignant que la création des „Voies Nouvelles“ a été une chose d'une importance capitale pour le mouvement d'organisation des travailleurs intellectuels, M. Brzeziński est d'avis que dans ce grand effort du Comité Central et de la Rédaction, doivent prendre part non seulement les Comités de toutes les organisations, mais l'ensemble des fédérés. Dans ce but:

> *„Le IVe Congrès Général invite les Comités des Unions à prêter leur appui énergique aux „Voies Nouvelles“ par un contact étroit avec la Rédaction et en obligeant les succursales et les cercles à abonner les „Voies Nouvelles“.*
>
> *„Le IVe Congrès Général fait appel à l'ensemble des travailleurs intellectuels fédérés afin qu'ils abonnent et propagent les „Voies Nouvelles“.*

Pour finir, le rapporteur souligne la grande bienveillance du Gouvernement Polonais pour les travaux de la Confédération, et demande de voter la résolution suivante.

> *„Le IVe Congrès Général des Délégués des Unions de la C. I. T. P. exprime au Gouvernement Polonais et particulièrement au Ministre Dr. JURKIEWICZ, au Ministre ZALESKI et au Ministre SOKAL sa considération et sa gratitude pour le bienveillant appui prêté aux travailleurs intellectuels. tant sur le terrain de la Pologne, que sur le terrain international“.*

Problèmes intellectuels

Rapport prononcé par l'inspecteur François Niemiec

Au début de son discours l'orateur souligne le fait que la C. T. I. P. dès sa constitution ‚parallèlement aux problèmes sociaux, économiques et aux problèmes d'organisation, a consacré son attention aux questions de l'instruction et aux problèmes intellectuels dont les plans et le programme ont été élaborés par la Commission des Onze.

L'inspecteur Niemiec cite les principes de ce programme, et entre autres dit: „La Confédération devrait chercher à relever chez les confédérés

l'esprit créateur, tant dans le domaine des sciences que dans celui des arts et à rendre accessibles à tout le monde les sources de la culture intellectuelle; à inculquer au public la compréhension des différents domaines du travail professionnel, ainsi qu'à régler le recrutement des travailleurs."

Résumant ce programme largement conçu, M. Niemiec recommande à la Confédération deux tâches à remplir dans l'avenir:

1) La Confédération devrait tendre à élaborer scientifiquement les buts et les devoirs intellectuels de ses membres, de la société et de l'Etat, à coordonner et régler l'activité dans ce domaine des personnes particulières, des sociétés et des groupements; à indiquer à la base d'études précises sur le mouvement culturel et d'instruction au pays et à l'étranger, l'idéal à atteindre dans ce domaine et à encourager à le réaliser.

2) La Confédération devrait tendre à créer en Pologne les conditions de travail les meilleures pour ceux qui tendent à relever la culture nationale et à développer le sens esthétique de la société; à donner toutes les possibilités de profiter des fruits de l'esprit humain dans le domaine de la culture, des arts et de la science."

Ensuite, au nom du Comité Central de la C. T. I. P., M. Niemiec demande au IV Congrès Général de voter les résolutions suivantes:

1) „Demander aux autorités de l'Etat de créer près du Ministère de l'Instruction Publique et des Cultes un Conseil Central d'Education Nationale, créer une commission ayant pour tâche l'élaboration d'un projet d'organisation et du programme de l'activité du dit Conseil et tendre à s'assurer une influence sur le cours des travaux du Conseil."

2) „Demander aux autorités de l'Etat de créer près du Ministère de l'Instruction Publique et des Cultes un Conseil de Culture et d'Arts, de créer une Commission ayant pour tâche l'élaboration d'un projet d'organisation et du programme de l'activité du dit Conseil et de s'assurer une influence sur le cours des travaux du Conseil, partant du principe, que dans les questions de la Culture et des Arts, l'opinion des milieux sociaux devrait être prise en considération dans la plus large mesure possible."

3) „Demander au Ministère de l'Instruction Publique et des Cultes qu'au moment de l'élaboration du projet de l'organisation de la Bibliothèque Nationale, à côté des sections scientifiques soient constituées des sections se rapportant aux problèmes de l'organisation scientifique du travail, et à l'historique des mouvements et des problèmes professionnels. Tâcher de s'assurer la participation à l'élaboration des lois et des ordonnances respectives."

4) „Demander au Ministère de l'Instruction Publique et des Cultes de soumettre au plus vite au vote des corps législatifs le projet de la loi sur les bibliothèques publiques et de la réaliser le plus vite possible."

5) „Entreprendre énergiquement auprès des autorités polonaises les démarches nécessaires pour faire reviser les tarifs douaniers pour les oeuvres de culture, de science et d'art."

6) „S'adresser à la C. I. T. I. d'entreprendre des démarches en vue d'abaisser le prix des livres et d'objets appartenant au domaine de la science, de la culture et des arts, dans les pays bien situés au point de vue économique, au profit des pays moins bien situés."

7) „Ayant conscience des mérites des artistes et des hommes de science pour l'esprit national et la culture nationale, inviter les autorités d'Etat à garantir aux artistes, aux écrivains, aux hommes de science, peintres etc. les moyens d'existence pendant la vieillesse, par une loi de retraite et non par des dons de charité, comme cela se pratique jusqu'à se jour."

8) „Etant d'avis que les appointements des travailleurs intellectuels et surtout des instituteurs, contribuent à l'abaissement du niveau intellectuel et du niveau de l'instruction du pays, la C. T. I. P. devrait tâcher de faire augmenter leurs appointements."

9) „Vu les difficultés que rencontrent les personnes qui s'occupent de questions de culture et d'instruction du point de vue scientifique, pour obtenir le matériel et les informations nécessaires, la C. T. I. P. tâchera d'organiser dans les limites des moyens dont elle dispose un Bureau de Consultations Professionnelles et un Bureau d'Informations Scientifiques dans le domaine de la culture intellectuelle."

Problèmes internationaux

Rapport présenté par le professeur H. Rygier.

(La première partie du rapport était consacrée au compte-rendu sur l'activité de la Confédération Polonaise et dépeignait spécialement la part que nous avions prise dans les travaux de la Confédération Internationale des Travailleurs Intellectuels. Etant donné que ces questions ont été exposées en détail dans les colonnes des „Voies Nouvelles", nous ne donnerons ici que la résolution adoptée par le Congrès).

Tendant à assurer aux travailleurs intellectuels une représentation convenable au Bureau International du Travail, et cela conformément aux résolutions adoptées par tous les congrès internationaux des travailleurs intellectuels qui se sont tenus jusqu'à ce jour,

„Le IV-me Congrès Général des Délégués des Syndicats de la C. T. I. P. exige catégoriquement que les travailleurs intellectuels soient représentés au Bureau International du Travail au même titre

que les travailleurs manuels et recommande aux autorités de la Confédération Polonaise de poursuivre dans ce sens une action aussi énergique que possible“.

Pour assurer la collaboration efficace et continue de la Confédération Polonaise dans le domaine international,

„Le IV-me Congrès Général des Délégués des Syndicats de la C. T. I. P. recommande aux autorités de la Confédération d'exiger avec toute l'énergie possible qu'une place soit réservée au délégué de la Pologne à la Commission Consultative des Travailleurs Intellectuels près du Bureau International du Travail et de s'adresser à la Confédération Internationale pour qu'elle appuie énergiquement cette revendication“.

Tendant à prendre une part aussi active que possible dans les travaux de la C. I. T. I. et se sentant dans la possibilité de rendre des services éminents à la cause commune de l'union des travailleurs intellectuels sur le terrain international, l'assemblée a adopté la résolution suivante:

„Le IV-me Congrès Général des Délégués des Syndicats de la C. T. I. P. affirme que la Confédération Polonaise, comme étant l'un des membres les plus actifs de la Confederation Internationale, doit posséder une place permanente au sein des autorités exécutives de la Confédération Internationale et recommande aux autorités de la Confédération Polonaise de prendre à ce point de vue une attitude catégorique“.

Partant de ce principe que l'un des facteurs fondamentaux, assurant le succès de l'action internationale des travailleurs intellectuels, est un rapprochement mutuel et un échange de services mutuels,

„Le IV-me Congrès Général des Délégués des Syndicats de la C. T. I. P. recommande aux autorités de la Confédération de s'occuper de la question des échanges intellectuels internationaux et exige la suppression des restrictions touchant les passeports pour les voyages à l'étranger“.

Institution Centrale de Crédit
des Coopératives des Travailleurs Intellectuels

M. K. Sokołowski dans le tract publié par l'Office Central de Statistique et intitulé „Les Sociétés Coopératives de Crédit de Consommation (1924—1925)“ évalue que, fin 1925, le nombre des sociétés coopératives de ce type était de 68, dont la plupart étaient des sociétés coopératives des travailleurs intellectuels.

24 sociétés coopératives qui avaient répondu à l'enquête de l'Office Central de Statistique, comptaient au 31 Décembre 1925 — 17.843 membres, dont 85% étaient des travailleurs intellectuels. Les fonds propres de ces 24 sociétés coopératives atteignaient environ 600.000 zlotys, et la somme globale de leurs fonds de roulement excédait 1.500.000 zlotys.. Si nous envisageons que ces chiffres ne se rapportent qu'à 24 sociétés coopératives et qu'ils datent de la période de la baisse du change polonais, et de la tendance générale à retirer les dépôts des institutions de crédit, nous pourrons estimer à sa juste valeur le rôle important que les sociétés coopératives de crédit du type susmentionné sont susceptibles de jouer dans la vie sociale. Au cours des années 1926, 1927 et 1928, le nombre de ces sociétés coopératives a notablement augmenté et elles sont parvenues assez rapidement à déployer une activité remarquable. Actuellement, disposant de capitaux importants, ces sociétés coopératives constituent des organisations économiques très puissantes. Etant donné que leur nombre augmente de plus en plus, la nécessité s'impose de coordonner leurs efforts et en même temps d'orienter l'activité de ces sociétés coopératives dans un seul sens. A cet effet fut constituée à Varsovie l'Institution Centrale des Sociétés Coopératives de Crédit des Travailleurs Intellectuels. A l'assemblée d'organisation, réunie le 8 Mai 1928, onze institutions ont adopté et signé le statut de l'Institution Centrale. Les stipulations principales de ce statut sont les suivantes:

L'Institution Centrale de Crédit est basée sur des principes de coopération et son activité s'étend sur tout le territoire de la République. N'y peuvent accéder en qualité de membres que les personnes juridiques: sociétés coopératives et syndicats des travailleurs intellectuels. Les Sociétés Coopératives, membres de l'Institution Centrale de Crédit, sont obligées de souscrire à autant de parts, qu'elles possèdent de centaines de membres, mais au moins à une part. Les syndicats souscrivent à une quantité arbitraire de parts. Les organes directeurs de l'Institution de Crédit sont: l'Assemblée Générale le Conseil Directeur et le Conseil d'Administration. L'Assemblée Générale est constituée par les plénipotentiaires des membres particuliers. Les Sociétés Coopératives, membres de l'Institution Centrale de Crédit, disposent à l'Assemblée Générale de tant de voix qu'elle comptent de centaines de membres, toutefois au moins d'une voix. Les syndicats disposent d'une voix chacun.

L'Assemblée d'organisation a procédé aux élections du Conseil Directeur et du Conseil d'Administration de l'Institution Centrale de Crédit; ces organes se sont constitués aussitôt comme suit.

Conseil Directeur:

MM. Kazimierz Puchowicz (Président), Czesław Jankowski et Władysław Maliszewski (vice-présidents), Czesław Osuch et Tadeusz Rokowski (se-

crétaires), Marjan Biernacki, Jan Kłobukowski. Witold Sztrum de Sztrem et Franciszek Zarębski (membres), Henryk Suniewski et Henryk Wyrzykowski (membres suppléants).

Conseil d'Administration:

MM. Henryk Rygier (Président), Stefan Warchol et Witold Zdanowicz (vice-présidents), Wacław Szewczyk et Bolesław Czerwiński (secrétaires), Jan Kisielewski (trésorier), Kazimierz Mora-Brzeziński et Miłosz Niedźwiecki (membres), Jerzy Augustynowicz et Juljan Nowiński (membres suppléants).

Le Secrétariat de l'Institution Centrale de Crédit se trouve à Varsovie, 1, rue Szpitalna, tél. 295-85, ouvert tous les jours de 11 à 14 heures et de 17 à 20 heures.

Etant donné l'appui que la Confédération Polonaise des Travailleurs Intellectuels a déclaré accorder à cette Institution à la réunion du Conseil Suprême et vu l'intérêt éveillé dans les Sociétés Coopératives des Travailleurs Intellectuels, cette nouvelle organisation promet un développement prospère dans l'avenir le plus proche.

Séance tenue par le Conseil Général de la C.T.I.P. à Varsovie le 18 mai 1928

Présents: MM. le dr. K. Dłuski, président, le dr. I Gliksman, J. Kłobukowski, K. Mora-Brzeziński, le dr. Z. Nagórski, le prof. F. Niemiec, le prof. H. Rygier, K. Młodzianowski, S. Bobiński, E. Müller, J. Augustynowicz, T. Piętowski, W. Topoliński, le dr. A. Jurkowski, F. Zarębski, l'ing. I. Rogala-Sobieszczański, A. Koskowski.

La présidence est exercée par le dr. K. Dłuski, les fonctions de secrétaire sont remplies par M. F. Zarębski:

L'ordre du jour suivant a été adopté:

1. Ouverture de la séance. 2. Constitution du Conseil. 3. Mesures pour compléter la composition du Conseil. 4. Lecture du procès-verbal de la dernière séance. 5. Admission de nouveaux membres. 6. Compte-rendu du Comité Central Directeur: a) sur son activité, b) rapport financier, c) questions spéciales: Institution Centrale de Crédit des Coopératives et des Syndicats de Travailleurs Intellectuels, conclusion d'un accord avec la Caisse Postale d'Epargne, „Les Voies Nouvelles". 7. Ratification des résolutions du Comité Central Directeur sortant. 8. Election du Comité Central Directeur. 9. Réalisation des résolutions du IV-me Congrès Général des Délegués de la C. T. I. P. 10. Amélioration des conditions de vie des travailleurs intellectuels. 11. Propositions.

1. A 8 h. 15, dans une courte allocution, le docteur Dłuski souhaite la bienvenue aux membres de l'assemblée, exprimant la joie qu'il éprouve du fait que l'intérêe pour les questions touchant la Confédération augmente sans cesse parmi les adhérents.

2. a) Le docteur Kazimierz Dłuski est réélu par acclamation président du Conseil Général.

b) Comme vice-présidents sont élus par acclamation et dans l'ordre suivant: MM. Antoni Jurkowski, avocat, Stanisław Bobiński et Ignacy Rogala-Sobieszczański.

c) M. Franciszek Zarębski est réélu par acclamation secrétaire du Conseil.

3. La Présidence du Conseil est autorisée à coopter un onzième membre du Conseil, au choix, sur présentation du Comité Directeur Central.

4. Le procès-verbal de la séance précédente est ratifié.

5. Sont admis comme membres effectifs de la C. T. I. P.:

a) le Syndicat des Comptables de Pologne,

b) l'Association des Employés de la Banque d'Economie Nationale,

c) Le Syndicat des Auteurs et Compositeurs scéniques.

6. A) Le compte-rendu général sur l'activité du Comité Central Directeur est présenté par M. Henryk Rygier:

Messieurs.

En commençant le compte-rendu du Comité Directeur Central sur l'activité de la Confédération dans le courant du dernier trimestre, nous devons avant tout affirmer que les travaux de la Confédération continuent à se développer avec intensité et qu'ils prennent de plus en plus de champ.

Bien que nos affaires aient sensiblement progressé et que l'esprit conscient des hommes d'action des syndicats, de même que celui des grandes masses, se soit dévéloppé au point de ne pouvoir être comparé à celui d'il y a un ou deux ans, bien que la liaison entre les différents syndicats et l'office central grandisse de mois en mois, il convient néanmoins de constater avec regret que l'initiative aussi bien que le travail d'exécution continue à ne peser que sur un petit nombre de gens.

En venant aux travaux accomplis dans les différents domaines de notre vie, nous devons signaler que, dans l'espace de temps embrassé par le compte-rendu:

DANS LE DOMAINE DE L'ORGANISATION le Comité Directeur a poursuivi avec toute l'énergie désirable son action dans le but de l'unification du mouvement professionnel des travailleurs intellectuels et si l'on en juge d'après le résultat des délibérations ainsi que des résolutions des Assemblées Générales de toute une série de syndicats, aussi bien ceux appartenant que ceux n'appartenant pas à la Confédération, cette question a sensiblement progressé. Comme symptôme de cette orientation citons entre autres le fait que 3 nouveaux syndicats sont

entrés dans la Confédération pendant le dernier timestre.

DANS LE DOMAINE SOCIAL. Au cours de plusieurs audiences au Ministère du Travail et de la Protection Sociale, nous sommes intervenus dans plusieurs questions de législation sociale, demandant que cette législation soit étendue dans toute son extension à la Voïévodie de Silésie; nous avons traité la question d'un Etablissement d'Assurance pour les Travailleurs intellectuels, celle d'un Conseil National de Protection du Travail, celle des Cours pour les hommes d'action des syndicats etc.

Dans le domaine ci-dessus des comptes rendus particuliers seront présentés par MM. le docteur Z. Nagórski et le docteur I. Gliksman.

POUR CE QUI EST DES QUESTIONS ÉCONOMIQUES nous sommes entrés dans le domaine de nouveaux problèmes, à savoir:

1) Grâce à nos efforts la réunion pour la fondation de l'Institution Centrale de Crédit des Coopératives des Travailleurs Intellectuels s'est tenue le 10 mai dernier, le statut a été signé par 11 organisations, on a procédé à l'élection des pouvoirs (je traiterai cette question en détail dans un point spécial de nos débats).

2) Nous sommes en pourparlers avec la Caisse Postale d'Epargne pour obtenir la représentation générale des assurances mixtes sans examen médical sur le terrain des syndicats professionnels des travailleurs intellectuels de toute la Pologne.

L'initiative de la Confédération dans le domaine de l'organisation scientifique du travail doit être momentanément ajournée du fait que M. le Président de l'Académie des Sciences et des Lettres de Cracovie, pour des raisons motivées, n'a pas accepté de patronner cette action.

DANS LE DOMAINE DES QUESTIONS INTELLECTUELLES nous continuons à éditer les „Voies Nouvelles", nous avons fait paraître dans la presse quotidienne toute une série d'articles, nous nous préparons également à poursuivre notre action dans le but d'obtenir la réalisation d'une législation polonaise concernant les bibliothèques.

QUESTIONS INTERNATIONALES: Grâce à l'appui de M. Zaleski, Ministre des Affaires Etrangères, à l'action incommensurablement énergique de M. Sokal et à la collaboration bienveillante de M. l'Ambassadeur Chlapowski, grâce aussi aux bons offices de la Confédération Internationale des Travailleurs Intellectuels, la Confédération Polonaise a obtenu une place dans la Commission Consultative des Travailleurs Intellectuels, près du Bureau International du Travail. C'est M. Henryk Rygier qui est notre délégué avec un mandat de deux ans.

Dans la question ci-dessus, nous devons souligner les grands mérites de notre délégué à Paris, M. Edward Woroniecki.

Le Ministère du Travail et de la Protection Sociale en vertu d'une présentation faite en commun par la Confédération Polonaise et par l'Organisation Centrale des Syndicats Professionnels de Travailleurs Intellectuels, a nommé comme experts de la délégation polonaise à la XI-me Conférence Internationale du Travail de Genève, M. Henryk Rygier et Mme Eugenja Waśniewska. Un fait digne d'être souligné c'est que nos experts iront pour la première fois à Genèee non pas en qualité d'experts du GOUVERNEMENT, mais bien comme experts de la DÉLÉGATION DES TRAVAILLEURS, ce qui indique que nous avons fait un grand pas en avant.

Durant le laps de temps embrassé par le compte rendu, le vice-président de notre Comité Directeur Central, le docteur Zygmunt Nagórski, lors de son dernier séjour à Paris, a présenté à notre Ambassadeur M. Chlapowski une série de propositions, et a également traité les questions touchant la Confédération avec M. Louis Gallié, Secrétaire Général de la Confédération Internationale, avec le président de notre filiale de Paris, M. Antoni Potocki ainsi qu'avec M. Edward Woroniecki, notre délégué au Conseil de la C. I. T. I. Comme résultat de ces conférences on a fixé entre autres la date du V-me Congrès International des Travailleurs Intellectuels aux 26, 27, 28 et 29 septembre à Varsovie.

Pour terminer, le Comité Directeur Central sortant adresse à tous les délégués un chaleureux appel pour qu'une collaboration active et énergique s'établisse entre les syndicats et la Confédération.

Plus les organisations se dépenseront pour la Confédération et plus elles auront droit d'exiger d'elle, et plus aussi elles en obtiendront.

Donnez, Messieurs, aux nouvelles autorités de la Confédération, ce que jusqu'à présent vous ne leur avez donné qu'en proportions insuffisantes: de l'initiative, des hommes pour le travail, votre collaboration, votre appui et des moyens matériels, ainsi ce que nous nous proposons d'atteindre le sera entièrement.

M. le docteur Zygmunt Nagórski lit le rapport sur la première séance du Conseil National de Protection du Travail, le docteur Ignacy Gliksman présente le compte rendu de l'activité manifestée jusqu'à ce jour par l'Etablissement d'Assurances des Travailleurs Intellectuels. L'assemblée après avoir pris connaissance des comptes-rendus, a exprimé à M. H. Rygier ainsi qu'à tout le Comité Directeur Central sortant, ses remerciements et sa reconnaissance pour leur travail dévoué et fructueux.

B) Sont présentés ensuite le compte-rendu général financier ainsi que celui des débats de la Commission des Trésoriers. Après une vive discussion M. Rygier, résumant les exposés qui ont précédé présente les propositions suivantes:

1) *Le Conseil Général de la C. T. I. P. recommande au Comité Directeur Central d'examiner la*

possibilité d'augmenter les fonds de la Confédération par l'organisation d'entreprises de propagande, telles que concerts d'un caractère spécial, réunions mondaines etc. 2) *Le Conseil recommande à tous ses membres de s'adresser à leurs Comités respectifs pour obtenir le versement régulier des cotisations prévues pour les membres.* Ces propositions sont acceptées.

C) — a) L'assemblée prend connaissance du compte rendu de M. H. Rygier sur la création de l'Institution Centrale de Crédit des Coopératives des Travailleurs Intellectuels, elle accepte les propositions suivantes, présentées par M. K. Mora-Brzeziński: „*Le Conseil Général de la C. T. I. P. s'adresse à tous les Comités des Organisations entrant dans la composition de la Confédération:* 1) *pour qu'ils s'inscrivent sans retard au nombre des membres de l'Institution Centrale de Crédit, s'ils ne l'ont pas déjà fait;* 2) *pour qu'ils fassent pression sur les coopératives d'épargne et de crédit, de bâtiment et d'alimentation, existant sur leur terrain, pour qu'ils fassent parvenir à tous leurs cercles et à toutes leurs sections les circulaires fournies par l'Institution Centrale de Crédit", ainsi que les modèles de statuts et les indications sur la façon d'organiser des coopératives, leur conseillant d'entreprendre immédiatement l'organisation de caisses d'épargne de crédit en s'inscrivant en même temps à l'Institution Centrale de Crédit".*

b) après le rapport du Secrétaire Général M. K. Mora Brzeziński sur la question dite des „Assurances sans examen médical", le Conseil Général accepta les points essentiels du projet de l'accord avec la Caisse Postale d'Epargne et prit la résolution de réaliser l'action d'assurance par centralisation pour tous les syndicats, en confiant l'exécution technique de cette action à l'Institution Centrale de Crédit.

c) Le Secrétaire Général M. K. Mora-Brzeziński rappelle l'attitude extrêmement bienveillante de la presse tant polonaise qu'étrangère vis-à-vis des „Voies Nouvelles" et la haute valeur qu'on s'accorde généralement à leur accorder; il signale l'accueil enthousiaste réservé aux „Voies Nouvelles" par différentes Confédérations Nationales; il exprime en même temps le regret que de toutes les publications syndicales seul le „Łącznik" (Syndicat des Employés des Chemins de Fers) ait donné un article abondant et bienveillant, alors que les autres se sont bornés à des mentions laconiques quand ils n'ont pas gardé le silence; il insiste sur le fait que le prix de revient des quatre premiers numéros des „Voies Nouvelles" équivaut à peu près à tout le budget annuel de la Confédération et pourtant le Comité est parvenu à obtenir cette somme. Il déclare enfin que les „Voies Nouvelles" doivent continuer à paraître et qu'elles paraîtront, mais à cet effort gigantesque du Comité Directeur Central doivent participer tous les Comités des organisations entrant dans la composition de la C. T. I. P., ainsi d'ailleurs que l'ensemble des membres de ces organisations. Il fait suivre ces déclarations des propositions suivantes:

1) *Le Conseil Général de la Confédération Polonaise des Travailleurs Intellectuels, s'adresse à toutes les organisations de la Confédération pour qu'elles recommandent sans délai à toutes leurs sections et à tous leurs cercles de s'abonner aux „Voies Nouvelles" au moins pour un exemplaire;*

2) *Le Conseil, estimant qu'il est indiqué que les articles fondamentaux des „Voies Nouvelles" soient communiqués à la masse des Travailleurs, autorise et invite toutes les publications syndicales à reproduire les articles des „Voies Nouvelles".*

Le Conseil ratifie à l'unanimité les trois propositions précitées.

7. Après éclaircissements fournis par le Secrétaire Général, la question est rayée de l'ordre du jour.

8. Le Comité Directeur Central dont la composition est donnée ci-dessous, est élu par acclamation: MM. Ignacy Gliksman, ingénieur, Jan Kłobukowski, Wojciech Lewandowski, Kazimierz Mora-Brzeziński, le docteur Zygmunt Nagórski, l'inspecteur Franciszek Niemiec, le professeur Henryk Rygier, Stanisław Sasorski.

Le Comité Directeur Central reçoit le pouvoir des coopter deux autres membres en entente avec la Présidence du Conseil Général.

9. Après lecture des résolutions prises par le IV-me Congrès Général des délégués des syndicats de la C. T. I. P., qui, embrassant l'ensemble des problèmes du mouvement travailliste, constituent en même temps le programme que dans un avenir très prochain suivra la Confédération, le Conseil Général a décidé de les transmettre en totalité aux fins d'exécution au Comité Directeur Central.

10. Pour ce qui est de la question concernant l'amélioration des conditions de vie des Travailleurs Intellectuels, le Conseil a décidé d'instituer une commission formée de délégués spéciaux de tous les syndicats entrant dans la composition de la Confédération, pour l'élaboration de propositions concernant le question, et, après ratification de ces propositions par le Comité Directeur Central, d'entreprendre sur le champ une action large et méthodique dans ce sens. Sur la proposition de M. K. Mora-Brzeziński, le Conseil a décidé de prier M. Stanisław Sasorski de diriger les travaux de la dite commission.

11. Les délibérations sont closes à 11 h. 35.

Le Secrétaire	Le Président
(—) F. Zarębski.	(—) Dr. K. Dłuski.

Z życia związków

ZWIĄZEK LEKARZY WETERYNARYJNYCH

Zawód weterynaryjny, jako czynnik powołany z tytułu swych fachowych kwalifikacyj do dźwigania kraju na wyższe szczeble gospodarczego postępu i zasobności, a zatem nader pożądany dla rozwoju ekonomicznego wybitnie rolniczego kraju, jakim jest Polska, pozostawał pod rządami zaborców, rosyjskich zwłaszcza, w znacznem zaniedbaniu.

Wskutek wadliwej, przestarzałej organizacji weterynarji przez negatywnie usposobione ówczesne władze — zawód ten, niedostosowany do istotnych potrzeb kraju, pod względem zaś własnej wewnętrznej konstrukcji niescalony, a więc słaby, nie tylko nie zdobył popularności wśród własnego społeczeństwa, ale nawet niejednokrotnie darzony był obojętnością, czy też wręcz lekceważeniem.

W pierwszych latach odbudowywania się rodzimej państwowości nurtować poczęły w łonie polskiej weterynarji dążenia do odrobienia tego, co niewola spowodowała, do pracy nad skonsolidowaniem społeczności weterynaryjnej, do uporządkowania stosunków, łączących je ze społeczeństwem. Chodziło o oparcie tych stosunków o twarde podłoże moralnego odrodzenia z jednej strony, a ofiarną, wytężoną, zawodowo-społeczną pracę z drugiej strony, w konsekwencji czego korporacja odzyskałaby niezawodnie należne jej z natury rzeczy stanowisko w społeczeństwie, stanowisko, jakiem zresztą cieszy się ona powszechnie w większości innych krajów kulturalnych.

Dążenia powyższe znalazły swój wyraz w powołaniu do życia organizacji „Związku Zawodowego Lekarzy Weterynaryjnych Państwa Polskiego", jako jedynego w swoim rodzaju ośrodka, mającego skupić cały w Państwie zespół lekarzy weterynaryjnych w płaszczyźnie ich zawodowych potrzeb i zadań.

Związek, założony z uwzględnieniem zasady dekoncentracji życia organizacyjnego w oddziałach, odpowiadających podziałowi Państwa na województwa, — rozwijał się stopniowo, w miarę uświadamiania zawodowej rzeszy rósł w znaczenie i siłę, miewał chwile zwalniania i przyśpieszania tętna życiowego i dziś stanowi on w znacznym stopniu skonsolidowaną organizację, obejmującą całe Państwo czyli szesnaście oddziałów, z Zarządem Głównym w stolicy na czele.

Zadaniem Związku jest nietylko zaspakajanie potrzeb osobistych i zawodowych zrzeszonych, ale również i dostarczenie Państwu bardziej wykwalifikowanego personelu przez urabianie drogą organizacyjną zawodowej etyki wśród członków. W tym celu przy Oddziałach Wojewódzkich potworzone zostały sądy honorowe.

Zorganizowany przy Związku od początku jego istnienia Fundusz Wdów i Sierot zasila osierocone, a potrzebujące pomocy rodziny po lekarzach weterynaryjnych; ze składek członkowskich udzielane są pożyczki członkom, znajdującym się chwilowo w kłopotach materjalnych; zorganizowana na zasadach samopomocy koleżeńskiej Kasa Pogrzebowa przy Zarządzie Głównym dostarcza niezwłocznie po śmierci członka jego rodzinie jednorazowo znaczniejszy zasiłek pieniężny; Sekcja Pośrednictwa Pracy zabiega o regulowanie stosunków na tle popytu i podaży pracy w tym zawodzie. Przez stworzenie własnego organu „Życie Weterynaryjne" zdobyło placówkę dla swobodnego wypowiadania się zrzeszonych, urabiania opinji w łonie zawodu jak również informowania ogółu o aktualnych sprawach.

Nie poprzestając na powyższem, pchana przez rozwój zawodowego życia inicjatywa dzielniejszych jednostek wyłania przed nami coraz dalsze działy, jak np. utworzenie spółdzielni o charakterze już wybitnie gospodarczym w Poznańskim Oddziale Związku.

W ogólnych zarysach zapowiada się powstanie Izby Lekarsko-Weterynaryjnej.

Jeżeli do naszkicowanego powyżej obrazu dźwigania się z uśpienia, zmysłu organizacyjnego i obywatelskiego ducha wśród korporacji weterynaryjnej — dodamy momenty olbrzymiego dla rozwoju polskiej weterynarji znaczenia, jakiem jest utworzenie w ubiegłym roku przy uniwersytecie warszawskim pełnoprawnego wydziału weterynaryjnego, mającego obok Lwowskiej Akademji Weterynarji zasilać ciągle zbyt słabe liczebnie szeregi pracowników tego zawodu, lub też wydanie przez rząd nowej unifikacyjnej ustawy weterynaryjnej, dokładnie przemyślanej, zaś pod względem gruntownego jej opracowania stojącej całkowicie na poziomie współczesności, to stwierdzić conajmniej wypadnie, że ubiegły, a zarazem pierwszy w dziejach naszej państwowej niepodległości dziesiątek lat nie został zmarnowany przez zawód, o którym mowa.

Narówni z całem społeczeństwem zawód weterynaryjny piędź do piędzi postępuje naprzód w walce o lepsze, świetlane, a mocarne nasze wspólne jutro.

G. W.

ZRZESZENIE PRACOWNIKÓW BANKU POLSKIEGO

Zrzeszenie Pracowników Banku Polskiego jest bezpośrednim spadkobiercą Zrzeszenia Pracowników Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, którego początek wiąże się ściśle z zaraniem naszego niepodległego bytu narodowego. Pracownicy Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej jedni z pierwszych zrozumieli pożytek idei zrzeszania się na gruncie zawodowym, natychmiast po odebraniu instytucji z rąk okupantów zawiązali Komisję Organizacyjną

mającą na celu zorganizowanie Zrzeszenia i opracowanie statutu, przyczem natrafili na bardzo przychylne i życzliwe stanowisko ówczesnych władz P. K .K. P. z p. Stanisławem Karpińskim obecnym Prezesem Banku Polskiego na czele.

W dniu 29 listopada 1918 roku odbyło się pierwsze Walne Zgromadzenie Zrzeszenia, obejmujące narazie tylko Warszawę. Po tym pierwszym okresie tworzenia zaczątku nastąpił okres mozolnej i żmudnej pracy w dwóch kierunkach: wewnętrznym, a więc opracowywanie statutów, regulaminów dla organów ustawodawczych i wykonawczych, oraz zewnętrznym: rozszerzenie organizacji i rozciągnięcie jej na cały teren Rzeczypospolitej, organizowanie poszczególnych Kół w Oddziałach P. K. K. P. i t. p. Prace te trwały półtora roku.

W listopadzie roku 1920 na Zjeździe Delegatów ze wszystkich Kół został przyjęty statut Zrzeszenia i wybrany w myśl tego statutu pierwszy Zarząd Główny jako władza wykonawcza organizacji.

Zarząd Główny zajął się pracą nad zabezpieczeniem praw i poprawą położenia materjalnego swych członków.

Były to czasy bardzo ciężkie. Wszyscy pamiętamy je dobrze. Szalone skoki cen artykułów pierwszej potrzeby wymagały ciągłych interwencyj Zrzeszenia w kierunku poprawy bytu pracowników, co wreszcie doprowadziło do porozumienia z władzami P. K. K. P. w tym sensie, że do obliczania płac zastosowane zostały orzeczenia Głównego Urzędu Statystycznego, wykazujące procentowy stosunek wzrostu cen. Należy zaznaczyć, że w pertraktacjach swych z Władzami Banku Zarząd Główny spotykał się w większości wypadków ze zrozumieniem potrzeb pracowniczych zarówno w sprawach poprawy bytu, jakoteż w sprawach zabezpieczenia praw zrzeszonych.

W okresie 1922, 1923 i 1924 roku Zrzeszenie Pracowników P. K. K. P. brało udział przez swych delegatów w pracach Komisji Kwalifikacyjnej i opracowaniu przepisów służbowych i emerytalnych.

Z chwilą utworzenia Banku Polskiego i wprowadzenia waluty złotowej, minął okres inflacji i nastąpiła stabilizacja cen i uspokojenie w dziedzinie gospodarczej. Kwestja poprawy bytu straciła na swej ostrości.

Wówczas Zrzeszenie postawiło sobie za zadanie obronę nabytych już praw oraz zwróciło uwagę na swe wewnętrzne wzmocnienie, za główny zaś cel na najbliższy okres stawiając sobie posiadanie w jednej z miejscowości klimatycznych domu wypoczynkowego dla swych członków.

Zrealizowanie tego planu przez Zrzeszenie, posiadające zaledwie około 2-ch tysięcy członków, nie należało do rzeczy łatwych z uwagi na brak funduszów. Specjalny „Fundusz Domu Zdrowia“ powstał w roku 1920 z inicjatywy p. Radziejowskiego, który, opuszczając stanowisko wice-dyrektora Oddziału Głównego b. P. K .K .P., złożył na ten cel Mk. 5.000. Szlachetny cel, wskazany przez ofiarodawcę, znalazł słuszne uznanie wśród członków z Zarządu Zrzeszenia i stał się przedmiotem ich bezustannych zabiegów, zmierzających do spopularyzowania wśród ogółu zrzeszonych kolegów myśli o kupnie lub budowie własnego Domu Zdrowia. Systematyczna działalność Zarządu Głównego, Zarządów Kół oraz uświadomionych członków Zrzeszenia w kierunku krzewienia idei Domu Zdrowia zrobiły swoje. Zgromadzenie Delegatów wszystkich Kół Zrzeszenia uchwaliło w roku 1924 stałe opodatkowanie wszystkich członków na ten cel w wysokości 1% od poborów miesięcznych. Od tego momentu sprawa znacznie posunęła się naprzód, jednakże zebranie funduszu, niezbędnego na kupno lub budowę odpowiedniego objektu, przerastało siły zrzeszonych. Ofiary i składki w roku 1926 dosięgły sumy zgórą zł. 100.000, jednakże suma ta była bezwzględnie niewystarczająca do zrealizowania projektu i dopiero ofiarowana przez Dyrekcję Banku Polskiego na ten cel suma zł. 50.000, a następnie uchwały Zgromadzenia Delegatów, by na ten cel zużyć również i inne fundusze Zrzeszenia, dały możność Zarządowi Głównemu przystąpić do zrealizowania projektu.

W dniu 1 kwietnia 1926 roku Zrzeszenie nabyło w Zakopanem niewykończony dwupiętrowy murowany budynek położony przy nowym bulwarze nad potokiem Bystre.

W listopadzie 1926 roku budynek ten, całkowicie wykończony wraz z zewnętrznem urządzeniem, oddany został do użytku zrzeszonych.

Zawiera on 20 kompletnie umeblowanych pokojów oraz 3 łazienki. Pozatem jest sala jadalna i czytelnia.

W roku 1927 dokupiło Zrzeszenie sąsiadującą z Domem Zdrowia parcelę wraz z 8 pokojową willą, tak, że obecnie rozporządza 28 pokojami wygodnie i estetycznie urządzonemi, umożliwiającemi zrzeszonym, a w miarę możności i ich rodzinom spędzanie urlopów wypoczynkowych w najlepszych warunkach zdrowotnych, za opłatą tylko rzeczywistych kosztów utrzymania i administracji.

Struktura Zrzeszenia Pracowników Banku Polskiego jest następująca: Władzą ustawodawczą Zrzeszenia jest Zgromadzenie Delegatów poszczególnych Kół, zwoływane zazwyczaj w pierwszym kwartale każdego roku. Wybiera ono jedenastu członków Zarządu Głównego i pięciu zastępców oraz sześciu członków Głównej Komisji Rewizyjnej i dwóch zastępców. Zarząd Główny jest władzą wykonawczą i prowadzi ogólną politykę Zrzeszenia opierając się na statucie i uchwałach Zgromadzenia Delegatów, zarządza funduszami Zrzeszenia, komunikuje się z Władzami Banku i reprezentuje Zrzeszenie nazewnątrz. Poszczególne Koła rządzą się autonomicznie, posiadają swój zarząd, komisję rewizyjną i sąd koleżeński. Składki człon-

kowskie idą w połowie na rzecz Koła, w połowie zaś są przekazywane Zarządowi Głównemu na cele ogólne Zrzeszenia. Liczniejsze Koła posiadają bibljoteki i czytelnie oraz sale dla zebrań towarzyskich.

Od 1924 r. Zrzeszenie należy do Polskiej Konfederacji Pracowników Umysłowych i jest jej jednym z najczynniejszych członków.

W roku 1925 powstał przy Zarządzie Głównym Zrzeszenia z inicjatywy tegoż Zarządu „Fundusz Samopomocy Doraźnej na wypadek śmierci“, oparty na najprostszej zasadzie dwuzłotowych składek w razie śmierci każdego z członków tegoż Funduszu. Zebraną kwotę wynoszącą zgórą zł. 3.000 rodzina zmarłego członka otrzymuje natychmiast po jego śmierci.

Cele Zrzeszenia określone są w § 3 statutu. polegają one na:

1) krzewieniu idei łączności i jedności wśród swych członków,

2) obronie praw, godności i zawodowych interesów członków,

3) inicjatywie i popieraniu wszelkich zamierzeń ku wzmocnieniu i poprawie położenia materjalnego i społecznego członków,

4) podniesieniu poziomu umysłowego i etycznego członków.

Dla osiągnięcia powyższych celów służą między inemi narady w sprawach wynikłych ze stosunków służbowych, udzielanie członkom pomocy materjalnej w miarę środków, urządzanie kursów, dyskusyj i wykładów w przedmiotach wszystkich gałęzi wiedzy z wyjątkiem polityki i religji, zakładanie kooperatyw, bibljotek i czytelni, porozumiewanie z inemi organizacjami zawodowemi, bankowemi lub handlowemi o pokrewnych zasadach i celach, wpływanie i oddziaływanie na członków Zrzeszenia w kierunku sumiennego spełniania obowiązków służbowych, jako warunku skutecznej obrony ich praw i poprawy ich bytu materjalnego.

Tak więc obecnie w 10 roku istnienia Zrzeszenie Pracowników Banku Polskiego pochlubić się może dość znacznym dorobkiem kulturalnym, członkowie zaś jego, dzięki wysiłkom Zarządu oraz uświadomieniu swemu i solidarności, korzystają z bardzo wielu zdobyczy socjalnych, jak: emerytura, fundusz przezorności, pomoc lekarska i t. p. zagwarantowanych przepisami służbowemi.

ZWIĄZEK KSIĘGOWYCH W POLSCE

Związek powstał z inicjatywy grona wychowańców b. Szkoły Handlowej im. L. Kronenberga w r. 1907.

Do pierwszego Zarządu weszli: Czerwiński Konrad (prezes 1907—1917), Sachs Henryk (vice-prezes do r. 1917 i prezes od 1917 do chwili obecnej), Edward Miński (od r. 1917 — vice-prezes), Cezary Łagiewski, Józef Schupp, Józef Roziecki i Zygmunt Grabiański. Po wielu zmianach personalnych, w skład obecnego Zarządu wchodzą: Sachs Henryk — prezes, Edward Miński — vice-prezes, Czerwiński Konrad (redaktor Czasopisma Księgowych), J. Koniarek, C. Kopecki, K. Dudziński, T. Piętowski, J. Szmakfefer, J. Kotszedoff, W. Dąbrowski.

Po za tem do władz Związku należą: Komisja rewizyjna, Komisja Kwalifikacyjna, Komitet Naukowy i Sąd rozjemczy.

Zadaniem Związku jest zrzeszenie Księgowych w celu:

wspólnej obrony i poprawy materjalnych, zdrowotnych, moralnych i prawnych warunków bytu pracowników,

podniesienie wykształcenia zawodowego i ogólnego pracowników, postawienia ich na najwyższym poziomie sprawności i podniesienia wydajności pracy,

współżycia koleżeńskiego i utrwalenia poczucia łączności koleżeńskiej.

Aby te cele osiągnąć Związek prowadzi:

1) Dział pośrednictwa pracy, który poleca członków na posady, oraz podejmuje prace fachowe, jakoto ekspertyży prywatne i sądowe, regulacje mas upadłości, organizacje, rewizje i t. p.
2) Kasy samopomocy: na wypadek śmierci, utraty posady i choroby, udzielające zapomogi według specjalnych regulaminów.
3) Bibljotekę zawodową, liczącą obecnie 600 tomów dzieł z dziedziny ekonomji, prawa, skarbowości, rachunkowości, księgowości i matematyki handlowej, z której członkowie korzystają bezpłatnie.
4) Wydaje czasopismo fachowe p. t. „Czasopismo Księgowych“, które rozpoczęło 21-ty rok istnienia. Członek Związku otrzymuje pismo bezpłatnie.
5) Udziela porad fachowych członkom, organizuje konferencje i odczyty.
6) W r. 1927 zorganizowano Ogólno-Krajowy Zjazd Księgowych, podczas którego zebranie, liczące około 300 osób, rozważyło szereg aktualnych kwestyj i ustaw rządowych, co uwidoczniono w wydanym Pamiętniku Zjazdu.
7) Celem podniesienia wykształcenia zawodowego Związek zorganizował w r. 1927 i prowadzi w dalszym ciągu „Wyższe Kursy Rachunkowości“, na których szereg przedmiotów, niezbędnych przy wykonywaniu pracy o wyższym zakresie, wykładają profesorowie: Namitkiewicz, Dubieński, Lipiński, Góra, Czerwiński, Miński, Sachs, Tylz oraz wyżsi urzędnicy Ministerstwa Skarbu — Fałat, Kozłowski, Michalski.

W 21 roku pracy, Związek pozostał nadal wierny celom, jaki postawił sobie na początku swego istnienia, a którym jest danie społeczeństwu pracownika wyszkolonego w swoim zawodzie i sumiennie spełniającego obowiązki dobrego obywatela.

ZRZESZENIE URZĘDNIKÓW BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

Koło Warszawskie Zrzeszenia Urzędników Banku Gospodarstwa Krajowego na nadzwyczajnem Walnem Zgromadzeniu w dn. 25 kwietnia r. b. powzięło jednomyślnie na wniosek prezesa Zarządu Głównego p. S. Bieleckiego uchwałę, która świadczy chlubnie o dbałości Koła w kierunku podniesienia poziomu moralnego członków.

Uchwała ta brzmi: „Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie członków Koła Warszawskiego na zebraniu w dn. 25 kwietnia 1928 r. potępia zasadniczo grę na wyścigach i zaleca swym członkom wstrzymanie się od tej gry".

Jako komentarz dodano, że prawie wszystkie afery i nadużycia stoją w związku z udziałem w grach hazardowych, że honor pracownika banku jest wartością ogółu pracowników B. G. K., oraz zaznaczono, że tym kolegom, którzy nie zastosują się do uchwały, Zarząd Koła zmuszony byłby odmówić wszelkiego poparcia zarówno moralnego, jak i materjalnego.

Les Associations

SYNDICAT PROFESSIONNEL DES MÉDECINS VÉTÉRINAIRES.

Le communiqué du Syndicat Professionnel des Médecins Vétérinaires dépeint le développement de cette profession dans la Pologne renaissante, montrant en outre combien elle fut négligée sous la domination étrangère. Les aspirations, tant professionnelles que scientifiques des médecins vétérinaires polonais, ont trouvé leur expression dans la création du Syndicat Professionnel des Médecins Vétérinaires de l'Etat Polonais.

Ce syndicat comprend 16 sections, une par voïévodie, dirigées par le Comité Central Directeur dont le siège est à Varsovie. Le but qu'il poursuit n'est pas seulement de répondre aux besoins tant personnels que professionnels de ses membres, mais encore de donner à l'Etat un personnel vétérinaire plus qualifié. Le Syndicat possède une fondation pour les veuves et les orphelins, une caisse pour les obsèques, il accorde en outre des prêts à ses membres et édite son propre organe, intitulé „La vie vétérinaire".

ASSOCIATION DES EMPLOYÉS DE LA BANQUE DE POLOGNE.

L'Association des Employés de la Banque de Pologne a été formée immédiatement de l'Association des Employés de la Caisse de Crédit d'Etat Polonaise, qui datait de novembre 1918.

La première année et la moitié de la seconde, ont été consacrées au travail ardu et long de l'élaboration du statut et de l'extension de l'organisation sur tout le territoire de la République Polonaise. Les 4 années suivantes, dans l' époque de l'inflation, le but de l'Association a été la lutte pour conserver le montant des salaires, qui, il faut l'avouer, a rencontré en général, pleine compréhension des besoins des employés, auprès des autorités de l'institution. Dans cette époque, les délégués de l'Association ont pris une part active à la Commission de Qualification, et à l'élaboration des prescriptions de service et de retraite. Au moment de la création de la Banque de Pologne et du lancement du zloty, la question de l'amélioration des conditions d'existence a perdu son acuité. L'Association s'est posé comme but de défendre les droits déjà acquis, a consacré son attention à sa consolidation intérieure et a entrepris la construction d'une Maison de Repos pour ses membres. Dans ce but l'Assemblée des délégués de tous les Cercles de l'Association en 1924 a décidé une cotisation fixe, représentant 1% de la paie mensuelle de chaque membre. La Direction de la Banque de Pologne a offert a cet effet 50.000 zl.; les cotisations et autres dons ont apporté une somme d'environ 100.000 zł. et au moyen d'autres fonds encore de l'Association, en 1926 on a terminé complètement une Maison de Repos à Zakopane, comprenant 20 chambres meublées, 3 salles de bain, une salle à manger et un salon de lecture. Ensuite, en 1927 on a encore acheté une villa voisine, comprenant 8 chambres.

La structure de l'organisation de l'Association est la suivante: l'Assemblée des délégués des Cercles particuliers est le pouvoir législatif de l'Association. Ces Assemblés sont en général convoquées dans le premier trimestre de chaque année. Elles élisent 11 membres du Comité Central, cinq suppléants et six membres de la Commission de Révision et deux suppléants. Le Comité Central représente l'Association à l'extérieur tout en étant son pouvoir exécutif. Les Cercles particuliers ont une organisation autonome, chacun son Comité, sa Commission de Révision et son Tribunal. Les Cercles plus nombreux possèdent des bibliothèques, des salons de lecture et des salons pour leurs assemblées privées. Les cotisations de membres, sont destinées en moitié aux besoins du Cercle, et en moitié remises au Comité Central pour les besoins généraux de l'Association. Depuis

1924 l'Association fait partie de la C. T. I. P. et est l'un des membres qui prennent la part la plus active à ses travaux. En 1925 on a créé auprès du Comité Central un „Fonds de secours mutuel en cas de mort". Immédiatement après la mort d'un membre de l'Association, sa famille reçoit 3.000 zl.

Les buts de l'Associations sont les suivants:

1. Propager l'idée de la solidarité et de l'unification parmi ses membres,

2. La défense des droits humanitaires et des intérêts professionnels de ses membres,

3. Donner l'initiative et appuyer tous les efforts pour raffermir et améliorer la situation matérielle et sociale de ses membres,

4. Relever le niveau intellectuel et moral de ses membres.

SYNDICAT DES COMPTABLES DE POLOGNE.

Le syndicat est né en 1907 de l'initiative du groupe des anciens élèves de l'Ecole de Commerce H. Kronenberg.

Le Comité Directeur Central actuel est composé comme il suit: MM. Henryk Sachs, président, Edward Miński, vice président, Konrad Czerwiński (rédacteur du périodique des comptables), J. Koniarek, C. Kopecki, K. Dudziński, E. Piętkowski, J. Szmakfefer, J. Kotszedoff, W. Dąbrowski.

Font en outre partie des autorités du Syndicat: la Commission de contrôle, la Commission de qualification, le Comité des études et le tribunal d'arbitrage.

La mission du syndicat est d'unir les comptables dans le but d'obtenir:

A) une ligne de défense commune et l'amélioration matérielle des conditions d'existence des employés sous le rapport de la santé comme au point de vue légal et moral;

B) le relèvement de l'instruction professionnelle et générale des employés, et leur élévation au niveau le plus élevé de l'habileté et du rendement de travail;

C) des relations de camaraderie et le sentiment durable de la solidarité qui découle de cette camaraderie.

Pour atteindre ce but le Syndicat met en action:

1) une section de placement qui recommande les membres de l'association aux employeurs et assume des travaux de sa compétence comme les expertises privées ou judiciaires, la régulation des faillites, les organisations, revisions etc.;

2) une caisse d'aide mutuelle en cas de mort, maladie ou perte de situation; cette caisse accorde des secours conformément à des réglements spéciaux.

3) une bibliothèque professionnelle, comptant actuellement 600 volumes d'ouvrages du domaine de l'économie, du droit, de la comptabilité, de la tenue de livres ou de caisse et des mathématiques commerciales; ces livres sont mis gratuitement à la disposition des membres.

4) Le Syndicat édite un périodique professionnel, intitulé „Périodique des Comptables", créé en 1921. Les membres du Syndicat reçoivent gratuitement cette publication.

5) Il donne à ses membres des consultations concernant leur profession, organise des conférences et des causeries.

6) En 1927 eut lieu un Congrès des Comptables de toute la Pologne, qui réunit environ 300 personnes et au cours duquel on posa bon nombre de questions d'actualité.

7) Dans le but de faire monter le niveau de l'instruction professionnelle, le syndicat a organisé en 1927 et continue à diriger des „Cours supérieurs de Comptabilité"; toute une série de sujets indispensables à la bonne exécution d'un travail de degré plus élevé, y sont enseignés par des professeurs et par de hauts fonctionnaires du Ministère des Finances. Ces cours réunissent 100 élèves.

Sur le seuil de sa 21-me année de travail, le Syndicat demeure fidèle aux buts qu'il s'était imposés à l'aube de son existence, pour donner à la société un employé connaissant son métier, possédant la mentalité d'un bon citoyen et, pouvant assumer un labeur de comptabilité et de contrôle dans le domaine du travail de l'économie nationale.

ASSOCIATION DES EMPLOYÉS DE LA BANQUE DE L'ECONOMIE NATIONALE (Z. U. B. G. K.).

Le Cercle de Varsovie de l'Association de la Banque de l'Economie Nationale a voté à l'unanimité, durant l'Assemblée Générale extraordinaire du 25 avril 1928, la motion présentée par le Président du Comité Central M. S. BIELSKI et qui témoigne de la grande sollicitude que prend le Cercle pour élever le niveau moral de ses membres.

Voici cette motion: „L'Assemblée Générale extraordinaire des membres du Cercle de Varsovie de l'Association des Employés de la Banque de l'Economie Nationale, du 25 avril 1928, condamme en principe le jeu aux courses et invite ses membres à s'abstenir de ce jeu".

En fait de commentaire, on a souligné, que le Comité du Cercle sera force de refuser toute aide, tant morale que matérielle, aux membres du Cercle qui ne s'y conformeront pas.

Biuletyn

Zrzeszenia Pracowników Pocztowej Kasy Oszczędności

(Bulletin de l'Association des Employés de la Caisse d'Epargne Postale)

Komunikat Zarządu Głównego

Władze Zrzeszenia, kierując się w całej swej działalności dążeniem do scalenia ruchu zawodowego inteligencji pracującej dla wywalczenia należnego jej miejsca w układzie stosunków społecznych, uważają, że jedną z dróg prowadzących do ogólnego zjednoczenia jest tworzenie silnych i spoistych organizacyj ze zrzeszeń o pokrewnym charakterze zawodowym. Wychodząc z tych założeń delegaci Zrzeszenia, na odbytym IV Walnym Zjeździe Delegatów Związków Polskiej Konfederacji, wystąpili z następującym dezyderatem:

„Poleca się Władzom Konfederacji wszcząć bezzwłocznie akcję zmierzającą ku zjednoczeniu na terenie Konfederacji w Centralę lub Sekcję zrzeszeń i związków instytucyj o charakterze publiczno-prawnym jak Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank Rolny, P. K. O., Monopole i t. p.".

Dezyderat ten został przez Zjazd przyjęty i ostatnio Zarząd Główny P. K. P. U. zwrócił się do Zarządu naszego Zrzeszenia o opracowanie konkretnego projektu zjednoczenia pokrewnych zrzeszeń.

Drugą sprawą, którą Zarząd Główny zajął się usilnie, było zaradzenie katastrofalnemu wprost stanowi zdrowotnemu pracowników P. K. O. W tym celu przedstawiciele nasi odbyli konferencję z Naczelnym Lekarzem P. K. O. p. dr. Jerzym Bujalskim, na której stwierdzono, że fatalny stan zdrowotny spowodowany jest wyczerpującą pracą i złemi jej warunkami hygjenicznemi, że należy dążyć do zmiany na lepsze warunków zdrowotnych pracy i należytego rozwoju fizycznego ogółu pracowników P. K. O.

Poszczególne Zarządy Kół, a w pierwszej mierze Zarząd Koła Warszawskiego, w porozumieniu ze Zrzeszeniami Pracowników Banku Gospodarstwa Krajowego, Państwowego Banku Rolnego i Banku Polskiego, przystąpił do zorganizowania Związku Sportowego Zrzeszeń Pokrewnych Instytucyj. Władze powyższych Zrzeszeń uzyskały od Prezydjów swych instytucyj zapewnienie wydatnego poparcia finansowego tworzącego się Związku Sportowego, co da możność w najbliższej przyszłości, przystąpienia do budowy własnej przystani i plaży na Wiśle, oraz zakupu łodzi. Przystąpiono również do organizowania poszczególnych sekcyj sportowych. Członkowie Zrzeszeń tworzących Związek Sportowy mają prawo należenia do niego bez żadnych opłat dodatkowych.

Do założonej przez Polską Konfederację Centrali Kredytowej Spółdzielni Pracowników Umysłowych przystąpił Zarząd Główny i Spółdzielnia Oszczędnościowo-Kredytowa Pracowników P. K. O. (jako jedni z 11 członków-założycieli) uzyskawszy razem cztery miejsca we władzach „Centrali".

Communiqué du Comité directeur central de l'Association des employés de la caisse postale d'épargne (P.K.O.)

Les autorités de l'Association ont, ces derniers temps outre une série d'affaires courantes, réglé les questions suivantes:

1) On a obtenu des autorités de la Confédération l'assurance qu'elles entameraient une action tendant à réunir en une section séparée sur le terrain de la Confédération les associations de travailleurs des institutions similaires au caractère de droit public.

2) A l'issue de la Conférence tenue avec le docteur Bujalski, médecin principal de la Caisse d'Epargne Postale (P. K. O.) il a été décidé de s'occuper sans délai de l'état sanitaire réellement lamentable dans lequel se trouvent les employés de la Caisse Postale d'Epargne (P. K. O.) en améliorant les conditions hygiéniques du travail et par un développement physique approprié des employés de P. K. O. Dans ce but, les Comités des cercles, après entente avec les employés de la Banque de Pologne, de la Banque d'Economie Nationale et de la Banque Agraire d'Etat ont entrepris l'organisation d'une Association Sportive. Les bureaux directeurs des institutions précitées ont promis une aide financière efficace. L'organisation des sections sportives est en cours. Les membres des associations créant des sections sportives ont droit d'appartenir à ces dernières sans cotisation supplémentaire.

3) Le Comité Central Directeur de la Caisse Postale d'Epargne et la Coopérative d'Epargne et de Crédit des employés du P. K. O. ont adhéré à l'Institution Centrale de Crédit des Coopératives des travailleurs intellectuels, organisée par la Confédération Polonaise, obtenant 4 sièges parmi les autorités de Central.

ZAGRANICA

(L'ETRANGER)

Konfederacje Narodowe

(Confédérations Nationales)

Wm. C. KEAY.

National Federation of Professional Workers

General Secretary's report presented to annual conference 4th Feb. 1928.

(Continuation).

6. The membership of the federated societies has been adversely affected to a considerably less degree than that of the majority of the manual workers' organisations. There is now an apparent tendency to increase in numerical strength which it is hoped will be maintained. The National Federation has suffered an exceptionally severe loss in membership owing to the compulsory severance of the Civil Service Confederation, due to the operation of the Trade Disputes, and Trade Unions Act. This particularly affects the current year, as the Confederation remained in membership of the Federation to the last date legally possible, i. e. 31-st December 1927. The Confederation joined the National Federation in October 1921 and during the whole of the period of affiliation the most cordial relationships existed between the civil service membership and other sections of the Federation. The Confederation representatives have been of the utmost assistance in its work and progress, and the association has been a most mutually helpful character. The circumstances, which have led to the departure of the Service, have been forced upon the movement in a way which has been quite unjustifiable. The political pressure, used to injure the Federation, has made it necessary for the National Federation to consider its political outlook. The work of the Federation has hitherto been chiefly of an industrial character. There can now be no question that the full weight of the Federation, which can be considerable in the electoral sense, will also be directed to removing the causes of the present serious handicap in the way of a completely united professional workers movement. In any forthcoming electoral contest, which cannot be long delayed, the originators of the Act will find, in denying the right of freedom of association and in imposing serious disabilities on the work of protective organisations, such as the National Federation, that the forces they have conjured against them will be stronger than they may have anticipated.

7. Among the most important work of the Federation during the past year has been the strengthening of relationship between the manuel and nonmanuel workers' unions. This has been accomplished directly and also through the establishment and development of the Joint Consultative Committee with the Trades Union Congress General Council. The work of the Consultative Committee has been pursued with sustained interest on both sides. The report of the Committee presented to the Congress at Edinburgh was unanimously passed. The report to Congress also contained favourable references to the work and scope of the National Federation. The means of consultation has proved of mutual advantage in exchange of important information on issues, as these have arisen and directly by the institution of the campaign to recruit clerical workers to their appropriate unions. The campaign was opened in Manchester in October of last year, efforts

being made particularly to approach clerical workers in the Engineering and Electricity Supply Industries. There is reason to believe, that the continuance of the campaign will bear fruit. A District Committee of the Federation has been formed in the Manchester area, which will have as one of its main functions the reaching of unorganised clerical and kindred workers. At the time of writing the campaign is being extended to the London area. The response from the unions as to the desirability of extending the campaign has been excellent. A Conference of Unions participating is being arranged on similar lines to the previous successful conference, with a view to satisfactory plans being laid in consultation with the representatives of the two national organisations on the Joint Consultative Committee. The date of this Conference has been arranged for February 21-st, 3-15 p. m.

8. Appended to this report is a copy of a draft bill to regulate conditions of employment of salaried workers. The bill has been prepared after very careful study of existing laws in this country and abroad. The bill is presented to the Conference to consider the question of legislative policy involved. The General Purposes Committee is in agreement with the general principle of the subject of the endorsement of the general bill. It refers to the Annual Conference the principle and the advisability or otherwise of proceeding with the bill as a whole or of any section of the bill or the retention of the bill for guidance and reference on occasions on which issues of policy affecting legislation of this character are raised. In the preparation of the draft the very cordial thanks of the Federation are due to Mr. W. R. Southeard, Legal Adviser to the Federation, for the excellent work accomplished. As will be readily understood, it is necessary to exercice care, that the proposed measure is treated as confidential to the representatives of the Federated Societies and to note that the text is not to be published.

9. Relations with outside organisations continue to be of a very friendly character. The conditions, obtaining in industry during last year and the political situation, arising out of the Trades Union Act, have unfortunately militated against the increase of affiliations to the Federation. The position in this respect now shows indications of improvement and renewed efforts will be made during the year to secure the adherence of eligible organisations. There remains a large number of organisations of an educational, academic, and sociological character with whom, while it is desirable to maintain friendly contact, the question of affilliation does not arise. Many such organisations have freely supplied the National Federation with information when desired and have in turn received useful data of a general character from the Federation. The external contacts of the Federation have added to its prestige and are the means of reaching a public otherwise unaware and sometimes ill-informed of the useful functions of trade unionism among the salaried employers of Great Britain and elsewhere. At no time in the history of the National Federation has it stood in greater repute as the authoritive vehicle for the expression of views of the types of workers, covered by its constitution.

10. The general legislative activities of the Federation have been mainly directed to amending existing and proposed measures for which salaried workers have been inadequately provided. A careful watch has been kept on all relevant bills introduced to parliament. It would be misleading and idle not to state that the chief support for the Federation proposals has come from the Labour Party. Individual members of other parties have occasionally assisted but on no occasion have either of the other two parties as such supported amendments proposed by the Federation. The most prominent case during the year was the attempt to secure definite immunity for Federation affiliations from the application of the Trades Disputes and Trades Union Act. Despite

the presentation of the case in the House in an unanswerable and at the same time reasonable manner, the Government, through Mr Churchill, refused to admit the proposed amendment. On the Finance Act of 1927, the National Federation sought to obtain for voluntary contributors under the Widows' Orphans' and Old Age Contributory Pensions Act, the same relief from Income Tax afforded to compulsory contributors. Again despite the most favourable impression created by the speech of Mr A. E. Townend, M. P., the amendment was defeated by Government supporters on a division. The above are illustrations of the abuses, which have been prevalent by the exercice of the present majority in Parliament. The Offices Regulation Bill was reintroduced, in an amended form to meet objections and facilitate its passage, on 3-rd March 1927. The Government has been so preoccupied with repressive legislation, that no time was given to afford a second reading. The introduction has had, however, the effect of directing attention to the admitted need for legislation covering offices. More public attention has been given to the Bill. The Home Secretary has again been interviewed during the year, with the same unsatisfactory response. The proposed extension of the franchise to women is reported to have induced the Conservative and Liberal parties to reconsider its provisions. The National Federation will continue to press the necessity for the passage of the Bill in the interests of the office workers of the country, the condition of many thousands of which in the matter of cubic space, ventilation, sanitation, heating, lighting, under ground occupation, risk of fire, etc. are utterly intolerable.

(To be continued).

Narodowa Federacja Pracowników Umysłowych Zawodowych*)

(c. d.)

Ilościowo Federacja ucierpiała mniej, niż większość organizacyj pracowników fizycznych. Obecnie istnieje tendencja powiększenia się ilości członków i jest nadzieja, że tendencja ta utrzyma się nadal. Narodowa Federacja poniosła straty w ilości członków z powodu przymusowego odłączenia się Konfederacji Urzędników Cywilnych (Civil Service Confederation), która nastąpiła wskutek uchwalenia przez Parlament nowej ustawy o Związkach Zawodowych (Trade Union Act). Dotyczy to w szczególności roku bieżącego, gdyż powyższa Konfederacja wchodziła w skład Federacji tak długo, jak to legalnie było możliwe, a mianowicie do 31 grudnia 1927 r. Konfederacja przystąpiła do Federacji w październiku 1921 roku i pozostawała w ciągu całego okresu trwania członkowstwa w bardzo przyjaznych stosunkach z innemi związkami należącemi do Federacji. Przedstawiciele Konfederacji przyczyniali się gorliwie do prac i rozwoju Federacji i oba stowarzyszenia zyskały ogromnie na współpracy. Przyczyny, które zmusiły Konfederację do odłączenia się od Federacji, były niczem nieusprawiedliwione.

Polityczna presja, jaką wywierano na Federację, zmusiła ją do zastanowienia się nad ustosunkowaniem się do polityki rządowej. Dotychczasowe prace Federacji dotyczyły przeważnie dziedziny przemysłowej. Obecnie wszystkie siły Federacji, w stosunku do wyborów mające wielkie znaczenie, aby usunąć przyczyny obecnego niepowodzenia, będą skierowane ku zorganizowaniu jednolitego frontu pracowników umysłowych.

W walce przedwyborczej, która wkrótce musi nastąpić, przekonają się twórcy Ustawy, że ograniczając swobodę zrzeszania się i utrudniając w ten sposób prace organizacyj takich, jak Narodowa Federacja — sprzysięgli przeciwko sobie wroga o wiele silniejszego, niż przypuszczają.

Jedną z najważniejszych prac Federacji w roku ubiegłym było nawiązanie ściślejszych stosunków między Związkami pracowników fizycznych i umysłowych. Działano w tym kierunku bezpośrednio i za pomocą utworzenia i rozwinięcia działalności Zjednoczonego Komitetu Doradczego przy Generalnej Radzie Kongresu Związków Zawodowych. Obie strony śledziły z zainteresowaniem prace Komitetu. Sprawozdanie Komitetu złożone na Kon-

---

*) W Anglji nazwa „Federacji" odpowiada „Konfederacji" w innych krajach europejskich. „Federation of Professional Workers" dosłownie znaczy „Federacja Pracowników Zawodowych".

gresie w Edinburgu zostało jednogłośnie przyjęte. Sprawozdanie to zawierało między innemi przychylną ocenę pracy i celów Narodowej Federacji. Wzajemna pomoc okazała się korzystna przez wymianę ważnych informacyj o wynikach prac oraz przez urządzenie wspólnej kampanji dla pozyskania pracowników biurowych na członków odpowiednich związków. Kampanję tę zaczęto w Manchester, przyczem starano się głównie o nawiązanie stosunków z pracownikami biurowymi w przemyśle technicznym i elektrycznym. Należy przypuszczać, iż działalność ta wyda pomyślne wyniki. Utworzono Okręgowy Komitet Federacji w okręgu Manchester, którego jednym z głównych zadań będzie organizowanie pracowników biurowych. Obecnie kampanja ta została rozszerzona na okręg londyński. Związki wyraziły chęć dalszego rozszerzenia powyższej kampanji, w rezultacie postanowiono zwołać konferencję z udziałem współdziałających związków, na wzór poprzedniej udanej konferencji. Przygotowano wyczerpujące projekty, które zostaną przedłożone w porozumieniu z przedstawicielami dwóch Narodowych Organizacyj Zjednoczonemu Komitetowi Doradczemu. Termin zwołania tej konferencji został wyznaczony na 21 lutego o godz. 3.15 pp.

Do niniejszego sprawozdania załączony jest odpis projektu Ustawy o Normowaniu Warunków Pracy Pracowników Najemnych (salaried workes). Został on opracowany na podstawie ścisłych badań nad istniejącemi odnośnemi prawami w kraju i zagranicą. Projekt Ustawy został przedłożony Zjazdowi w celu rozważenia odnośnej polityki ustawodawczej. Komitet do Spraw Ogólnych przyjmuje go w ogólnych zarysach. Doroczny Zjazd może albo odrzucić powyższy projekt, albo przyjąć go w całości lub częściowo, lub wreszcie zatrzymać go, aby się na nim wzorować, kierując się jego treścią w wypadkach, gdy rozpatrywane będą kwestje o pokrewnym charakterze ustawodawczym. Federacja składa gorące podziękowanie p. W. R. Southeard, swemu radcy prawnemu, za doskonałe opracowanie tego projektu Ustawy. Treść projektu została podana poufnie do wiadomości przedstawicieli Zjednoczonych Związków i nie będzie ogłoszona.

Stosunki Federacji z organizacjami obcemi pozostają bardzo przyjazne. Niestety, warunki, wytworzone w roku ubiegłym w przemyśle, oraz sytuacja polityczna, spowodowana Ustawą o Związkach Zawodowych przeszkodziły powiększeniu się ilości członków Federacji. Obecnie zaznacza się w tej dziedzinie poprawa, zostaną przedsięwzięte znowu usiłowania, aby Federacja pozyskała na członków wybitniejsze organizacje. Istnieje cały szereg związków akademickich, organizacyj o charakterze wychowawczym i społecznym, z któremi pożądane jest jaknajściślejsze zbliżenie, nie może być jednak mowy o ich przystąpieniu do Federacji. Wiele z tych organizacyj przesyła Federacji na żądanie bezinteresownie różne informacje, i wzajemnie Federacja służy im pożytecznemi danemi o charakterze ogólnym. Zewnętrzny kontakt, nawiązany przez Federację z innemi organizacjami, podniósł jej znaczenie i powagę, dając możność szerszej publiczności zaznajomienia się z wydatną pracą Związków Zawodowych dla dobra najemnych pracowników umysłowych Wielkiej Brytanji i w innych krajach.

Od chwili swego istnienia nigdy jeszcze Federacja nie była tak ogólnie uznanym wyrazicielem poglądów pracowników umysłowych, których tak udatnie jednoczy, jak obecnie.

Ogólna działalność Federacji w dziedzinie ustawodawstwa socjalnego zmierzała głównie do przeprowadzenia zmian w ustawach, krzywdzących pracowników umysłowych. Zwrócono szczególnie baczną uwagę na wszystkie projekty ustaw, które miały przejść przez parlament. Należy zaznaczyć, że w tym kierunku Federacja cieszyła się stałem poparciem Labour Party. Członkowie innych partyj czasem popierali Feederację, lecz nie zdarzyło się nigdy, aby któraś z tych partyj jako taka poparła zmiany proponowane przez Federację. Najwybitniejszym wypadkiem w ciągu ubiegłego roku była próba uniezależnienia Związków, wchodzących w skład Federacji od ustawy o zatargach Pracy i Związkach Zawodowych. Pomimo odpowiedniego przedstawienia tej sprawy w parlamencie, Rząd za pośrednictwem lorda Churchilla nie uznał proponowanej zmiany.

W Ustawie Finansowej z r. 1927 Narodowa Federacja starała się otrzymać dla dobrowolnych płatników, podlegających ustawie o emeryturach dla sierot, wdów i starców, te same ulgi w płaceniu podatku dochodowego, jakie zostały przyznane płatnikom przymusowym. I w tym wypadku pomimo dodatniego wrażenia, jakie wywarło przemówienie p. A. E. Townend, poprawka ta została odrzucona przez Rząd. Powyższe fakty ilustrują nadużycia, które mają miejsce przy obecnej większości w Parlamencie. Ustawa o Urzędnikach Biurowych (Offices Regulation Bill) została ponownie wprowadzona z poprawkami w formie niekorzystnej dla pracowników, dnia 3 marca 1927 r. Rząd był tak zajęty represyjnem ustawodawstwem, że nie znalazł dość czasu na powtórne czytanie projektu powyższej Ustawy. Wprowadzenie tej Ustawy miało jedynie taki skutek, eż zwrócono uwagę na brak odpowiedniego ustawodawstwa, dotyczącego pracowników biurowych. Szersza publiczność zainteresowała się tym projektem. Wywiad z p. Ministrem Spraw Wewnętrznych dał w tym roku znowu wyniki niezadawalające. Narodowa Federacja stara się ustawicznie, aby Ustawa o Urzędnikach Biurowych przeszła wreszcie w korzystnej formie, gdyż od tego zależą warunki pracy wielu tysięcy pracowników, a mianowicie warunki zdrowotne, oświetlenie, wentylacja, praca pod ziemią, narażenie na niebezpieczeństwo ognia it. p.

Fédération Nationale des Travailleurs Intellectuels Professionnels en Grande Bretagne*)

Compte rendu du secrétaire général présenté à l'Assemblée annuelle tenue le 4 février 1928.

(Suite).

Quant au nombre, la Fédération a eu moins à souffrir que la majorité des organisations de travailleurs manuels. Actuellement il existe une tendance à augmenter le nombre des membres et l'espoir existe que cette tendance se maintienne par la suite. La Fédération Nationale a subi des pertes dans l'effectif de ses membres, par suite de sa séparation obligée d'avec la Confédération des fonctionnaires civils (Civil Service Confederation) séparation qui se produisit à la suite du vote par le parlement d'une nouvelle loi sur les Syndicats professionnels (Trade Unions Act). Ce qui précède concerne plus spécialement l'année courante, puisque la Confédération sus-nommée fit partie de la Fédération aussi longtemps qu'il fut légalement possible, c'est-à-dire jusqu'au 31 décembre 1927. La Confédération entra dans la Fédération en octobre 1921 et tant qu'elle en fut membre, elle entretint les rapports les plus amicaux avec les autres syndicats appartenant à la Fédération. Les représentants de la Confédération participèrent avec zèle aux travaux et au développement de la Fédération, et les deux sociétés gagnèrent énormément à cette collaboration. Les motifs qui forcèrent la Confédération à se séparer de la Fédération, n'étaient justifiés par rien.

La pression politique exercée sur la Fédération l'obligeait à réfléchir sur l'attitude qu'elle devait prendre vis-à-vis de la politique du gouvernement. Les travaux accomplis jusque-là par la Fédération étaient principalement du domaine de l'industrie actuellement toute les forces de la Fédération, possédant tant d'importance pour les élections, seront orientées vers l'organisation d'un front unique des travailleurs intellectuels, dans le but d'écarter les causes de l'insuccès actuel. Dans la lutte électorale qui doit se livrer sous peu, les auteurs de la loi pourront se persuader qu'en limitant la liberté d'association et en compliquant de la sorte les travaux des organisations telles que la Fédération Nationale, ils ont conjuré contre eux un ennemi beaucoup plus puissant qu'ils ne le pensent.

L'un des travaux les plus importants de la Fédération au cours de l'année dernière fut de nouer des relations plus étroites entre les syndicats de travailleurs intellectuels et manuels. La Fédération a agi dans ce sens sans intermédiaire, par la création et par le développement de l'activité du Comité Conseil près du Conseil Général du Congrès des Syndicats professionnels. Les deux partis ont suivi avec intérêt les travaux du Comité. Le rapport du Comité présenté au Congrès d'Edimbourg a été accepté à l'unanimité. Ce rapport contenait entre autres un jugement favorable sur le travail et les buts de la Fédération Nationale. L'aide mutuelle se révéla profitable par l'échange d'importantes informations sur les résultats des travaux, ainsi que par l'organisation d'une campagne commune pour gagner les employés de bureau, comme membres des syndicats appropriés. Cette campagne a été entreprise à Manchester, en suite de quoi on s'efforça principalement de nouer des relations avec les employés de bureau de l'industrie technique et électrique On doit supposer que cette action donnera des résultats favorables. On a créé dans l'arrondissement de Manchester, un comité d'arrondissement de la Fédération dont l'une des missions principales sera d'organiser les employés de bureau. Actuellement cette campagne a été étendue à l'arrondissement de Londres. Les syndicats ont manifesté le désir de voir la campagne poursuivre son développement, en résultat on a résolu de convoquer une conférence avec participation des syndicats collaborant entre eux et sur le modèle de la précédente conférence si réussie. On a mis au point des projets très étendus qui, en accord avec les représentants des deux organisations nationales, seront présentés au Comité Conseil Unifié. La date de la réunion de cette conférence a été fixée au 21 février, à 3 h. 15 de l'après-midi.

Au présent rapport est jointe, une copie de projet de loi sur le Réglement des Conditions de Travail des Travailleurs Salariés (salaried Workers). Ce projet a été élaboré d'après une étude approfondie des lois de ce ressort existant en Angleterre et à l'étranger. Il a été présenté au gouvernement pour lui permettre de peser la politique législative s'y rapportant. Le Comité pour les questions d'Ordre Général reçoit le projet ci-dessus dans ses grandes lignes. L'Assemblée annuelle peut, ou bien rejeter ce projet, ou bien l'accepter tout ou partie, ou bien enfin le retenir en vue de se conformer à lui, s'orientant d'après son texte dans le cas ou seraient examinées des questions présentant un caractère législatif rapproché du sien.

La Fédération présente ses remerciements chaleureux à M. W. R. Southeard, son conseiller juriste, pour l'excellente élaboration de ce projet de loi. Le texte du projet sera porté confidentiellement à la connaissance des représentants des Syndicats Unis, il ne sera pas publié.

---

*) En Angleterre la dénomination „Fédération" répond au mot „Confédération" employé dans les autres pays d'Europe. „Federation of Professional Workers" signifie exactement „Fédération des Travailleurs Professionnels".

Les relations de la Fédération avec les organisations étrangères restent très amicales. Malheureusement les conditions créées l'année dernière dans l'industrie, de même que la situation politique provoquée par la loi sur les Syndicats ouvriers, ont fait obstacle à l'augmentation du nombre des membres de la Fédération. Actuellement une amélioration se dessine dans ce domaine, de nouveaux efforts seront faits pour que la Fédération puisse gagner comme membres des organisations de premier ordre. Il existe de nombreux syndicats universitaires, organisations de caractère éducateur et social, avec lesquels il est désirable que nous nous rapprochions aussi étroitement que possible, il ne peut cependant être question de leur adhésion à la Fédération.

Le contact pris par la Fédération avec les autres organisations, a augmenté sa signification et son autorité, donnant la possibilité au grand public de faire connaissance avec le fructueux travail des Syndicats professionnels, pour le bien des travailleurs intellectuels salariés de la Grande Bretagne et des autres pays.

Depuis le moment de sa création, la Fédération n'a encore jamais été d'une façon aussi générale l'interprète autorisé de la façon de penser des travailleurs intellectuels.

D'une façon générale l'activité de la Fédération dans le domaine de la législation sociale a tendu principalement à obtenir que des modifications soient introduites dans les lois contraires aux intérêts des travailleurs intellectuels. On accorda une attention toute particulière à tous les projets de loi qui devaient être présentés au Parlement. Il convient de signaler que la Fédération a trouvé dans ce sens l'appui constant du Labour Party. Les membres des autres partis ont parfois soutenu la Fédération, mais il n'est jamais arrivé qu'un de ces partis ait, comme tel, appuyé les modifications proposées par la Fédération. Dans le courant de l'année dernière, le cas le plus remarquable a été la tentative faite en vue de soustraire les syndicats appartenent à la Fédération, à la loi sur les conflits du travail et sur les syndicats. Bien que la question eût été présentée au Parlement comme il convenait qu'elle le fût, le gouvernement par l'intermédiaire de lord Churchill, n'a pas voulu admettre les changements proposés.

Dans la loi des Finances de 1927, la Fédération Nationale s'est efforcée d'obtenir pour les payeurs volontaires, relevant de la loi sur les pensions pour les orphelins, veuves et vieillards, les mêmes facilités pour le paiement de l'impôt sur le revenu que celles qui ont été reconnues aux payeurs de droit. Mais cette fois-ci encore, malgré l'impression produite par le discours de M. A. E. Townend, ce correctif fut repoussé par le gouvernement. Les faits ci-dessus mettent en relief les abus dont le Parlement est le théâtre avec la majorité actuelle. La loi sur les employés de bureau a été remise en vigueur le 3 mars 1927 avec des correctifs et dans une forme défavorable aux travailleurs. Le gouvernement était tellement occupé de sa législation répressive, qu'il n'a pu trouver assez de temps pour pouvoir retire la loi en question. L'application de cette loi n'eut uniquement pour résultat que d'attirer l'attention sur le manque d'une législation convenable concernant les employés de bureau. Le grand public s'est intéressé au projet. L'interview accordée par le Ministre de l'intérieur a donné pour cette année encore des résultats non satisfaisants. La Fédération Nationale s'efforce d'obtenir par la voie légale que la loi sur les employés de bureau soit ratifiée sous une forme favorable puisque de là dépendent les conditions de travail de plusieurs milliers de travailleurs, en particulier les conditions intéressant leur santé, l'éclairage, l'aération, le travail sous terre, le danger d'incendie etc. *(à suivre).*

Chronique

UNION INTERNATIONALE DES ASSOCIATIONS DE PRESSE

Le comité directeur de l'Union internationale des associations de presse s'est réuni à Paris, le 10 décembre 1927. A cette réunion assistaient des délégués des pays suivants: Belgique, Danemark. Finlande, France, Guatémala, Norvège, République Argentine, Suède, Tchécoslovaquie.

Le Comité a décidé de publier un bulletin officiel. Sa prochaine réunion aura lieu à La Haye, en mars 1928.

L'Union internationale des associations de presse, fondée en 1894 et dont le siège est à Paris, a pour but d'organiser une action commune des associations de journalistes et des associations de presse de tous pays touchant les questions professionnelles d'intérêt commun, en dehors de toute question de religion, de politique, de race ou de nationalité. C'est donc une organisation mixte, dans laquelle se rencontrent les journalistes, les directeurs de journaux, les personnes s'intéressant au journalisme, et qui vise à résoudre, dans le domaine international, les diverses questions professionnelles intéressant la presse.

L'Union a tenu à Londres, au mois de juillet 1927, sous la présidence de M. Magalhaes-Lima, un congrès où étaient représentées vingt-cinq nations.

UNION INTERNATIONALE DES MUSICIENS

L'Union internationale des musiciens, fondée à Vienne en 1924, a tenu son deuxième congrès à Paris du 31 octobre au 3 novembre 1927. Quinze organisations nationales, représentant les pays suivants, y participèrent: Allemagne, Autriche, Belgique, Danemark, Finlande, France, Hongrie, Lithuanie, Luxembourg, Norvège, Pologne, Suède, Suisse, Tchécoslovaquie et Yougoslavie.

L'Union se propose notamment de favoriser et de prendre l'initiative de mesures qui tendent à faire disparaître ou à atténuer les désavantages du salariat et de relever la position sociale des musiciens. L'Union désire développer les sentiments de solidarité internationale entre musiciens, fixer le statut des musiciens émigrant ou désirant passer d'une organisation nationale dans celle d'un autre pays; élaborer une statistique professionnelle; combattre le placement des musiciens par des agences d'un caractére lucratif.

Le Congrès a adopté à l'unanimité, après une discussion nourrie, la résolution suivante:

„Le congrès constate, sur la base des rapports, que la situation économique et sociale des musiciens est partout très peu satisfaisante. Le congrès attribue cette situation au fait que, dans la plupart des pays, les intérêts des musiciens ne sont pas suffisamment sauvegardés au point de vue de la législation du travail. L'exercice de cette profession exige de grands efforts physiques et intellectuels; une protection spéciale s'impose. Le congrès sollicite les autorités compétentes de tous les pays de prévoir, en faveur des musiciens, les mesures suivantes:

1. un repos hebdomadaire ininterrompu de trente-six heures, sans réduction de salaire;

2. la journée de travail de six heures au maximum;

3. une période équitable de vacances payées par an;

4. une assurance suffisante en cas d'incapacité au travail à la suite de maladie, d'invalidité ou pour des raisons d'âge; l'employeur doit, pendant une période déterminée, continuer à payer le salaire à l'employé, en cas de maladie;

5. la défense des intérêts professionnels contre les abus; l'abolition des agences privées de placement; l'interdiction pour tout musicien de dépasser les six heures de travail réglementaires. même par un travail accessoire dans quelque autre entreprise ou profession".

Le siège de l'Union a été fixé, pour trois ans, à Bruxelles. M. Deutscher a été nommé secrétaire général. Le prochain congrès se tiendra à Berlin, en 1930.

ASSOCIATION PROFESSIONNELLE INTERNATIONALE DES MEDECINS

La deuxième session du Conseil général de l'Association professionnelle internationale des médecins s'est tenue, à Paris, du 29 septembre au 1-er octobre 1927.

L'Association professionnelle internationale des médecins, qui a été fondée le 25 juillet 1926 par vingt-trois groupements nationaux de médecins, a pour but de constituer un centre d'information, de renseignements et de liaison entre les groupements nationaux de médecins afin de faire profiter chacun d'eux de l'expérience des autres. Son activité est strictement limitée aux problèmes d'ordre professionnel à l'exclusion des questions de science pure.

L'Association se compose des associations de médecins des pays suivants: Allemagne, Autriche, Bulgarie, Danemark, Finlande, France, Grande-Bretagne, Hongrie, Lettonie, Luxembourg, Norvège, Pays-Bas, Pologne, Roumanie, Suède, Suisse, Tchécoslovaquie, Uruguay et Yougoslavie.

Après avoir voté les statuts définitifs, le Conseil général s'est occupé des relations de l'Association avec le Bureau international du Travail. Le Dr. Schneider a parlé de la dixième session de la Conférence internationale du Travail; le Dr. Vuilleumier a exposé l'activité du Bureau en matière d'assurances sociales et M. Fernand Maurette, chef de la Division des recherches du Bureau international du Travail, spécialement invité par le Conseil, a exposé le fonctionnement de l'Organisation internationale du Travail.

Au cours de la discussion qui suivit, plusieurs délégués exprimèrent l'avis qu'une collaboration avec le Bureau pouvait être des plus utiles au corps médical.

La prochaine session du Conseil aura lieu à Paris à la fin de septembre 1928.

L'INSTITUT ET LA FEDERATION INTERNATIONALE DES UNIONS INTELLECTUELLES

Le voeu dont le texte suit a été émis par l'Assemblée générale de la Fédération internationale des Unions intellectuelles au cours de son congrès de Heidelberg et de Francfort, qui s'est tenu du 20 au 22 octobre 1927. La Fédération chargeait en même temps son secrétariat général de transmettre ce voeu à la Commission internationale de Coopération intellectuelle et à l'Institut international:

„Étant donné que l'importance des relations intellectuelles entre les diverses nations dépend en

grande partie des ouvrages divers qui sont lus à l'étranger, il serait désirable qu'une autorité compétente, telle que l'Institut international de Coopération intellectuelle, intervienne auprès des éditeurs, surtout des pays à change haut, pour les prier d'accorder des réductions sur le prix de leurs livres vendus dans les pays à change bas, soit à des bibliothèques, soit à des particuliers".

Kronika

MIĘDZYNARODOWA UNJA ZWIĄZKÓW PRASY

Rada Naczelna Międzynarodowej Unji Związków Prasy zebrała się w Paryżu 10 grudnia 1927 r. Obecni byli przedstawiciele następujących państw: Belgji, Danji, Finlandji, Francji, Guatemali, Norwegji, Republiki Argentyńskiej, Szwecji, Czechosłowacji.

Rada postanowiła wydać oficjalny biuletyn. Następne zgromadzenie odbędzie się w La Haye w marcu 1928.

Międzynarodowa Unja Związków Prasy, założona w 1894, z siedzibą w Paryżu, ma na celu zorganizowanie wspólnej działalności związków dziennikarzy i związków prasowych w dziedzinie wspólnych zagadnień zawodowych, bez względu na sprawy religijne, polityczne, rasowe i narodowościowe. Jest to zatem organizacja mieszana, w której spotykają się dziennikarze, wydawcy, ludzie interesujący się dziennikarstwem, i która ma za zadanie rozstrzyganie na terenie międzynarodowym rozmaitych kwestyj zawodowych, dotyczących prasy.

W lipcu 1927 odbył się w Londynie pod przewodnictwem M. Magalhaes-Lima Kongres Unji, w którym brali udział przedstawiciele 25 narodów.

MIĘDZYNARODOWA UNJA ZWIĄZKÓW MUZYKÓW

Od 31 października do 3 listopada 1927 r. odbywał się w Paryżu drugi Kongres Międzynarodowej Unji Związków Muzyków, założonej w Wiedniu w 1924. W Kongresie brało udział 15 organizacyj narodowych z następujących krajów: Austrja, Belgja, Czechosłowacja, Danja, Finlandja, Francja, Jugosławja, Litwa, Luxemburg, Niemcy, Norwegja, Polska, Szwajcarja, Szwecja, Węgry.

Unja zamierza popierać i projektować zarządzenia, dążące do usunięcia lub złagodzenia krzywdzących materjalnie warunków pracy i starać się o podniesienie społecznego stanowiska muzyków. Unja pragnie rozwinąć poczucie międzynarodowej solidarności między muzykami; ustanowić statut dla muzyków, którzy emigrują i przenoszą się z jednej organizacji narodowej do drugiej; opracować statystykę, dotyczącą spraw zawodowych: zwalczać wyzysk agencyj, dających muzykom zatrudnienie i t. d.

Kongres uchwalił jednogłośnie po ożywionej dyskusji następujący wniosek:

„Na podstawie odnośnych sprawozdań Kongres stwierdza, że położenie ekonomiczne i społeczne muzyków jest wszędzie bardzo niezadawalające. Kongres przypisuje to faktowi, że w większości krajów ustawodawstwo pracy niedostatecznie broni interesów muzyków. Wykonywanie tego zawodu wymaga wielkich wysiłków fizycznych i umysłowych, i z tego powodu pożądanem byłoby ustanowienie specjalnej opieki nad muzykami. Kongres wyraża życzenie, aby miarodajne władze we wszystkich krajach przychyliły się do uchwalenia następujących przepisów:

1. 36-godzinny nieprzerywany odpoczynek co dwa tygodnie bez zmniejszenia płacy.
2. Sześciogodzinny maximum dzień pracy.
3. Odpowiednio długi płatny urlop przy umowie rocznej.
4. Dostateczne ubezpieczenie na wypadek choroby, niezdolności do pracy lub starości. Pracodawca powinien przez pewien określony przeciąg czasu wypłacać wynagrodzenie pracownikowi w razie choroby.
5. Obrona interesów zawodowych przed wyzyskiem; zniesienie prywatnych biur pośrednictwa pracy; zabronienie muzykom przekraczania przepisowego 6-godzinnego dnia pracy nawet, jeżeli chodzi o dodatkową pracę w innem przedsiębiorstwie lub zawodzie".

Siedzibę Unji Związków oznaczono na przeciąg trzech lat w Brukselli. Sekretarzem Generalnym mianowano p. Deutschera. Następny Kongres odbędzie się w Berlinie w 1930.

MIĘDZYNARODOWY ZWIĄZEK ZAWODOWY LEKARZY

Drugie posiedzenie Rady Głównej Międzynarodowego Związku Zawodowego Lekarzy odbywało się w Paryżu od 29 września do 1 października 1927.

Międzynarodowy Związek Zawodowy Lekarzy, założony dn. 25 lipca 1926 przez 23 grupy narodowe lekarzy, ma na celu zorganizowanie ośrodka informacyjnego, będącego zarazem łącznikiem między narodowemi ugrupowaniami lekarzy dla umożliwienia poszczególnym jednostkom korzystania z doświadczeń innych. Jego działalność ogranicza się ściśle do dziedziny zagadnień zawodowych z wyłączeniem zagadnień czysto naukowych.

Związek składa się ze Stowarzyszeń lekarzy na-

stępujących krajów: Austrja, Bułgarja, Wielka Brytanja, Czechosłowacja, Danja, Finlandja, Francja, Holandja, Jugosławja, Luxemburg, Łotwa, Niemcy, Norwegja, Polska, Rumunja, Szwajcarja, Szwecja, Urugwaj i Węgry.

Rada Główna po głosowaniu nad ostatecznemi tekstami statutów zajęła się sprawą stosunku Związku do Międzynarodowego Biura Pracy. Dr. Schneider omówił dziesiąte posiedzenie Międzynarodowej Konferencji Pracy. Dr. Vuilleumier przedstawił działalność Biura Pracy w dziedzinie ubezpieczeń społecznych.

Następna Sesja Rady Odbędzie się w Paryżu pod koniec września 1928.

MIĘDZYNARODOWY INSTYTUT I FEDERACJA ZWIĄZKÓW PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH

Ogólne Zebranie Międzynarodowej Federacji Związków Pracowników Umysłowych złożyło na Kongresie w Heidelbergu i Frankfurcie, który odbywał się od 20 do 22 października 1927, oświadczenie, którego tekst poniżej podajemy. Jednocześnie Federacja poleciła swemu Generalnemu Sekretarjatowi przedłożyć to oświadczenie Międzynarodowej Komisji Współpracy Intelektualnej i Międzynarodowemu Instytutowi:

„Ponieważ współpraca umysłowa pomiędzy narodami zależy w dużej mierze od rozpowszechnienia w poszczególnych krajach dzieł obcych, wskazanem byłoby, aby tak miarodajny czynnik, jak Instytut Międzynarodowej Współpracy Intelektualnej wpłynął na wydawców, szczególnie w krajach o walucie mocnej, aby obniżyli ceny dzieł, sprzedawanych bądź bibljotekom, bądź osobom prywatnym w krajach o walucie słabej".

TREŚĆ — SOMMAIRE:

PRENUMERATA „NOWYCH TORÓW"

Dla członków związków należących do Polskiej Konfederacji:
Rocznie . . . . 7 zł. 50 gr.
Półrocznie . . . 4 zł.

Dla prenumeratorów, nienależących do Polskiej Konfederacji:
Rocznie . . . . 10 zł.
Półrocznie . . . 5 zł. 50 gr.

Przy prenumeratach zbiorowych (dla związków): rocznie 5 zł., półrocznie 2 zł. 75 gr.

Numer pojedynczy — 1 zł. 20 gr.
Etranger: un an — 6 fr. suisses, six mois — 3.50 fr. suisses.

CENA OGŁOSZEŃ: Pierwsza i ostatnia strona okładki — 400 zł.; ½ str. — 200 zł.; ¼ str. — 100 zł. Druga i trzecia strona okładki, strona przed tekstem i za tekstem — 240 zł. ½ — 120 zł.; ¼ — 60 zł.; 1/8 zł.; 1/8 — 24 z.; 1/16 — 12 zł. Wkładka sztyw- 180 zł.: ½ — 90 zł.; ¼ — 45— 80 zł.: 1/16 — 15 zł. Pozostałe strony po na 400 zł.

Ogłoszenia przyjmuje administracja ul. Szpitalna 1 m. 3, tel. 295-85 od g. 9-ej do 3-ej i od 5-ej do 7-ej prócz niedziel i świąt.

REDAKTOR PRZYJMUJE WE WTORKI, CZWARTKI I PIĄTKI OD 5 — 7

Wydawca: Tow. Wydawnicze „PANTEON" s. z. o. o. REDAKTOR: KAZIMIERZ MORA-BRZEZIŃSKI

Tłocznia W. Łazarskiego, Warszawa, Złota 7 9.

DRUKARNIA WŁ. ŁAZARSKIEGO W WARSZAWIE